

sident. Merci och all deenen, déi gehollef hunn, dass mer dëse Projet de loi, wou et eenzeg an eleng drëms geet, derfir ze suergen, dass déi Leit, déi elo aus deene besonnesche Grënn hir Kanner eventuell hätte missen eleng loossen, dass dat net wäert antrieden. Dofir hu se alleguer matgewierkt, dass mer dëse Projet de loi haut kënnen stëmmen, enger-säits d'Chamberskommissioun, anerersäits awer och de Staatsrot, deen och nach zousätzlech op eng Problematik higewisen huet, déi esou - dat soen ech awer hei - net virauszegesi war a wou och de Staatsrot keng endgültig Léisung konnt virschloen.

Trotzdem hu mer gëschter an der Kommissioun unanime decidéiert, fir elo op e pragmatische Wee ze goen, fir dass mer derfir suergen, wéi gesot, dass d'Leit vum Congé pour raisons familiales kënnen profitéieren.

Et gëtt der ëmmer, an dat huet een och elo bei verschiddene Stellungnamen héieren, déi et ëmmer woussten, wat ee virdrun hätt misse maachen, fir dass een duerno keng Problemer kritt. Déi anscheinend schonn am Juni woussten, wat alles am Dezember géif op eis duerkommen.

(Brouhaha)

A wann ech dann héieren, dass hei vun „navigation à vue“ geschwat gëtt, ...

(Brouhaha)

... jo, zum Deel fuere mer Navigation à vue. An dofir gëtt et e Grond: well den Autopilot ausgefall ass. A well mer eis vu Woch zu Woch, vu Mount zu Mount op nei Situatiounen mussen astellen. An ech si frou, Här President, dass mer hei um Rudder Leit hunn, déi och ouni Autopilot kënnen navigéieren an d'Schëff an e sécheren Hafe bréngen. Merci!

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Minister Dan Kersch. D'Diskussioun ass elo ... Den Här Marc Baum freet nach eemol d'Wuert.

■ **M. Marc Baum (déi Lénk).**- Merci, Här President. Ech froen nach eng Kéier Parole après ministre, well jo och en Datum hei genannt ginn ass, dee vum Juni, wou effektiv gesot ginn ass, d'Invitatioun un d'Regierung ausgeschwat ginn ass: „Préparéiert lech mat deene Mesuren, déi am État de crise en place waren! Kuckt, fir deenen, well mer keen zweeten État d'urgence méi wëllen, kuckt, fir deenen elo schonn eng legal Basis ze gi fir le moment venu!“

A wéi gesot, et ass keen absolutt hypotheetischen Zenario fir ze soen: „D'Schoule mussen nach eng Kéier zougoen.“ Dat war ee vun deenen éischte Kärelementer och vum Krisenmanagement, deen an der éischter Fassung jo och relativ gutt geklappt huet. Duerfir war dat net vu Muttwëll. An dat war och net, well een deemools schonn de „Stein der Weisen“ gepacht hat - déi, déi dat gefrot hunn -, mee et war eng Mesure, déi d'Regierung sollt invitéieren, fir genau déi Situatioun, an där mer elo dra sinn, ze evitéieren!

■ **M. David Wagner (déi Lénk).**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Marc Baum. An ech ginn d'Wuert nach eng Kéier zrëck un d'Regierung.

■ **M. Dan Kersch, Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire.**- Ech wollt just nach eng Kéier drun erënneren, dass mer effektiv schonn eng Kéier esou e Gesetz haten, wou et ëm de Congé pour raisons familiales gaangen ass. An an deem Avis vun deemools ass kengem, an och net deene Leit, déi an der Kommissioun deemools derbäisouzen, opgefall, dass mer hei eng nei Problematik haten. Ech mengen, dat soll een einfach der Fairness halber soen.

Ech wëll awer och soen, dass mer an der Kommissioun jo gemeinsam probéieren, fir hei eng Léisung ze fannen. Et ass keen Zäitdruck do. Dat wëll ech hei ënnersträichen, dass mer dat a Rou kënnen diskutéieren. Et ass eng nei Problematik, déi elo opgeworf ass, an där solle mer eis dann och stellen. An ech sinn iwwerzeegt, dass mer an deem Geescht, an deem mer an där doter Kommissioun bis elo geschafft hunn, dat och wäerte fäerdegréngen.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Minister Dan Kersch. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss. Mir kommen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7739. Den Text steet am Document parlementaire 7739⁵.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7739 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi e Vote par procuration wëllen ofginn.

Appel nominal (votes par procuration)

Domadder ass dëse Projet de loi eestëmmeg mat 60 Jo-Stëmmen ugehall.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par

Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par M. Aly Kaes), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Jean-Paul Schaaf), Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen);

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen);

MM. Sven Clement et Marc Goergen;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

5. 7738 - Projet de loi modifiant : 1° la loi modifiée du 17 juillet 2020 sur les mesures de lutte contre la pandémie Covid-19 ; 2° la loi modifiée du 19 décembre 2020 ayant pour objet la mise en place d'une contribution temporaire de l'État aux coûts non couverts de certaines entreprises

Mir kommen elo zum Projet de loi 7738, enger Ofännerung vum Gesetz iwwert d'Aféierung vun enger Rei Mesuren am Kader vun der Covid-19-Pandemie. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. An ech géif dem Rapporteur d'Wuert ginn - a wie kéint dat anescht si wéi den honorabelen Här Mars Di Bartolomeo?

Rapport de la Commission de la Santé et des Sports

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur.**- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleginnen a Kollegen, keen, kee vun eis freet sech driwwer, dass mer eise Matbiergerinnen a Matbierger op Hellegowend e Projet wéi deen, deen ech elo am Numm vun der Gesondheetskommissioun virstellen, ënnert de Beemche leeën! An dach ass en néideg, fir dass mer nächst Fester erëm an där Normalitéit kënnen feieren, där hire Wäert mer an dëser Zäit, wou e Virus alles op d'Kopp gehäit huet, erëm richtig erkannt hunn.

Et wäert kee Chrëschtdag, kee Silvester oder Nei-jöerschdag gi wéi déi, déi mer kannt hunn. Mee déi Affer, déi mer bréngen, sinn net ëmsoss! Ech wëll dofir mat engem Merci ufänken: Merci un all déi Leit, eng grouss Majoritéit, déi iwwer Méint alles gemaach hunn, fir sech an hir Matbierger ze schützen!

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur.**- Vun hinnen - vun hinnen! - gëtt leider manner geschwat wéi vun där Minoritéit, déi nach ëmmer net verstanen huet. Ech zéie mäin Hutt virun all deenen, déi, och wann et hinne schwéiergefall ass, och wa se dorënner gelidden hunn an och emol rosen iwwert dat waren, wat mer hinnen zougemutt hunn, déi nei Reegele respektéiert hunn an och matugepaakt hunn.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur.**- Mir gesinn haut, grad ewéi bei der éischter Well, dass deen Engagement sech lount. Erënnert lech: Den État de crise, den abrupte Stopp, de Lockdown hat déi éischt Well vun der Pandemie bal gestoppt. Mee du koum déi zweet Well op eis zou. Hätte mer am Hierscht net mat successive Gesetzter reagiert, da wäre mer plattgewalzt ginn!

Mir schéngen eng zweete Kéier dat Schlämmst - schlëmm genuch, kann ee soen -, dat Schlämmst verhënnert ze hunn. Mee nach si mer net op der sécherer Säit a mir däerfen net lassloossen!

D'Infektiounszuelen hu sech stabiliséiert a weisen eng reell Tendenz no ënnen. Mee op där anerer Säit stierwen nach all Dag Leit um Virus oder gi schwéier krank. Eis Dokterer, eis Infirmiëren, eis Infirmieren an all déi, déi am Kampf géint de Coronavirus am Duerasaz sinn, fueren op de Felgen, si geschlaucht, gi krank. Aus Respekt virun hinnen a

fir se endlech no néng Méint ze entlaaschten, musse mer eis nach eng Kéier mat Häerz a Verstand deem déidleche Virus an de Wee stellen.

Dat ass de Sënn vun dëse Moossnamen, déi ech elo virstellen. Si sinn am Detail sécher kritikabel, mee an der Zilsetzung ganz kloer an an der Chamber méi breet gedroen, wéi dat d'Ofstëmmungseresultat vläicht herno wäert aussoen. Mir hunn hei alleguer dee selwechte Wunsch: dass mer esou schnell wéi méiglech deen Dreck do lassginn! Déi Moosssname sollen d'Ugrëffsfläche vum Krankmécher esou wäit wéi méiglech reduzéieren, fir eis 2021 esou vill Normalitéit, Fräiheet a Freed wéi méiglech erëmzeginn.

Haaptzil vum Projet ass, déi physesch Kontakter nach méi ze reduzéieren an, jo, d'Zuel vun den Neiinfektiounen méi staark an dauerhaft erofzedrécken. Dës Zuelen, ech hunn dat virdu scho gesot, weisen am Moment eng gutt Tendenz. Wa mer awer wëllen, dass déi gutt Tendenz esou no wéi méiglech bei null ukënn, musse mer nach eng Schëpp bäileeën, virun allem, well grad elo am Wanter, ma och bedéngt duerch d'Feierdeeg, d'Gefor vun enger Reprise vun der Aktivitéit vum Virus duerchaus probabel wär.

D'Reduktioun vun den Neiinfektiounen ass kee Selbstzweck. Mir wëllen hei net d'Leit péngegen, well mer se wëlle péngegen - et muss ëmmer erëm widderholl ginn -, mee et geet drëms, fir d'Zuel vun den Hospitalisatiounen, fir d'Zuel vun deene Leit, déi ëm hiert Liewen op den Intensivstatiounen kämpfen, an d'Doudesfäll wa méiglech op null ze drécken.

D'Zil ass et och, fir de Spideeler an dem ganze Gesondheetssystem ze erlazen, fir erëm méi normal ze fonctionéieren. De Fait, dass nämlech aktuell eng ganz Partie vun Interventiounen ausgesat goufen, riskéiert op Dauer negativ Auswierkungen op d'Santé publique, op den Zoustand vun der Gesondheet vun der ganzer Populatioun ze hunn. Dat musse mer verhënnern.

Elo dann déi nei Mesuren am Resümee:

D'Ausgangsspär gëllt ab 26. Dezember vun néng Auer owes amplaz vun eelef Auer owes. Hei gouf et kontrovers Diskussiounen an eiser Kommissioun. An och de Staatsrot huet, wéi d'Kollegen aus der Kommissioun, sech d'Fro gestallt, ob déi dote Moosssnam wierklech effikass an evidenzbaséiert ass. D'Majoritéit an der Kommissioun huet d'Argument iwwerzeegt, dass dës Verschäerfung zu mander Kontakter, weesentlech manner Kontakter wäert bäidroen, also zilgerecht ass. Et ass ee vun de Punkten, wou et an der Kommissioun, dat muss een esou soen, Dissens gouf.

Da gëtt de Verkaf vun net essenzielle Produkter a Wuere verbueden. Viséiert sinn also net eng bestëmmt Zort vu Butteker, mee Produkter. D'Livraison à domicile, déi sougenannt „vente au volant“ an d'Ofhuelen dobausse bleiwen awer erlaabt.

Och de Beräich vun de Soins à la personne, also Coifferen, Baartschneider, Barber, ech weess net, wéi ech et besser soll ausdrécken, oder „Baartstiliten“, Schéinheitsfleeg, Tattoo, Piercing, Solariume bleiwen zou. D'Pédicure médicale dergéint bleift erlaabt.

Fir d'Auswierkunge vun dëse Mesuren opzefänken, ginn déi staatlech Hëllefeng ausgeweit. Och de Commerce am Detail an déi assimiliéiert Secteure kommen an de Genoss. Dobäi gëtt d'Integralitéit vun de Chargé consideréiert fir d'Méint November an Dezember 2020 a Januar 2021.

All d'Kulturetablissementer mussen hir Dieren zoumaache bis op d'Recherche-Etablissementer, déi eebe fir Recherche-Aktivitéiten opbleiwen.

Esou wéi d'Chamber sech an enger Motioun derfir ausgedréckt hat, gëtt och de Konsum vun Alkohol dobaussen op der Voie publique, op der Place publique oder wéi een et wëllt ausdréckt - et weess jiddwereen, wat gemengt ass; mir hunn erëm, wéi mer an d'Chamber komm sinn, gesinn, wéi fréi et domat ugeet, et weess also jiddwereen, ëm wat et geet -, den Alkoholkonsum dobaussen, wat eigentlech eng Deviatoun ass vun der Schléissung vun de Bistronen, gëtt also verbueden. Zum engen ass d'Ursaach, dass ee bei deene Versammlungen d'Mask fale léisst an, wann den Alkohol bis wierkt, och d'Gard fale léisst an dann dem Virus voll Ugrëffsfläch bitt. Den Alkohol dréit also net dozou bäi, dass mer méi virsiichteg ginn, mee éischter de Contraire. An dofir ass dat hei eng Moosssnam, déi ganz wichtig a richtig ass an, mengen ech, och dem Wunsch vun der Chamber komplett entsprécht.

D'Sportsinfrastrukture bleiwen zou. Sport kann nëmmen nach am private Kader praktizéiert ginn. Sport an déi rekreativ Aktivitéiten däerfe just nach maximal a Gruppe vun zwee praktizéiert ginn. Ausser enger Famill, do gëllt dat net.

All peri - a parascolaire Aktivitéite grad ewéi d'Crëchen, d'Services d'éducation et d'accueil fir Kanner bleiwen zou. D'Kontributione vun den Elteren um Chèque-service accueil mussen net bezuelt ginn. An d'Eltere vu Kanner ënner 13 Joer kënnen vum Congé pour raisons familiales extraordinaires profitéieren, dee mer elo grad diskutéiert a gestëmmt hunn.

Gewosst ass jo, do brauch ech net weider drop anzegoen, dass d'Schoule bis den 10. Januar zoubleiwen an déi zwou Woche Vakanz duerch eng Woch Homeschooling, Schoul doheem, ergänzt ginn.

Vum 28. Dezember a bis den 10. Januar nach mat fonctionéiert eng Noutbetreierung fir Kanner, deenen hir Elteren am Gesondheets- a Fleegeberäich schaf-fen.

De Projet de loi gesäit dann och vir, dass d'Laboratoiren d'Resultater vun de serologeschen Tester op d'Covid-19-Anticorpsen un d'Direktioun vun der Santé mussen iwwermëttelen, fir esou e Suivi an en Iwwerblëck iwwert d'Evolution vun der Pandemie ze erlazen.

De Projet de loi reegelt den Traitement vun den Donnéeën am Kader vun der Impfcampagne. Jo, mir waarden op de Vaccin. Mir hoffen, dass e schnellstméiglech ka verbreet ginn, well d'Verbredung vum Vaccin féiert dozou, dass d'Verbredung vum Virus zrëckgeet. Et ass also eng ganz effikass Waff géint de Virus, alle Kritiker zum Trotz! Et brauch een nëmmen op déi Milliounen Mënscheliwwen hinzewisen, déi duerch Vaccine bei deene schlëmme Krankheeten hiert Liewe gerett kruten. Hei geet et drëms, fir d'Evolution vun der Pandemie kënnen ze verfolge, mee virun allem och, fir kënnen eventuell Niewewierkungen ze suivéieren, ze retracéieren. Do hate mer eng länger Diskussioun an der Kommissioun, och kritesch Bemierkunge vum Staatsrot, iwwert d'Durée de conservation. Do si mer frou, dass Ouverturë vun der Regierung komm sinn, dass déi maximal Zäit vun der Conservatioun revidéiert gëtt a gekuckt gëtt, ob mer wierklech esou eng laang Period brauchen.

Zu gudder Lescht gi mat dësem Projet de loi och d'Strofbestëmmunge fir déi physesch Persoune verschäerft. Amplaz vun der Forschett tëschent 100 a 500 Euro gëllt elo d'Forschett tëschent 500 an 1.000 Euro. D'Advertissements taxés gi vun 145 op 300 Euro gehéicht.

D'Mesuré gëlle bis den 10. Januar, ausser der Fermeture vum Secteur Horeca, déi bis de 15. Januar d'nächst Joer gëllt.

Am initiale Projet war eng Dispositioun virgesinn, déi an der Kommissioun grad ewéi a sämtlechen Avisen, dobaussen an och beim Conseil d'État fir Diskussiounen, schaarf Kriticke gesuergt huet a wou och, géif ech soen, well net ofgewart wollt ginn, wéi d'Weisheet da vun eis alleguer wär, mat ganz décke Geschützer geschoss ginn ass. Dofir gouf also déi Moosssnam ganz schaarf kritiséiert. Den Artikel16ter hätt - hätt! - d'Fonctionnaires, d'Salariéen an d'Agenten, déi eng Mission de service public hunn, obligéiert, de Procureur d'État ze informéieren, wa se am Kader vun hirer Aarbecht matkritt hätten, dass eng Persoun eng Isolatiouns- oder Quarantänsmesure net respektéiert hätt. An domat wären d'Reegele vun der Confidentialitéit an och de Secret professionnel opgehuewe gewiescht.

Effektiv ass et esou, dass Leit, déi covidpositiv sinn an hir Isolatioun net anhalen, hir Matmënschen an eeschthaf Gefor, jo, a Liewensgefor kënnen bréngen. An effektiv gëtt et am Code de procédure pénale am Artikel 23 och eng Obligatioun fir Fonctionnaires, Salaréien an Agents mat enger Mission de service public, wa se am Kader vun hirer Aarbecht op en Delikt oder e Crime stoussen, dass se dat musse weiderginn.

Mee hei si mer net am Beräich vum Crime a vum Delikt, mee mir sinn am Beräich vun enger Contravention! A wann ee gär gehat hätt, dass deen Artikel sollt gëllen, jo, da wär eng Optioun gewiescht, dass een, wann een an engem Isolement, also wierklech positiv gewiescht wär (veuillez lire: dass, wann ee positiv gewiescht wär an deen Isolement net agehalen hätt), dat zu engem Delikt eropgehuewen hätt. Da wäre mer am Droit commun gewiescht.

Dat war awer net de Wëllen! Dat war net de Wëllen an dofir si mer zur Konklusioun komm: Wann dat do net de Wëllen ass, kann et och net sinn, dass déi dote Moosssnam gëllt fir Contraventiounen. Dofir hatten net nëmmen d'Membere vun der Kommissioun, mee och de Staatsrot ganz staark Bedenken, an no ganz intensiven Echangen um Niveau vun der Kommissioun, tëschent all de Fraktiounen, si mer zur Konklusioun komm, an an Ofstëmmung mat der Regierung, encouragéiert och vum Avis vum Conseil d'État, fir deen doten Artikel ze sträichen. Ech mengen, do huet d'Chamber zesumme mat hire Partner hir Aarbecht gemaach. An ech mengen, mir leie richtig, dass mer déi doten Dispositioun gestrach hunn.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur.**- Dobäi stellt sech awer weiderhin d'Fro, wéi ee mat Leit ..., wéi een esou wäit wéi nëmme méiglech - et gëtt jo schonn am Gesetz eng Rei vu Méiglechkeeten -, wéi een esou wäit wéi méiglech d'Leit kann iwwerzeegen, dass se, wa se objektiv positiv sinn, net zur Virebomm dobaussen däerfe ginn an dass se wierklech zur Gefor fir hir Matmënsche ginn.

Just e puer Wuert nach iwwert d'Prozedur, da sinn ech schonn um Enn. Ech wäert dës Kéier net vill iwwerzéien, just fir eng Minutt, Här President.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Dir sidd awer amgaang, Här Rapporteur.

■ **M. Mars Di Bartolomeo** (*LSAP*), *rapporteur*.- Jo. Jo, ech sinn awer bal fäerdeg, Här President!

D'Prozedur: Depot vum Projet de loi: 21.12., éischt Kommissiounssëtzung, dräi an eng hallef Stonnen: 22.12., Avis vum Conseil d'État: 23.12., Rapport haut de Moien.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wéi seng Virgänger kann dëst Gesetz zwar eng Rumm schafen, mee niewe politeschen Entscheidungen, déi versichen, en Equilibre tëschent der absolutter Prioritéit - der Gesondheet - an e bëssen Normalitéit am Zesummeliwen ze sichen, kënn et virun allem op dat perséinlecht Verhalen un. Et kënn also op jiddwer Eenzelnen un. An amplaz no Weeër ze sichen, wéi een déi nei Reegele kann ënnerlafen, sollt ee sech Gedanke maachen, wéi een zesumme kann upaken, fir d'Ursaache vun deenen neie Reegele, fir déi an Zukunft onnéideg ze maachen.

Mir wëssen och, dass et dat perfekt Gesetz grad ewéi déi No-fault-Politik, déi kee Feeler mécht, net gëtt an déi eenzeg richteg politesch Entscheidung gradesou wéineg gëtt.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wollt e Merci lassginn un déi kleng Ekip an der Chamber, déi kleng Ekip an de Fraktiounen, un de Staatsrot fir déi exzellent Zesummenaarbecht, well soss géif dat hei net goen. Wann do net all Zännrad anenee géif gräifen, da géife mer et net fäerdegbréngen, e Gesetz an där doter Zäitspan ze maachen. Merci och all deenen, déi matupaken, fir de Virus lassze-ginn.

An deem Sënn wënschen ech all de Kolleegen an all de Leit dobausse schéi Feierdeeg, déi zwar aneschtens si wéi soss. Mee kommt, mir maachen einfach dat Bescht draus! Dofir: Alles Gutts! Bleift gesond a passt op lech op!

Merci.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Rapporteur. An den Här Fernand Kartheiser schéngt direkt nach eng Fro ze hunn.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Här President, villmools merci. Ech wollt dem Här Mars Di Bartolomeo, wann hien d'accord ass, nach eng Fro stellen. An zwar, den Här Engelen wäert de Rapport selbstverständlech kommentéieren, mee et ass eng Fro, déi sech gestallt huet, well nämlech déi Diskussioun jo - wéi den Här Rapporteur et richteg gesot huet - an der Gesondheetskommissioun ganz intensiv gefouert ginn, awer net zum Beispill och an der Commission juridique. Elo sinn awer eng Rei Aspekter do, déi een awer sollt bedenken. An ech hunn e puer ganz naiv Froen an deem Kontext.

Mir hu gesot, an den Här Rapporteur huet dat jo och gesot, datt déi Avertissements taxés an hirer Héicht verduebelt ginn. An ech hu mer déi Fro elo gestallt, ob mer dann net an en Zenario kommen - an dat soen d'Juristen heibanne - vun enger Amende correctionnelle. Well deen Abléck hätt d'Police nom Code de procédure pénale och aner Méiglechkeeten ze intervenéieren. Dat heescht, meng Fro ...

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Här Kartheiser, mir sinn hei an enger komescher Prozedur dran!

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Majo, dat ass ... Ma nee, dat ass meng Fro ...

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Ech mengen, dat wier éischter um mandatéierte Spriecher.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- ... un de Rapporteur, Här President. Dat ass meng Fro un de Rapporteur, well ...

■ **M. Mars Di Bartolomeo** (*LSAP*), *rapporteur*.- Den Här President huet komplett Recht. Ech mengen, hei ass de Rapport virgestallt ginn. All d'Fraktiounen hunn hei Zäit, fir dozou Stellung ze bezéien. Da soll, wannechgelift, d'ADR dat maache während hirer Riedezäit. Hei brauche mer net eng zweet Prozedur.

(*Interruptions*)

Also, Här Kartheiser, wann Der wëllt, ...

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- D'Fro bleift gestallt.

■ **M. Mars Di Bartolomeo** (*LSAP*), *rapporteur*.- ... maacht dat, mee maacht dat, wann et un lech ass! Villmools merci.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Rapporteur.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Si bleift awer gestallt!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Ech wollt dem Här Kartheiser soen, datt déi Zäit, déi der ADR-Fraktioun zur Verfügung steet, zéng Minutte sinn, ...

■ **M. Georges Engel** (*LSAP*).- Déi hale sech un näischt!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- ... fir déi dann esou ze notzen, ...

(*Interruption*)

... wéi si dat fir richteg an néideg fannen. An ech géif elo d'Wuert weiderginn un deen éischten ageschriwwene Riedner, den honorabelen Här Claude Wiseler. Här Wiseler, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

■ **M. Claude Wiseler** (*CSV*).- Merci, Här President. Am Fong misst dëse Projet hei eis zefriddestellen, well eng ganz Rei vun deene Propositionen, déi mer säit Wochen, säit Méint hei op der Tribün an anerwäerts gemaach hunn, hei zréckgehooll ginn. Mir froe säit Oktober méi strikt Moosnamen an de kleng Commercen, well mer net verstanen hunn, wéi d'Politik vun der Regierung wär. Mir froen och méi strikt Moosname fir déi kleng Commercen an de Grande-surfacen, well mer och déi nei Reegelen, déi d'Regierung an dem leschte Gesetz geholl huet, net als sënnvoll oder zumindest net als komplett empfonnt hunn. Mir hunn eng Schléissung op den oppene Sonndeger oder e Verbuet vun den oppene Sonndeger gefrot, mir ware géint de Black Friday, Soldeverschibungen, dat hu mer alles an deene leschten Diskussioun gefrot.

Mir froe säit September eng ganz Rei zousätzlech Moosnamen an der Schoul. Mir haten 13 Propositionen gemaach, véier Motiounen ofginn. Mir hunn d'leschte Kéier eng Demande fir Vakanzverlängerungen hei op der Chambertribün ugeschwat. Mir hu Motiounen gemaach, fir den Alkoholverbuet ze maachen. A mir froe säit Méint och eng Erhéijung vu Strofen, haaptsächlech awer eng besser Adaptatioun an eng besser Proportionalitéit vun de Strofen.

Dofir soen ech ganz kloer an däitlech: Ech si frou, datt endlech eng Rei méi restriktiv Moosnamen haut kommen. D'Regierung bestätegt domat hir Noutwendegkeet. D'Regierung bestätegt, datt mer säit Woche Recht haten! D'Regierung bestätegt och déi Rasonementer, déi mer hei op der Chambertribün an op anere Plaze gefouert hunn. Mir begreissen also e groussen Deel vun deenen hei proposéierte Moosnamen.

■ **Une voix**.- Très bien!

■ **M. Claude Wiseler** (*CSV*).- Mee ech wëll awer gradesou kloer an däitlech soen, datt ech d'Regierungspolitik net méi verstinn. Et muss nach ee mer erklären, firwat d'Regierung elo op Konkusiounen kënn, fir dës Moosnamen ze huelen. Mir hate Mëtt Dezember, de 15., dat lescht Gesetz. A wéi mer dat gestëmmt hunn, hate mer deelweis méi héich Zuelen, wéi mer se elo hunn, méi héich Zuelen an Neinfektiounen an Doudeger a Plazen a Kliniken. Mir hate sengerzäit déi héchst Zuelen an der Welt: 853 Infektiounen den Dag. Däitschland hat der 266, Frankräich hat der 185.

Firwat hu mer net schonns deemools reagéiert? Firwat?

Firwat hu mer net schonn am Dezember, am November, am Oktober déi Konkusiounen do geholl? Sengerzäit krute mer dauernd gesot: „Mee mir beobachten“, „mir monitoren“, „mir kucken“, „mir evaluéieren“.

Ech soen: Mir hunn Zäit verluer. Mir hunn enorm Zäit verluer an deene leschte Wochen! An d'Course géint de Virus ass eng Course géint d'Zäit. Mir hunn onwarscheinlech Zäit verluer an deene leschte Wochen, an deene leschte Méint.

Firwat hu mer déi Zäit verluer? Ass et, well d'Regierung et net fäerdegbruecht huet, fir Decisiounen ze huelen, well se kengem wollt wéiden? Well d'Regierung net eens war, fir déi Decisiounen ze huelen? Ass et, well d'Regierung naiv gemengt huet, mir wäeren hei zu Lëtzebuerg eng Insel a wat an anere Länner noutwendeg wär, wär net zu Lëtzebuerg noutwendeg?

Ech soen: Déi Responsabilitéit, déi hutt Der ze droen an déi hëlt keen lech ewech!

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Claude Wiseler** (*CSV*).- Mir hunn lech konstant an dauernd drop opmierksam gemaach an deene Rieden, déi mer gehalen hunn, datt Der vill ze wéineg, vill ze spéit, net kohärent an technesch problematesch Gesetzer hei géift abréngen. Mir hu Motiounen gemaach. Et ass alles, quasiment alles ofgeleent ginn!

An Dir hutt eis Erklärungen ginn, firwat Der net wéilt bougéieren. Dir hutt de 17. Oktober gesot: „Mir hunn alles am Grëff. D'Zuele ginn erop, mee dat war virauszegesinn. Maacht lech keng Suergen! Et geet eis nach besser wéi den Nopeschlänner.“

Dir hutt eis de 17. November gesot: „Mir sinn an enger stabiller Situatioun. Eng stabill Situatioun, déi awer héich ass. Dat ass zwar net ideal, mee mir hunn alles am Grëff.“

Den 23. November: „D'Situatioun ass stabill. Méi héich. Mir mussen eis elo Loft verschafen. Mee mir hunn alles am Grëff.“

De 15. Dezember - d'lescht Woch! - ass gesot ginn: „Mir hunn eng ugespaante Situatioun, mee d'Exponentialitéit ass gebrach. D'Indicateure gi liicht erof. A mir hunn eng liicht Besserung.“

Elo op eemol gëtt gesot, datt mer drastesch Moosname mussen huelen, well d'Zuelen net genuch erofginn!

Ech soen lech: Déi Zuele gi säit Enn Oktober net erof! Säit siwe Wochen! An déi Berichter, déi Der eis ginn hutt, déi soen dat ganz kloer selwer. D'Zuele bleiwen op ze vill engem héijen Niveau säit zwee Méint. Dat wësse mer! Dat hu mer gesot! Dat kann een an all Tabell liesen! A säit zwee Méint gi mir, gëtt d'Land verträischt! Et huet sech näischt un den Zuele geännert. Keng Argumentatioun ass anescht ginn. An elo op eemol, well Der ...

(*Interruption par M. Xavier Bettel*)

... an d'Enkt gedriwwen sidd, ...

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*.- (...) Nach eng Kéier: Et huet sech näischt un den Zuele geännert. Just fir sécher ze sinn!

■ **Une voix**.- Jo.

(*Interruptions*)

■ **M. Claude Wiseler** (*CSV*).- Här Bettel, et huet sech näischt un den Zuele geännert an deem Sënn, datt d'Zuelen ...

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*.- Dach!

■ **M. Claude Wiseler** (*CSV*).- ... an deene leschte siwe Wochen net weider eropgaange sinn. Ech hunn hei en Text zitéiert, deen Dir eis ofginn hutt an deene Berichter, déi Der eis ginn hutt. Ech hu gesot, d'Zuele si souguer liicht erofgaangen.

Dir kënn jo duerno Är Argumentatioun bréngen. Mee mir hu méintelaang net reagéiert. An elo op eemol reagéiere mer, well mer an d'Enkt gedriwwen sinn a well et net méi anescht geet.

Ech soen lech, déi aner Länner, déi hu reagéiert! Déi hunn heftegst reagéiert. An déi hu vill méi fréi reagéiert. Frankräich huet den 28. Oktober seng Gesetzer gemaach. Si si vun 820 Infektiounen op 200 den Dag erofgaangen. D'Belsch huet den 23. Oktober an den 1. November seng Gesetzer gemaach, Däitschland den 28. Oktober an de 25. November. Irland huet reagéiert op engem vill méi déiwen Niveau wéi mir waren, dat schonn den 20. Oktober, an déi konnten drastesch hir Zuelen erofsetzen.

Fir eis ass kloer, datt d'Regierung säit September eng Politik mécht, wou se net anticipéiert, wou se net preventiv schafft, eng Politik, déi ze spéit reagéiert, déi ofwaardend ass, déi hesitant ass, déi net staark genuch reagéiert huet an déi déi ganzen Zäit net decisivfäeg war. Obwuel d'Zuelen an eisen Aen eendeitig waren. An ech soe ganz kloer, datt d'Regierung do eng Responsabilitéit dréit.

Ech verstinn och net deen Ënnerscheed, dee war tëschent där éischter Well an der zweeter Well. Ech hu fonnt, datt an der éischter Well d'Regierung gutt reagéiert huet, well se schnell war a well se konsequent war. An dofir hu mer och deen État de crise sengerzäit matgedroen. Ech fannen, datt déi zweet Well onpreparéiert war, träg Reaktiounen an eng Incapacitéit do sinn, fir schnell eng Decisioun ze huelen.

A wann ech d'Argumentatioun kucken, déi gebraucht gëtt par rapport zu deene leschte Méint, da soen ech mer, datt d'Chamber an d'Leit net seriö geholl ginn. Dir mengt, Dir kéint hei am Fong egal wat fir eng Argumenter egal wéini huelen. An ech ginn zwee Beispiller:

Bei de kleng Commercen hutt Der eis nach d'lescht Woch gesot, datt et eppes anescht wär, wann ee géif bei de kleng Commercen eppes maachen, well déi jo dann op der Strooss wäeren, dobausse wäeren. An do géif et déck duergoen, wann ee géif Masken dobannen unhunn. Virun dräi Wochen hutt Der dat gesot, virun enger Woch hutt Der dat och nach gesot. Elo gëtt alles zouge-maach. Haut geet et net méi anescht. An ech soen lech: Hätte mer zurzäit eng Rei aner Mesurë fir d'Commercë geholl, da bräicht ee vläicht haut guer kee Lockdown an deem Mooss ze maachen!

Zweet Beispill ass dat vun de Schoulen. Fir eis ass dat an de Schoulen déi dramatescht Feelaschätzung aus dëser Kris! De Minister, deen higeeet an dauernd seet, datt an der zweeter Well et haaptsächlech d'Adultë wäeren, dee behaapt, d'Acceleratioun vun den Infektiounen hätt näischt mat der Schoul ze dinn! Dee seet: „Wann Ustiechungen vu Kanner sinn, dann ass dat net an der Schoul.“ An déi Konkusiounen sinn all festgehalten a sengen eegene Berichter.

E Minister, dee seng ganz Politik drop opbaut, fir Behauptungen, déi net bewise sinn an och néierens ugewannt sinn, a Realpolitik ëmzesetzen. Deen aner Konkusiounen zitt wéi den RKL oder wéi d'OMS, déi méintelaang zur Virsicht opfuerderen, wat hei am Land net geschitt ass. E Minister, deen an deem leschte Mount refuséiert huet, eng ganz

Rei noutwendeg Moosnamen ze huelen. Mir hunn hei 13 Propositionen gemaach, véier Motiounen abruucht: Alles ass ofgeleent ginn!

E Minister, deen dann den Deputéierten an der Press seet, datt Froen net erwënscht wäeren, an déi dann, wa se sech zu sengen Zuelen äusseren, och gesot kréien, dat wär net erwënscht; dee weeder op d'Enseignanten nach op d'Elteren nach op d'Gewerkschafte lauscht: Dee Minister kritt da klipp a kloer vun der Gesondheetsministesch gesot, datt en Onrecht hätt!

Ech hunn der Madamm Lenert gutt nogelauschtert an der Chamber, an der Kommissiounssëtzung, an der Press. Si seet an aller Däitlechkeet: „D'Kanner kënnen sech genau sou ustieche wéi Adulten. D'Kanner si genauso Träger. D'Kanner hu genauso e Risiko wéi Erwuessener. An dat och an der Schoul.“ Dat ass genau de Contraire vun deem, wat den Här Meisch seet. An d'Madamm Lenert justifizéiert souguer hir Politik mat deenen Erkenntnisser, well si seet: „De Comptage vun deene Leit, déi bei een heem kënnen goen, do mussen mer d'Kanner matabe-zéien, well se genauso ustiechend sinn.“

■ **Une voix**.- Très bien!

■ **M. Claude Wiseler** (*CSV*).- Hei ginn an där selwechter Regierung zum selwechte Sujet zwou absolutt konträr Politicke gemaach an de Staatsminister reagéiert net dorobber. Dat ass fir mech awer mat groussen Fragezeiche verbonnen!

An ech soen lech: Déi Etüden, déi ech gelies hunn, déi ginn der Madamm Lenert hei Recht! An ausserdeem seet déi Etüd, déi Dir eis ofginn hutt virun zwee Deeg, ganz kloer, datt d'Ustiechungen vun de Kanner zwëscht 0 a 14 Joer ëm 700 Infektiounen, 700 bis 800 Infektiounen d'Woch wäeren. Aner Länner hunn och konträr Politicke gemaach zu deem, wat den Här Meisch an deene leschten Deeg gemaach huet. Fir eis ass dat an deene leschte Méint eng absolutt, manifest politesch Feelaschätzung gewiescht. An et war keng Reaktioun vun der Regierung a vum Staatsminister do. Dat ass fir eis onverständlech!

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Claude Wiseler** (*CSV*).- An no engem Trimester reagéiert elo de Minister: eng Woch Home-schooling no der Vakanz. A mir sinn och d'accord domat. Mee d'Fro ass: Huet en déi Zäit och genotzt, fir et virzebereeden? Hu mer déi Ekipementer an de Lycéëen? Ech mengen jo. Hu mer déi Ekipementer an de Primärschoulen, déi noutwendeg sinn? Ech mengen, hei ass nach en décke Problem.

A mir sinn der Meenung, datt hei de Staat onbedéngt de Gemenge misst hëllefen, finanziell hëllefen, fir déi noutwendeg Ekipementer zur Verfügung ze stellen an ze kafen. An do ginn ech eng Motioun of, déi dat fret. Wannechgelift, Här President!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci.

Motion 1

La Chambre des Députés,

- *rappelant les déclarations du Ministre de l'Éducation nationale lors de la rentrée scolaire 2020/2021* : « *Le ministre a salué un “moment historique, alors que nous nous apprêtons à reformer un fossé entre le développement numérique de la société et le système éducatif. Tout le monde a besoin de compétences digitales et celles-ci doivent être accessibles à tous”* » ;

- *considérant que le fossé éducatif ne cesse de s'élargir selon l'étude « PISA 2018 » présentée en décembre 2019* : “*The link between socio-economic status and performance in PISA is stronger in Luxembourg than in any other PISA-participating country. Advantaged students in Luxembourg outperformed disadvantaged students in reading by 122 score points in PISA 2018 - a difference 33 points larger than the OECD average difference of 89 score points*” ;

- *convaincue de la nécessité d'assurer l'égalité des chances pour tout élève et tout étudiant scolarisé au Luxembourg* ;

- *considérant que l'enseignement à distance dans le cadre de l'école à la maison (« homeschooling ») ne doit en aucun cas encore élargir le précité fossé éducatif* ;

- *considérant la loi du 7 octobre 1993 modifiée notamment par la loi du 13 juin 2013 disposant dans son article 10 que « le Centre est compétent pour l'ensemble des technologies de l'information et de la communication pour l'administration de l'Éducation nationale »* (e. a. les « écoles ou institutions qui sont placées sous l'autorité du ministre ») ;

- *considérant également l'article 13 de la précitée loi disposant que* : « *La division “Informatique distribuée et support” assure en collaboration étroite avec le Centre des technologies de l'information de l'État* : 1. *L'acquisition, la gestion et l'inventaire d'équipements informatiques et bureautiques* », invite le Gouvernement

- *à mettre - à travers et sur demande des écoles et des communes - gratuitement à disposition de tous*

les élèves scolarisés au Luxembourg le matériel informatique nécessaire pour participer dans les meilleures conditions à l'enseignement à distance dans le cadre de l'école à la maison ;

- à appliquer dans ce sens la loi du 7 octobre 1993 modifiée notamment par la loi du 13 juin 2013.

(s.) *Claude Wiseler, Jean-Marie Halsdorf, Martine Hansen, Gilles Roth, Marc Spautz.*

■ **M. Claude Wiseler (CSV).**- An da stellt sech natierlech d'Fro: Wann déi Woch bis eriwwer ass vum Homeschooling, wat geschitt dann? Wat geschitt duerno? An do soen ech ganz kloer an dait-lech hei: All déi Demanden, déi mer gestallt hunn, déi sinn nach gëlteg! An all déi Demandë stelle mer haut nach eng Kéier fir déi Woch no dem Homeschooling, well da muss och nach an de Schoulen opgepasst ginn.

Mee komme mer prezis zum Gesetzestext! Ech hunn am Ufank gesot, datt mir, éischstens, d'Zoumaache vun de Commercë bis den 10. ënnerstëtzen, domat d'Suppressioun vu verkafsoppene Sonndeger. Mir haten en ni gefrot, dee Lockdown, mee mir soen: Haut ass en noutwendeg. Et wär vläicht net noutwendeg gewiescht, hätt ee méi fréi aner Moossname geholl.

Mir ënnerstëtzen, zweetens, de Verbuet vun der Alkoholsconsummatioun am ëffentleche Raum. Mir hunn et gefrot an enger Motioun. Mir fannen et noutwendeg. Mir ënnerstëtzen den Homeschooling fir déi Woch no der Vakanz. Mir froen eis, ob et duergeet. A mir froen haut och, vun där Zäit ze profitéieren, fir déi Zäit nom Homeschooling virzebe-reeden, fir all déi Moossnamen, déi mer propo-séiert hunn, nach eng Kéier ze iwwerkucken. Mir verstinn dat temporäert Zoumaache vun de kulturellen Institutionen an déi Exceptioun fir d'Recherche. Mir regrettéieren, datt et net ofge-schwat war an datt et net preparéiert war.

Fënneftens, mir verstinn d'Zoumaache respektiv d'Reduktioun vun de sportlechen Aktivitéiten. Sechstens, mir ënnerstëtzen d'Eropsetze vun de Strofen. Mir regrettéieren awer, datt déi Proportionalitéit, déi mer gär dragehat hätten, déi de Procureur d'État och bei eis an der Kommissioun gefrot huet, net agehale ginn ass. A mir sinn och gespaant, wat fir eng Äntwert op dem Här Kartheiser seng Fro duerno kënn.

Mir begrëissen déi Moossnamen, déi fir d'Entre-prises hei am Text stinn. Mir sinn och d'accord mat där Sëtzbobligatioun, fir déi an de Bussen elo eng Exceptioun gemaach gött. Ech wëll awer just soen: Dat steet elo hei am Text. Mee mir hunn dat als Question parlementaire gefrot gehat an do krute mer eng kloer an daitlech Äntwert, dat wär souwisou net noutwendeg, wat mer géife froen. Elo gött et an de Gesetzestext materageholl! Dir hätt et vläicht direkt kënne maachen, da wär et gradesou gutt. Mee mir sinn awer zefridden, datt Der et haut maacht, dofir ënnerstëtze mer et och ...

(Interruption)

... an dofir soen ech dat och.

Mee keng vun deene Moossnamen, déi Der maacht, ass justifizéiert, ass argumentativ justifi-zéiert. An dat ass déi Fro, déi de Conseil d'État dauernd stellt. Dir musst déi Moossname méi justifi-zéieren, well soss den Uschäi vum Arbiträr relativ schnell opkënn. An ech soen dat, well et repetitiv gefrot gött a well d'Leit och dobausse froen, firwat déi eng Moossnam kënn, firwat se elo kënn an zu wat fir engem Zil se soll féieren.

Elo hunn ech lech déi Punkten opgezielt, déi mer positiv am Text fannen. Mir hunn awer eng ganz Rei Problemer och mam Text. An ech fänke mat deem wichtigste Problem un. Mir hunn e Problem mam Couvre-feu, mat der Ausgangsspär. Net mat der Ausgangsspär als Prinzip, bei där vun 23.00 Auer ware mer positiv agestallt an hunn de Prinzip och sengerzäit matgedroen.

Just, déi ass just sengerzäit justifizéiert gi mam Fait, datt, wann um eelef Auer eng Ausgangsspär wär, da kéinten all déi Fester, déi a Cafén a Restaurants wären, net méi esou laang stattfan-nen. Dir hutt nach, Här Bettel, eis erkläert, datt een da misst um hallwer eelef heemfueren, wann ee méi wäit ewech wunnt, an deen um Stack uewendriwwer wunnt, bräicht um fënnf vir eelef eréischt heemzegen. Dat war eng kloer Justifika-tioun an dofir konnte mer et och verstoen.

Haut si mer awer an enger Situatioun, wou Restau-ranten a Cafén zou sinn, wou Geschäfte zou sinn. Wou Rassemblementer dobausse verbuede sinn, zumindest iwwer eng gewëssen Zuel. Wou Restriktionen an den Individualhaiser op zwou Persounen sinn, wou eng Alkoholsconsummatioun dobausse verbueden ass.

An dofir ass d'Fro: Wat ass dann elo nach d'Justifikatioun vun der Ausgangsspär? Ech stellen déi Fro net eleng. Genau déi dote Fro stellt och de Conseil d'État a sengem Avis. Firwat brauche mer se iwwerhaupt nach? Firwat setze mer se elo op néng Auer erof? Dat gött dann, mengen ech, gefills-méisseg erkläert. Mee fir eis ass et kloer, datt esou

eng fräiheetsberaubend Moossnam awer eng Jus-tifikatioun brauch, fir datt se verständlech ass a fir datt se logesch ass. An déi Justifikatioun fanne mer hei net erëm, soudatt mer extreem Schwiereg-keeten hunn, esou eng Moossnam ze akzeptéieren, haaptsächlech, well se keng wëssenschaftlech a well se keng logesch Explikatioun huet.

An dofir, Här President, ginn ech lech hei eng Demande of, fir iwwert deen Artikel, den Artikel 1 vun deem Gesetz, hei e separate Vott ze maachen.

(M. Claude Wiseler dépose une demande de vote séparé sur l'article 1er du projet de loi 7738.)

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci.

■ **M. Claude Wiseler (CSV).**- En anere Punkt, mat deem mer Problemer hunn, dat ass dee vun de Vaccinatiounsdonnéeën an den Informatiounen, déi iwwer 20 Joer gehale ginn. De Conseil d'État seet, dat wär eng laang Zäit. Mir fannen et och eng laang Zäit. Mir verstinn, datt een dës Donnéeë méi laang muss halen, well jo nach gesondheetlech Froen no de Vaccinatiounen e puer Joer duerno kënne opkommen an een dofir muss en Iwwer-bléck hunn. Dat ass och am Sënn vun deem, deen d'Vaccinatioun kritt. Mir fannen 20 Joer ze laang. Mir hunn awer akzeptéiert, datt d'Regierung eis seet, datt se dat fir dat nächst Gesetz eng Kéier iwwerkucke wëllt, a mir freeën eis op déi Diskus-siounen.

Mir hunn awer och e Problem mat deenen neie Restriktionen, wat d'Activité-récréativen ugeet, well mer net verstinn, wat hei gewollt ass. Rassem-blementer ginn erlaabt am Artikel 4 (4) mat véier Persounen mat Mask a mat Distanz. An da ginn awer op där anerer Säit d'Activité-récréativen am 3sexies op zwou Persounen respektiv d'Activité-sportiven och op zwou Persounen erofgesat.

Elo kann ech dat an der Logik verstoen. Mee ech kann awer net verstoen, wéi een dat soll an der Realitéit applizéieren. Dat géif jo am Fong hee-schen, datt ech kann zu zwee bei meng Kanner an Enkelkanner heemgoen, ech sinn doheem mat hin-nen, mee ech därf awer net eraus mat hinne spad-séiere goen!

Et muss awer ee mer soen, wou et da méi geféier-lech ass: dobanken oder dobaussen? Respektiv wa mer zu véier dobausse stinn, dat ass normal. Mee soubal mer ufänken, eis ze beweegen a spadséie-ren ze goen, da muss mer just zu zwee sinn.

(Interruptions)

Also ech verstinn d'Zilsetzung, mee ech verstinn d'Realitéit net, an d'Ëmsetzung an d'Realitéit. An ech soe ganz kloer, datt dat heiten an eisen Aen e gutt Beispill vu schlechter legislativer Aarbecht ass an och domat eng Fro vu Sécurité juridique stellt, well d'Leit net wëssen: Wéini ass et dann e Ras-semblement? Wéini ass et Sport? Wéini ass et re-kreativ? A wat muss ech dann elo wéini wéi maa-chen a wéini muss ech wiesselen? An de Conseil d'État seet exactement dat selwecht wéi dat, wat mer elo gesot hunn.

Ech si frou, an dat ass mäin nächste Punkt, datt dee 16ter eraus ass, well déi Denonciatiounsflcht vun de Fonctionnaires, déi hat keng Plaz, weeder an dësem Text nach an engem aneren. Dofir sinn ech frou, datt d'Regierung op déi Demande, déi och vun eis komm ass, positiv reagéiert huet.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Claude Wiseler (CSV).**- D'Regierung mécht hei schwéierwiegend Agrëffer an d'Privatliewen, an d'Geschäftsliewen, an d'Beruffsliewen, a Schoul a Fräizäit. Déi mussen och sinn. Wat eis feelt, si Justifikatioune fir eenzel Moossnamen.

Wat mer awer kruten, soen ech, dat sinn elo eng Rei Explikatiounen: Contairement zu anere Geset-zestexter, an dat muss ech och positiv erwänen, hunn den Direkter vun der Santé, de Ministère, den Haut-Commissariat à la protection nationale eis eng Nott gemaach mat der preziser Analys vun der Situatioun. Déi confirméiert d'ailleurs eis Analys vun de leschte Kéieren a féiert zu deene Moossna-men, déi mer scho laang gefrot haten.

Mee wat sinn d'Zilsetzunge vun deene Moossna-men? Wouhi wëllt Der kuerzfristeg kommen? Wat sinn déi Stufen, déi an der nächster Etapp sinn? Dir äntwert eis: „Dat ass schwierereg, mir mussen dat monitoren, mir mussen dat evaluéieren.“ Dir ge-braucht och heiansdo Argumenter iwwer Beter-zuelen, iwwer R-Zuelen, iwwer Infektiounen, iwwer Doudeger, déi separat sinn, déi jee no Argumenta-tioun sinn, an et ass och eng Interdependenz dozwëschent. Mee ech soen lech, et wär wichtig, wa mer de Leit géife kloer soen: „Mir maachen elo Moossnamen a mir wëlle mat deene Moossnamen op eng gewësse Stuf kommen.“

Ech hunn Är Aussoe wierklech nach eng Kéier ganz nogelauschtert an ech hunn och alles gelies, wat Der eis ginn hutt. Ech probéieren, e Resümee ze maache vun deem, wat ech verstanen hunn. A wann ech falsch leien, dann hunn ech kee Problem, wann Der mer sot, datt ech hei donieftleien. Mee

ech wëll awer emol eng Kéier déi Zilsetzung, sou wéi ech se gesinn, aus Ären Texter eraushuelen - also kuerzfristeg Zilsetzungen, déi elo an deenen nächste Wochen eist Zil sinn.

Éischtens, fir en uerdentlechen Tracing ze maachen, sot Dir: „Ënner 200 Leit, wa méiglech maximum 150 Neiinfektiounen den Dag, soss packe mer et net.“ Eis Zilsetzung ass also, op 150 Infektiounen den Dag erfzekommen, fir dat weesentlecht Instrument vum Tracing erëm un d'Fonctionéieren ze kréien.

Zweetens, fir datt d'Spideeler kënnen normal fonc-tionéieren, fir datt déi traditionell Medezinn erëm ka fonctionéieren, ass eng änlech Zuel, 150 Beter-beleungen, dat, wat mer korrekterweis kënne sup-portéieren, fir eventuell an eng Phas II zrëckze-goen. Driwwer ass et komplizéiert fir de Rescht vun der Medezinn. An dat ass eis Zilsetzung. Wéi gesot, sot mer, wann ech falsch leien, mee ech wollt eng Kéier probéieren, et ze resuméieren.

Drëttens, datt den Taux de réplcation ënner 0,7 kënn, ass och e weesentlecht Zil, well en Taux de replication ënner 0,7 erlaabt engem, lues a lues mat der Krankheet erfzegen. Haut si mer bei 0,8.

De fënnefte Punkt, dat ass den Taux de positivité vun den Tester - den LST, also Large-Scale-Testing eraus -, dee soll no ECDC ënner 3 % sinn. Haut si mer bei 6 % bis 7 %.

Ech géif mer dat, wann ech déi Moossnamen hei huelen, als Zilsetzung fir déi nächst Woche ginn. A wann ee se net erreecht, ass et jo och keng Schuld-zouweisung, mee ech fannen et einfach wichteg an enger politescher Kommunikatioun, an enger Kom-munikatioun, wou een esou drastesch Mooss-namen hält wéi déi hei, datt een och de Leit er-kläert, wou ee wëllt higoen a wat engem seng Zilsetzung ass a firwat een déi Zilsetzung an der éischer Etapp wëllt erreechen. A wann ee se erreecht, muss een an déi nächst Etapp goen.

Här Bettel, Dir sidd jo bekannt, fir e grouse Com-municateur ze sinn, fir grouss Kommunikatioun ze maachen, an Dir hutt och stonnelaang Televisiouns-iwwerdroungen. Ech fannen, datt Der déi Kommuni-katioun hei net gutt gemaach hutt an datt Der vill méi prezis an Ärer Kommunikatioun musst sinn, well soss bréngt dat eng Perte de crédibilitéit vun der Regierung mat sech. A gleefft mer, an ech soen dat éierlech a seriö, eng Perte de crédibilitéit vun der Regierung an dëser Phas wär problematesch. An ech wënsche mer se net.

Mir wëssen, datt am Januar eng grouss Gefor op eis duerkennt: D'Schoule fänken erëm un, d'Beruffswelt fänkt erëm un, d'Leit kommen aus der Vakanz zrëck. Mir wëssen, datt, och wa mer déi zweet Well géife gebrach kréien, d'Gefor vun enger drëtter Well virun der Dier steet. Mir wëssen et! An et geet drëm, fir elo schonn déi Virbereedungen ze maachen an der Schoul, an de Commercen, fir elo e Stufeplang ze maachen, fir elo déi laangfristeg Strategie ze maa-chen. Notamment ass et genau dat, wat zum Bei-spill d'Europäesch Kommissioun respektiv d'Leopol-dina, vun där Der eis de Bericht ofginn hutt, och an aller Däitlechkeet freet.

An dofir ginn ech lech hei och elo nach eng Mo-tioun of, fir nach eng Kéier genau dat ze froen, datt déi Aarbecht zesumme mat der Regierung an der Chamber soll gemaach ginn. Wannechgelift, Här President.

Motion 2

La Chambre des Députés,

- rappelant l'importance d'une politique sanitaire reposant sur des éléments objectifs et des critères scientifiques en ce temps de crise ;

- rappelant la nécessité d'une certaine prédictibilité en temps de crise pour les citoyens et les entre-prises ;

- considérant dans ce contexte la « 7. Ad-hoc-Stel-lungnahme » du 8 décembre 2020 de la « Leopoldina - Nationale Akademie der Wissenschaften » al-lemande: « Von zentraler Bedeutung ist eine lang-fristige politische Einigung auf ein klares, mehrstu-figes und bundesweit einheitliches System von Regeln, die ab einer bestimmten Anzahl von Fällen pro 100.000 Einwohner greifen. Dieser Katalog sollte verlässliche Maßnahmen vorsehen, die kon-sequent um- und mit Sanktionen durchgesetzt wer-den. Durch ein solches einheitliches, nachvollzieh-bares und langfristig orientiertes Vorgehen werden die Maßnahmen für Bürgerinnen, Bürger und Unter-nahmen transparent, verständlich und planbar. » ;

- rappelant dans ce contexte la motion de la Chambre des Députés du 15 décembre invitant le Gouvernement « à présenter dans les meilleurs délais une stratégie politique globale couvrant les volets sanitaire, social, économique et politique de la pandémie Covid-19 à moyen et à long terme » ,

invite le Gouvernement

- à communiquer dans les meilleurs délais à la Chambre des Députés le ou les critères politiques et/ou scientifiques sur lesquels le Gouvernement base ses décisions pour proposer une prolongation à l'identique ou une modification du projet de loi n° 7738.

(s.) *Claude Wiseler, Jean-Marie Halsdorf, Martine Hansen, Gilles Roth, Marc Spautz.*

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci.

■ **M. Claude Wiseler (CSV).**- An da soen ech nach ee vu menge leschte Punkten, mee deen hunn ech scho fënnemol gesot: Mir sinn der Meenung, datt Der wierklech e Feeler gemaach hutt, wéi Der lech géint eng Tracingapp ausgeschwat hutt. Eis Tra-cingfionctiounen si momentan total iwwerfuerdert. A wann ech kucken, wat d'Sondagen dobausse sinn, da soen ech: D'Leit si bereet an d'Leit hätte sou gär esou eng Applikatioun gemaach.

(M. Claude Wiseler montre une page de journal.)

Ech hunn hei déi Kaart, déi ech am „Tageblatt“ vu viru 14 Deeg gesinn hunn, wou all déi Länner, déi hei gréng sinn, Tracingappen hunn, ausser deem klenge Punkt hei vu Lëtzebuerg, Schweden - do wësse mer, wéi d'Zuele sinn a wat hir Politik war - an Ungarn a Bulgarien. All déi aner hunn eng!

A wann ech kucken, wat d'Resultater vun enger fin-nescher Regierung sinn, déi eng ganz Politik ron-derëm esou eng Applikatioun opbaut an am Fong och quasiment déi bescht Resultater huet, wat d'Zuelen ugeet, an déi am Fong och säit Méint d'Leit suscitéiert, encouragéiert, positiv begleet fir matze-maachen, da soen ech: Hei huet dës Lëtzeburger Regierung och e groussen Iertum gemaach!

(Brouhaha)

„Mir sinn op der leschter Ligne droite“, sot d'Ministesch. Ech fannen dat fundamental falsch, well ech mengen, datt mer nach e ganz laange Wee virun eis hunn - e Wee, wou nach vill Feeler kënne gemaach ginn, e Wee, deen nach vill Problemer wäert mat sech bréngen -, an dofir muss mer an deenen nächste Wochen, an deenen nächste Méint konzentriert an effikass sinn. Mir mussen eis eng Zilsetzung ginn, eng Strategie ginn an eng uerdent-lech Kommunikatioun ginn!

An deenen nächste Méint kënn eng Vaccinatiouns-campagne op eis duer. Dat ass gutt, datt de Vaccin kënn, datt mer sou fréi wéi méiglech domadder ufänken. Haut huet den Haut-Commissariat à la protection nationale d'Victor-Hugo-Hal agericht, zesumme mat der Stad Lëtzebuerg, fir do kënne ze schaffen.

Et sinn och déi éischt Prioritéite fir Impfung fest-geluecht ginn, an ech soen lech, dobaussen ass dat e ganz, ganz sensibele Sujet. E ganz sensibele Sujet! An dofir froen ech och hei dat selwecht wéi bei aneren Dossieren: Ech mengen, datt d'Regie-rung, quitte datt se déi éischt Prioritéite festge-luecht huet, weesentlech méi iwwer hir Impfstrate-gie misst kommunikéieren an dobaussen erklären.

Wéi vill Dose krute mer bis elo? Wat hu mer bestallt? Si mer bereet, wéi aner Länner, nach zousätzlech Impfdosen ze kafen? Firwat ass d'Victor-Hugo-Hal vum 28. bis den 30. Dezember op, mécht dann erëm zou a geet eréischt den 18. Januar nees op? D'Leit stelle sech Froen dobaussen. Ech mengen, déi Erklärunge mussen kommen. Firwat muss d'Fleege-personal an d'Victor-Hugo-Hal goe fir geimpft ze ginn? Kann dat net weesentlech méi sënnvoll an de Spideeler selwer gemaach ginn?

An dann och haaptsächlech: Wat ass no deenen éischten zwou Prioritéiten? Wat sinn dann déi nächst Prioritéiten, déi kommen? Huelst Der fir d'éischt déi Leit, déi méi exposéiert sinn, dat heescht déi, déi berufflech nu wierklech kënne a Gefor geroen, oder huelst Der déi, déi méi al sinn oder déi méi vulnerabel sinn? Wat sinn déi nächst Prioritéiten? D'Leit froen, fir et ze wëssen. Ech fan-nen, dat si berechtegt Froen, an ech fannen och, dat si Froen, op déi Der musst sou schnell wéi méiglech Explikatiounen an Äntwerte ginn.

Dir Dammen an Dir Hären, ech kommen zur Kon-klusioun: Mir wäerten dësen Text matstëmmen, an ech soen lech, dat ass alles anescht wéi evident fir vill vun eis an och fir eise Grupp. Dat fält eis net ein-fach, an ech hunn lech virdrun eng ganz Rei Grënn genannt. Mir stëmmen et mat, obwuel mer de Sënn vun der Verschäerfung vun der Ausgangsspär net agesinn. Mir stëmmen et mat, obwuel den Text an eisen Ae voller Onzoulänglechkeeten a Feeler ass. Mir stëmmen et mat, obwuel en ze vill spéit kënn, dësen Text, an ee vläicht verschidden drastesch Moossnamen hätt kënne vermeiden, wann d'Regie-rung virun engem Mount oder viru sechs Wochen aner Moossname geholl hätt.

(Interruption)

Mir stëmmen et mat, obwuel d'Kommunikatioun an d'Justifikatioun vun der Regierung schlecht an deelweis souguer inexistent ass. Mee mir stëm-men et mat, well mer der Meenung sinn, datt an där Situatioun, wou mer haut sinn, leider kee Wee laanscht zousätzlech Restriktiounen féiert. Mir froe säit laange Woche Verschäerfungen, haut droe mer se mat.

Mir droe se mat, well de Wee an eisen Aen dee richtegen ass, an dofir wëlle mer iwwer all Onzoulänglechkeeten ewechkucken, well mer wëlle kloermaachen, datt déi grouss Zilsetzung - de Virus

bekämpfen, d'Spideeler um Fonctionéieren halen, dem Spidolspersonal hëllefen a schlussendlech Liewe retten - zentral ass, well méi positiv Propositionen hei dra si wéi Punkten, déi mer contestéieren, well mer wëlle kloerstellen, datt dat an eisen Ae keng parteipolitesch Diskussioun ass, well mer der Meenung sinn, datt national Solidaritéit och ka vun enger Oppositionspartei ausgoen, och wa se net ëmmer den Echo vun der Regierungssäit spiert. Mir stëmmen et mat, well déi richteg Moossnamen ënnert dem Stréch iwwerweien a well mer an enger schwéierer Zäit wëllen en Zeeche setzen.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Wiseler. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Gilles Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Gilles Baum (DP).** - Merci fir d'Wuert, Här President. Kollegeinnen a Kollegen, déi lescht Deeg waren déi éischt Joresréckblécker op der Tëlee ze gesinn an egal, op wat fir engem Sender ee sech dat ukuckt, wou d'Joer 2020 Revue passéiere gelooss gëtt, et geet ëmmer ëm een Thema: ëm de Covid-19. Dat geet vum éischte Fall zu Wuhan bis zur Deklaratioun vun der Pandemie, dem État de crise, dem éischte Lockdown, bis och hin zum éischten Doudesfall hei zu Lëtzebuerg.

D'Joer 2020 war eng permanent Gefillsachterbunn tëschent Ongewëssheet, Onsécherheet, Angscht, Trauer an awer och grousser Solidaritéit an Hoffnung. An et ass e Joer, dat wäert an d'Geschicht agoen.

Trotz deem ville Leed, trotz deene groussen Erausforderungen, trotz aller berechtigter Kritik an trotz aller natierlecher Ofleenung géint Mesuren, déi eis Fräiheeten aschränken, sinn ech awer och der Iwwerzeugung, dass dëst Joer spéiderhi wäert an d'Geschichtsbicher agoen als dat Joer - d'Joer 2020 -, wou Lëtzebuerg zesummestoun an zesummegehalen huet, an dat méi wéi jee, an dass jidderee versicht huet, säi Beschtz ze maachen, zum Wuel an zum Schutz vun der Allgemengheet. Dat gëllt fir all Eenzelnen, dee säi Bäitrag geleescht huet, fir d'Land hei a senger gréisster Kris um Lafen ze halen. Nieft den traurege sanitären Aspekter vun dëser Kris ass dat eng Erkenntnis, déi mech awer houfreg mécht. Hei am Land stounge mer zesummen, wéi et drop ukomm ass. An dat sollt ee grad op esou méi besënnlechen Deeg, kuerz viru Chrëschttag, net vergiessen!

Här President, Kollegeinnen a Kollegen, ech mengen, et ass schonn aussergewéinlech, dass mir um Dag vun Hellegowend zesummekommen, fir e Gesetz ze stëmmen. Ech mengen, dat gouf et nach net ganz oft. Mir alleguerten hunn an de leschte Méint Mesurë geholl, déi mir eis virun engem Joer mol nach net hätte kënnen virstellen. Aussergewéinlech Ëmstänn erfuoderen och aussergewéinlech Moossnamen.

Mir waren eis och, mengen ech, vun Ufank u bewosst, dass de Wanter net einfach géif ginn, dass de Wand méi rau géif ginn, a mir hunn alles gemaach, fir dem Virus de Wand aus de Seegelen ze huelen. An ech mengen, contrairement zu deem, wat den Här Wiseler am Numm vun der CSV gesot huet, dass déi Mesuren, déi mer geholl hunn, gegräff hunn. Ech wäert lech e puer Beispiller ginn. D'Moossnamen, déi zanter e puer Wochen a Kraaft sinn, déi mer an de leschten Deeg a Woche verlängert hunn, weisen hir Wierkung. D'Zuele ginn an déi richteg Richtung, och wann dat leider vill méi lues de Fall ass, wéi jidderewe sech heibannen, wéi mir alleguerten eis dat géife wënschen.

Vun der Kalennerwoch 50 op d'Kalennerwoch 51, op siwen Deeg gekuckt, war nach eng Baisse vu 15 % vun de positive Fäll. Den Taux de positivité kënnt deem recommandéierten Taux vun 3 % ëmmer méi no - e louch gëschter a virgëschter, wann ech mech richteg erënnere, souguer ënnert den 3 % - an dee berüchtigten R-Wäert, deem huet sech ronderëm 0,8 agependelt.

D'Zuele ginn also besser, si sinn awer nach laang net gutt. A besonnesch d'Zuel vun de Better, déi mat Covidpatiente beluecht sinn, awer och d'Zuel vun den Intensivbetter maache mir, an ech mengen, maachen eis alleguerte weiderhin nach Kappzerbrieches.

D'Geforen, déi ronderëm d'Feierdeeg op eis laueren, sinn ze grouss, wéi dass mer se einfach kéinten ignoréieren: d'Gefore vun engem mutéierte Virus, awer och d'Geforen, déi vun eis selwer ausginn, wa mer während de Feierdeeg beienee kommen. Mir däerfen eis näischt virmaachen: Souguer, wann d'Visitten op ee Stot mat maximal zwee Gäscht limitéiert sinn, wäert de Virus an den nächsten Deeg an de Familljen an am Frëndeskrees zirkuléieren.

An ech maachen hei ganz kloer kengem - kengem! - e Reproche, well et ass mënschlech, dass een op Chrëschttag een oder zwee enk Familljemembere wëll gesinn, dat ass jo och net verbueden. An awer

musse mer eis bewosst sinn, dass all onnéidege soziale Kontakt dem Virus d'Chance gëtt, fir sech weiderzeverbreeden.

D'Regierung huet decidéiert, dës ugeschwate Geforen ze anticipéieren, andeems nach eng Kéier verschäerft Reegelen agefouert ginn. Mir schwätze vun engem preventive Wellebriecher, also Mesuren, déi verhënnere sollen, dass sech iwwert d'Feierdeeg eng nächst Well opbaut. Et geet virun allem drëm, den Infektiounen, déi am Private geschéien, de Wee no baussen ze verbarrikadéieren, an dofir schrauwe mer dat ëffentlecht Liewen op e Minimum erof. Dat erlaabt eis deen néidege Sputt, fir an dat neit Joer kënnen ze goen.

Nieft de Restaurants a Bistroe mécht elo och de Commerce seng Dieren zou, mat Ausnam vun de Butteker, déi essenziell Liewensmëttel verkafen. D'DP begréisst an deem Kontext ausdrécklech - ausdrécklech! -, dass méi kleng Butteker dës Kéier net duebel bestrooft ginn, well grouss Supermärchen hir Artikel weider däerfe verkafen. Esou entsteet also keng deloyal Konkurrenz tëscht de Butteker, déi mussen zoumaachen, a Butteker, déi kënnen opbleiwen.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Gilles Baum (DP).** - D'sozial Kontakter erofschrauwen, dat zielt och an der Schoul: D'Schoul geet net, wéi geplangt, de 4. Januar erëm un, mee eng Woch méi spéit. D'Grondschoulen an d'Lyceë schalten deels och op Distanzunterricht, och d'Betreiungsstrukture gi fest fir zwou Wochen zou. Wéi scho beim éischte Lockdown gëtt et eng Ausnam fir d'Kanner, wou d'Elteren am Fleege- oder am Gesondheessektor schaffen. D'Eltere vu Kanner ënner 13 Joer hu Recht op de Congé pour raisons familiales, wann d'Kanner net kënnen anzousch anescht versuergt ginn, dat hu mer virdru gestëmmt.

Fir no dem Homeschooling, dem Enseignement à distance, nees eng sécher Rentrée kënnen ze garantéieren, wäerte sämtlech Schüler tëschent 4 an 19 Joer eng Invitatioun fir e PCR-Test heemgeschéckt kréien. Dat betrëfft natierlech och d'Enseignanten an d'Educateuren aus de Schoulen, aus de Kompetenzzentren, aus de Crèche an aus de Maison-relais. D'Zilsetzung vun Minister Claude Meisch bleift déi selwecht: Esou vill Chancé wéi méiglech fir d'Bildung, an esou mann Chancé wéi méiglech fir de Virus.

D'Ausgangsspär, de Couvre-feu, gëllt schonn ab iwwermuer ab néng Auer owes. An der Kommissioun gouf vill iwwert de Sënn, den Notzen oder den Onsënn vun där Measure geschwat. Ech ginn hei kuerz op eng franséisch Analys an, op déi ech gestouss sinn, eng Etüd, déi de 17. Dezember publizéiert ginn ass. Si ass also ganz rezent.

D'Chercheuren hunn den Impakt vum Couvre-feu op epidemiologesch Indicateuren an 22 franséische Metropolen analyséiert. An de Metropole besteet de Couvre-feu a Frankräich jo schonn zënter Oktober, an zënter dem 15. Dezember gëllt d'Ausgangsspär a ganz Frankräich. An d'Bottomline vun dëser Etüd ass follgend: Den Epidemiolog Patrick Rolland seet, an ech zitéieren en: « On observe clairement un ralentissement plus précoce de l'augmentation du taux d'incidence dans les métropoles où le couvre-feu a débuté le 17 octobre. »

De Couvre-feu hätt also senger Analys no sécherlech eng Inzidenz op d'Verbreedung vum Virus. Mee et ass schwéier, an dat wësse mer alleguerten, d'Inzidenz, den Impakt vun enger einzelner Measure isoléiert ze betruuchten. An dat gëllt net nëmme fir dës Measure, mee dat gëllt fir alleguerten déi Mesuren, déi mer huelen, an déi kënnen nëmme gräifen, wa se wéi Zännrieder aneneegraifen. Eenzel Mesuren an hiren Impakt op d'Verbreedung vum Virus ze analyséieren, ass quasi net méiglech.

D'Verschäerfung vun deem Punkt am Covidgesetz ass awer och nach eng Kéier e kloert Zeechen, dass d'Zuelen zwar besser, mee nach laang net gutt sinn. Et soll een dofir just fir dat Néidegst erausgoen a fir de Rescht doheembleiwen. Zesumme mat all deenen anere Mesurë wäert d'Ausgangsspär hiren Deel derzou bäidroen, dass d'Infektiounszele weider erofginn.

Och de Glüwäinhopping ronderëm Chrëschttag gëtt ënnersot, d'Consomméiere vun Alkohol op der Voie publique gëtt verbueden. D'Chamber hat der Regierung dat jo schonn d'lescht Woch mat op de Wee ginn. Dat ass och gutt esou.

D'Betriber an de Staat sollen nees esou wäit wéi méiglech op den Teletravail zrëckgräifen.

Här Premierminister, Här President, léif Kollegeinnen a Kollegen, dëst sinn extreem Moossnamen an déi allerlescht Etapp virun engem richtegen a komplette Lockdown, wéi mer en am Fréijoer kannt hunn. Dës Mesurë sinn awer och zäitlech begrenzt - dat solle mer eis ëmmer virun Ae féieren -, se sinn zäitlech begrenzt bis den 10. Januar a selbstverständlech ka keen - keen! - heibanne soen, wéi d'Welt den 10. Januar ausgesäit. An ech moosse mer och net un, op dëser Plaz eng Pro-

gnos ze maachen, mee ech sinn awer voller Zouversicht, dass de proposéierte Wellebriecher vun der Regierung wierkt a mer mat besseren Zuelen an dat neit Joer starte kënnen, wéi mer dat aalt Joer ofgeschloss hunn.

A wa mer éierlech sinn, sinn d'Chrëschtdeeg an de Joreswiessel - dat, wat eis däitsch Frënn „zwischen den Jahren“ nennen - déi ideal Zäit, fir esou e Wellebriecher en place ze setzen. Et ass eng Zäit, wou d'Mënsche méi zur Rou kommen, wou den Undrang an de Geschäfte souwisou méi kleng ass, wou d'Schoulen an d'Aarbecht lues a lues erofgi respektiv zou sinn, an am Januar geet d'Aarbecht, och d'Aarbecht an de Schoulen, lues a lues erëm un.

Kommt, mir notzen déi Zäit net nëmme wéinst eiser, mee och wéinst de vulnerabele Persounen, a ganz, ganz besonnesch - ganz besonnesch! - aus Respekt an aus Solidaritéit fir d'Leit aus dem Fleege- a Gesondheessektor. Si sinn all Dag déi, déi fir eis Gesondheet schaffen, an ech mengen, et ass net ze vill vun eis verlaangt, wa mir e puer Deeg doheembleiwen.

Erlaabt mer, fir ofzeschlësse mat engem Commentaire vun engem Bekannte vu mir, engem Mann, dee fréier Buergermeeschter zu Biermereng war, den Här Vandendries, deen d'Situatioun all Woch am Bléck hält. An en huet dës Woch geschriwwen: „Si mer um gudde Wee? Et kéint ee bal mengen, wann een d'Zuele vun der leschter Woch kuckt: Fir d'éischte Kéier zanter aacht Woche leie mer nees e gudde Krack ënnert den Zuele vun den 3.000 Infektiounen pro Woch, an och déi aner Zuele schéngen eng gewëssen Tendenz no ënnen ze weisen.“

An da schreift den Här Vandendries: „Si mer schonn op der gewonnener Säit? Sécher net, well wann een d'Zuelen, a besonnesch déi an de Spideeler, méi genee kuckt, da gesäit een, dass een nach net vun enger richteger Entspannung schwätze kann. A wann ee weess, dass elo ganz „geféierlech“ Deeg virun eis stinn, wou e gewësene Risiko besteet, dass do trotz alle Bedenken d'Virsicht op der Säit gelooss gëtt, da kann ee verstoen - ech op jiddwer Fall -, dass eis Dokteren ëm Hëllef ruffen an dass d'Regierung deem Hëllef rufft trotz deene besseren Zuelen och follegt! Passt op lech op a bleift gesond!“

Ech soen dem Här Vandendries Merci fir dee Commentaire, deen e geschriwwen huet. Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren an ech ginn op dëser Plaz den Accord vun der Demokratescher Partei.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - An ech soen dem Här Gilles Baum Merci a ginn d'Wuert weider un den honorabelen Här Georges Engel. Här Engel, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Georges Engel (LSAP).** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, am Hierscht kounn déi zweet Well, si ass ugekënnegt ginn a si ass komm. Si huet eis och getraff, am Ufank nach mat 60 neie Fäll pro Dag, duerno sinn d'Zuele lues a lues an d'Luucht gaangen. An eis Regierung huet, wéi ëmmer bis elo, ganz séier a ganz effikass reagiert, fir d'éischt mat engem Appel à la vigilance vun eiser Gesondheesministesch, duerno sinn nei Mesurë komm, den 29. Oktober, de 25. November, an déi sinn de 15. Dezember nach eng Kéier bestätegt ginn. Ech hunn och do keen héiere vun engem Lockdown schwätzen, an et sinn effektiv Mesurë geholl ginn.

Et kann een hei ... Och wann een et oft repetéiert, gëtt et doduerch net méi wouer, a wann ee seet, et wär näischt geschitt, dann ass dat falsch! Et si Mesurë geholl ginn, et si ganz aschneidend Mesurë geholl ginn, dat heescht, et ass eppes geschitt! An déi Mesuren, déi waren och richteg a si hu gegräff, dat ass och evident. Déi Mesurë waren effikass, d'Tendenz no uewen ass gebrach ginn, ganz kloer, d'Zuele ginn och ganz kloer erof. D'Evolutioun ass um gudde Wee, wat leider bei eisen Nopeschlänner net iwwerall de Fall war oder ass, wou d'Zuelen zum Deel nach eropgaange sinn. An net fir näischt huet d'OECD Lëtzebuerg bei der Bewältegung vun der Kris jo och eng gutt Zensur ausgestallt, an déi ass eis och eppes wäert, déi gutt Zensur vun der OECD.

Mee mir sinn awer nach net gerett: D'Zuelen an de Spideeler, wat u sech eise wichtigste Gradmesser misst sinn, sinn nach ëmmer ze héich: Gëschter waren nach 192 Patienten hospitaliséiert, ee manner wéi den Dag virdun, an dovunner 40 op der Intensivstatioun, ee méi wéi deen Dag virdun. De Reproduktiounstaux läit bei 0,86. Virgëschter waren 227 Leit positiv bei 10.503 Tester, gëschter waren et der 400 bei 15.372 Tester, also largement ënnert der 3 %-Mark.

Och wa mer eng Liichtchen um Enn vum Tunnel gesinn duerch e Vaccin, dee jo elo d'Autorisatioun vun der EMA kritt huet, sou ass d'Situatioun awer nach laang net gutt. An duerfir proposéiert d'Regierung jo och, d'Moossnamen nach eng Kéier ze verschäerfen, fir eis och déi néideg Loft ze ginn, fir d'Situatioun an de Spideeler nach besser geréieren ze kënnen an do vun der Phas 4, wou mer jo elo dra

sinn, an déi weesentlech méi akzeptabel Phas 2 ze kommen, wou mer also net mussen Operatiounen ofsoen, fir dass de System net zesummebrécht.

Bis den 10. Januar 2021, Dir Dammen an Dir Hären, sinn et nach 16 Deeg, wou dëst Gesetz dann, wann et de 26. Dezember a Kraaft trëtt, seng Wierkung ausspille kann. Et si Mesuren, déi on top op déi bestoend schonn drastesch Mesurë kommen, déi scho säit dem 25. November bestinn, déi Mesuren, déi den Trend no ënne vun de positiv Infizéierten an d'Weeër geleet hunn a wou mer de 15. Dezember, wéi virdru gesot, nach eng Kéier Mesuren an de Grande-surfacë bäigesat hunn.

Grad dës Zäit bis Ufank Januar - de Gilles Baum huet et virdru gesot -, wou all d'Aktivitéiten am Land e bësse méi erfogefuer ginn, ass dann och dee richtegen Zäitpunkt fir weider Mesuren, déi jo och, falls d'Situatioun an de Spideeler net genuch bougiere sollt, de 15. Dezember ugekënnegt waren. Kloer huet d'Ministesch dat hei gesot, an dat maache mer dann och haut. An déi Mesuren, déi geholl gi sinn, op déi ass de Mars Di Bartolomeo am Detail agaangen. Ech brauch dat dann net hei ze maachen, ech kann deen Abschnitt iwwersprangen.

Mir brauchen déi weider Entspannungen, fir dass mer eist Personal an de Spideeler schützen kënnen, fir datt d'Zuel vun de Patienten erfoget a fir datt d'Situatioun sech berouegt. Mir brauchen déi Entspannung awer och, fir dass mer beim Tracing - deen enorm ënner Drock ass, mee wou et awer enorm wichtig ass, do nozokomme mat der Aarbecht -, bei eng Zuel vun ongeféier 200 kommen. An derbäi kënnt jo dann och nach, dass grad dës Joreszäit dem Virus absolutt an d'Kaarte spillt, dass genau an dëser Joreszäit d'Verbreedung vum Virus am beschte viru sech geet. Dat, wat mer hei maachen, ass u sech jo eng preventiv Moosnam, eng Moosnam, déi absolutt richteg ass.

Dir Dammen an Dir Hären, vill Leit hale sech un d'Reegelen. Déi absolutt grouss Majoritéit hält sech un déi Reegelen, déi hei ausgesprach ginn. Ech wéilt hinnen alleguerten e grouse Merci soen. Si weise Responsabilitéit vis-à-vis vu sech selwer, Responsabilitéit vis-à-vis vun hire Matbierger an och Responsabilitéit vis-à-vis vun engem Land, wat an enger schwiereger Situatioun ass.

An haut brauche mer nach e weideren Appell un d'Versteesdemech vun de Bierger. An eis Bierger, déi hu vill Versteesdemech! A jo, heiansdo fält et schwéier, déi eng oder aner Measure am Verglach mat aneren ze verstoen, mee eis Bierger, déi hu Vertrauen an d'Mesuren. Si hu Vertrauen an déi Leit, déi geléiert hunn, an d'Experten - déi richteg Experten, net déi vun de soziale Medien! -, si hu Vertrauen an eis Regierungsekip.

A si hu Vertrauen an eis Gesondheesministesch, déi fir de Schutz vun der Gesondheet vun de Leit wéi e Fiels an der Brandung steet, déi de Mënsch an de Mëttelpunkt stellt an déi säit zéng Méint am Interêt vun eis all an der Gesellschaft quasi Dag an Nuecht schafft, fir dass mer hei zu Lëtzebuerg sou gutt wéi méiglech duerch déi Kris kommen.

Vill Leit dobaussen hunn déi Éierlechkeet vun hire Messagë verstanen; net vill Gedeessems ronderëm, d'Fakten an d'Kloerheet vum Message schwätzen a maachen hiert. An datt d'Leit de Message verstanen hunn, datt se sech och nach ëmmer un d'Mesuren halen, dat weisen d'Zuelen. Déi gi wéi gesot erof. An déi ginn net vum selwen erof, déi ginn erof, well d'Mesuren, déi en place gesat gi sinn, effikass sinn.

An d'Evolutioun vun der Pandemie, Dir Dammen an Dir Hären, déi geet de pair mam Verhale vun de Bierger, mam Anhale vun de Gestes barrières, mam Anhale vun de Restriktiounen, déi vun der Santé gesprach ginn, mam Respekt virun dësen aschneidende Mesuren.

Wat mer haut beschlëssen, dat kann deen noutwendegen Accélérateur sinn, dee mer brauchen, fir nach weider erfazekomme mat den Zuelen. Ob et dann esou ass, dat wësse mer net. De Gilles Baum huet et gesot: Wéi eng Measure ass déi, déi dee meeschten Effekt huet? Dat kënnen mer lech net soen, well kee weess dat. Mee warscheinlech ass et en Zesummespill vun all deene Mesuren, wat d'Wierkung am gréisste gi léisst. A mir hoffen, datt all déi Mesuren dann och déi Wierkung hunn, déi mer eis vun hinnen erwaarden. E Wonnermëttel gëtt et leider net.

Ech weess, datt mer heibanne bei deem, wat mer haut decidéieren, net alleguer enger Meenung sinn. Ech appreciéieren duerfir ganz staark d'Positioun vun der CSV, déi, wann ech dat richteg matkritt hunn, haut de Rapport mat enger Abstentioun ofgestëmmt huet, awer elo hei an der Plenië dësen Text matstëmmt. Dat ass eng verstänneg Approche, ech weess dat wierklech ze schätzen an ech fannen dat och ganz richteg, wéi d'CSV dat hei mécht.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Georges Engel (LSAP).** - Ech weess awer och, datt jidderengem heibannen dru geleeën ass, an dat gesäit een och un dësem Vott - ech wëll net

soen, datt déi aner dat net maachen, ech wëll dat elo hei direkt am Virus soen -, datt mer esou séier wéi méiglech aus dëser sanitärer Kris erauskommen. Och déi, déi géint den Text wäerte stëmmen, déi wëllen och, datt mer esou séier wéi méiglech aus dëser sanitärer Kris erauskommen. Dat ass richtig.

Duerfir mäin Appell un Iech allegueren heibannen an och dobaussen: Och wann een net mat all de Moosnamen d'accord ass, sou solle mer eis awer alleguer un dat halen, wat haut beschloss gëtt. A mir sollen de Message och resolutt no bausse verrieden, datt mer all zesummen der Situatioun nëmme Meeschter ginn, wa mer déi elementar Reegelen anhalen an eis als responsabel Bierger behuelen.

Chrëschttag ass fir vill Leit e Fest vu grousser Wichtigkeet, well dann d'Famill zesummekënn't a well mer da kënnen zesumme feieren. Fester feieren - dat brauch ee mir net ze soen - ass wierklech wichteg. Fester gehéieren zu eise Liewen, zu eiser Traditioun, an duerfir sinn Aschränkunge jo och ëmmer mat esou schwéieren Decisioune verbonnen, déi kee gären hält. An awer sinn et am Moment déi richtig Decisioune.

An och wann et dëst Joer am Dezember op Chrëschttag net esou ass, datt een dat grouss ka feieren, wéi mer dat gewinnt sinn, sou solle mer alleguer derfir surgen, datt mer vläicht am Fréijoer oder da vläicht eeben am Summer nach mat deene feiere kënnen, déi mer gären hunn, a si kengem onnéidege Risiko aussetzen. Dofir schützt déi, déi Der am léifsten hutt a feiert dëst Joer am kleng Krees. Passt op Iech an Är Léifsten op! Dat ass e ganz waarmen Appell, deen ech un d'Leit heibannen an un d'Leit dobausse maachen: Passt op Iech an op Är Léifsten op!

An heimat ginn ech den Accord vun der LSAP fir dësen Text. Merci.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Georges Engel. An als nächste Riedner ass déi honorabel Madamm Josée Lorsché agedroen. Madamm Lorsché, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Villmools merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, de leschte Méindeg huet d'Regierung en net onwichtege Bilan gezunn: Et war deen, datt mir mat de leschte Covidgesetz net esou richtig vum Fleck komm sinn, wéi mer eis dat erhofft haten, datt se net deen Impakt haten, dee mer eis alleguer gewünscht hunn.

A scho si mer als Chamber nees am Asaz, an dat e puer Stonne virum Couvre-feu vun Hellegowend. An dat ass och gutt esou, well et beweist, datt den demokratische Fonctionnement vun eisen Institutionen zu Lëtzebuerg nach ëmmer fonctionéiert.

Den Här Rapporteur Mars Di Bartolomeo huet d'Situatioun, déi mer zu Lëtzebuerg hunn, schonn erkläert: Et ass natierlech mat dëse Moosnamen, déi an de leschte Wochen en place waren, gelongen, déi exponentiell Verbreedung vum Virus ze stoppen, an dat ass och wierklech e positiv Zeechen. Mee leider hunn d'Zuele sech op ze vill engem héijem Niveau agependelt. An och wa sech an de leschten Deeg eng kloer Tendenz no ënnen undeit, sou sinn och mir als Gréng der Meenung, datt mer et net dierfen drop ukomme loossen.

Béid Gesetzter hunn de Spidolssecteur nämlech net an dréchen Dicher bruecht, a vun der gewünschter zweeter Stuf, déi jo an de Spideeler definéiert ginn ass, si mer nach ëmmer e Stéck ewech. Den normale Fonctionnement vun alle wichtege Spidols-servicer an Aktivitéiten ass nach ëmmer a Gefor an den Hëllefurff aus de Spideeler ass net ze iwwerhéieren, dëst och opgrond vun der Tatsaach, datt d'Personal schonn zanter Méint enorm belaaucht ass an zum Deel krankheetsbedéngt ausfällt.

Bedenklech ass och d'Zuel vu covidbedéngte Stierffäll, déi oft genannt ginn, an och deenen dierfe mir net einfach nokucken. Ganz am Contre, Dir Dammen an Dir Hären, an dat ass e weidere Grund, firwat mir als gréng Fraktioun d'Verschäerfung vun de Moosnamen ganz kloer ënnerstëtzen.

(**Interruption**)

Quitte datt eenzel Moosnamen, an ech schwätze vum Couvre-feu, natierlech als arbiträr kënnen duergestallt ginn oder als grenzwäerteg kënnen gellen, well se eng déifgräifend Beschneidung vun de Grondrechter duerstellen, sou muss een op där anerer Säit awer ganz kloer unerkennen, datt d'Mënschen net wéi an anere Länner praktesch doheem confinéiert ginn. An och wa vu Familljefester oder Besuch ofgerode gëtt a just nach zwee Leit kënnen empfaange ginn, sou gëtt mat dësem Projet de loi awer verhënnert, datt vulnerabel an alengliwend Persounen komplett isoléiert ginn. Dat ass fir eis e wichtege Punkt: de Schutz virum Isolement. Esou wéi dat zu Lëtzebuerg während dem Confinement de Fall war, dat war an eisen Ae vill méi bedenklech. Mat dësem Projet de loi gi mir op en anere Wee.

Bei de Schoulen, muss ee soen, hu mer Chance: Zwou Woche Vakanz erlabe souwisou eng gewësse Rou am Secteur an ech mengen, déi Woch Homeschooling kréie mer all iwwert d'Bün. An dat wäert och net zu gréissere Problemer um Niveau vun de Retarde vu verschiddene Schüler feieren, well et wierklech just op eng Woch wäert limitéiert bleiwen.

Dës Approche gesinn och d'Fuerscher als sënnavoll un, et ass scho gesot ginn, an ech wéilt och der Madamm Minister Merci soen, datt se eis eng Rei Dokumenter dozou zoukomme gelooss huet, aus deene kloer ervirgeet, datt rigid Moosnamen - och, wa verschidden Ausnamen domat verbonne sinn - vum wëssenschaftleche Standpunkt hier ganz effikass sinn, wann een d'Zuele séier an drastesch wéll senken.

Grondsätzlech geet et laut den internationalen Etüden - a se sinn all zimmlech op enger Linn - drëms, d'Kontakter op en absolute Minimum ze limitéieren, also dat, wat mer maachen, oder besser nach: ze erreechen, datt d'Leit fräiwëlleg op Kontakter verzichten - wat natierlech net der Natur vum Mënsch entsprécht -, dat souwuel innerhalb wéi och ausserhalb vun de Familljen. Et ass e schwieerege Exercice, wuel wëssend awer och, datt vill Ustiechungsquellen net méi kënnen identifiziéiert ginn, an doduerch ergëtt dës Moosnam dann och hire Sënn.

Wat d'Aarbecht ugeet, soen d'Etüden, datt op Homeoffice soll gesat ginn, datt deen zur Reegel soll ginn, wat zu Lëtzebuerg och ganz vill versicht gëtt - mat alle Problemer, déi awer och domat verbonne sinn -, während öffentlech Institutionen hir Diere méiglechst fir de Public sollen zoumaachen a sämtlech Aktivitéiten am Grupp méiglechst op Äis solle leeën.

Et ass also genee dat, wat mer mat dësem Projet de loi maachen a wat an enger änlecher Approche méi oder manner streng och am Ausland gemaach gëtt oder scho gemaach ginn ass.

A wann ee sech d'Entwécklung am Ausland da méi genee ukuckt a se analyséiert, da stellt een tatsächlech och fest, datt haart Moosnamen sech normalerweis bewäeren, awer mat Betounung um Zousaz, wann et just drëms geet, d'Zuele kuerzfristeg ëm e grouse Prozentsaz ze senken.

Beispillsweis ass dat an Irland gelongen, wou vum 21. Oktober bis Enn November 2020 e relativ strenge Lockdown a Kraaft war. Ech hunn dat e bëssen nogesicht. D'Kontakter zu aneren Haushalter ware streng limitéiert. Den Teletravail war Pflicht an den Einzelhandel war wäitgeënd zou. Op déi Manéier ass et gelongen, d'Neiinfektionen an enger Siwen-Deeg-Inzidenz vun 150 op wäit ënner 50 pro 100.000 Awunner ze reduzéieren. Dat heescht, a kuerzer Zäit sinn d'Infektionen ëm 60 % erofgaangen, obwuel d'Schoulen an d'Betreiungsstrukture während där ganzer Zäit weiderfunktionéiert hunn.

E liicht aneren a méi strenge Wee huet d'Belsch ageschloen, wou d'Situatioun nach vill méi dramatesch war wéi an Irland: Am Oktober louch d'Siwen-Deeg-Inzidenz bei iwwer 1.000, duerch de Lockdown ass se op ëm déi 100 gefall. Allerdéngs ginn d'Infektionen do nees lues awer sécher erop, an dat ass awer och e Volet, deen ee muss bedenken.

Dat zielt och fir Frankräich, wou d'Zuelen opgrond vum strenge Lockdown gefall sinn, mee elo nees amgaange sinn ze klammen.

Däitschland ass sengersäits dru gescheitert, déi zweet Well anzefänken, an ass scho mat enger drëtter konfrontéiert - e strenge Lockdown iwwert d'Feierdeeg ass d'Resultat.

Dir Dammen an Dir Hären, ech hunn dës Beispiller zitéiert, ganz einfach, well se bewiesen, datt e strenge Lockdown seng Friichten dréit - wéi gesot awer just, wann et drëms geet, d'Zuelen a kuerzer Zäit drastesch ze reduzéieren. Wat duerno geschitt, gëtt awer och ëmmer méi kloer - wuel wëssend, datt een eng Gesellschaft jo net jorelaang an de Lockdown ka stierzen -. Soubal wéi d'Moosnamen gelackert ginn, ginn d'Zuelen an deenen anere Länner nom Jo-Jo-Prinzip nees erop. Bei eis net, nach net!

Déi prinzipiell Fro, déi vill Mënsche sech opgrond vun dëser Entwécklung stellen, ass dann déi, ob dat dann elo ëmmer esou weidergeet oder ob et net méi sënnavoll wier, op d'Ausdauer ze setzen, déi ech och a menger leschter Ried hei ervirgestrach hat - ech hat d'Bild vum Marathon genannt -, wéi op d'Method vum Stop-and-Go, bei där een den Tempo vun den Infektionen zwar ganz séier an drastesch gebremst kritt, mee wou d'Bremse vun der Gesellschaft fréier oder spéider futtiferen - woumat ech déi gesellschaftlech Zermürbung mengen.

An dee selwechte Kontext gehéiert och d'Fro, wéi vill rechtsstaatlech, sozial a psychesch Schied mer eiser Gesellschaft zoomudde kënnen, fir se laang Zäit virun enger Pandemie ze schützen. Dës Fro ass jo natierlech gesellschaftspolitescher Natur, well et sech bei de Moosnamen, dat wësse mer alleguer, ëm déifgräifend Aschränkunge vun de

Grundfräiheeten handelt. Anerersäits ass se awer och reng gesondheetspolitescher Natur: Et stellt sech nämlech eraus, Dir Dammen an Dir Hären, datt déi aktuell Situatioun bei ëmmer méi Mënschen zu Angscht, chronesch Stress, Depressiounen an anere mentale Steierunge féiert, déi sech och kierperlech auswirken. Dat héiert ee ganz vill aus Dokteschkreesser, et gëtt een et awer och an der Etüd vum LISER gewuer, déi do scho virun enger Zäit realiséiert gouf.

An dee Phenomeen bezitt sech och net just op Lëtzebuerg: Déi däitsch Krankeversécherung DAK beispillsweis verzeechent bei de Krankmeldunge weinst psychesche Problemer fir 2020 en Ustig vu 7 % am Verglach zu 2019. Zu Lëtzebuerg leien an där Hisiicht nach keng Zuele vir - ausser ech hätt se net gesinn -, mee ech denken, datt d'Entwécklung zu Lëtzebuerg sech net vill vun där an anere Länner ënnerscheet. Woubäi et jo evident ass, datt déi schläichend Well vu psychesche Schied an eiser Gesellschaft net esou einfach ze moossen ass wéi d'Presenz vum Virus an engem Test.

Als Gréng si mir jiddwerfalls der Meenung, datt och dës Elementer an d'Iwwerleeunge mussen afléisen, wann et drëms geet, Covidmoosnamen ze decidéieren. An domat wéll ech ganz kloer net soen, datt d'Covidmoosname per se falsch oder onnéideg sinn - ganz sécher net! Allerdéngs ass et wichteg a besser, se eemol ze vill ze hannerfroen wéi eemol net genuch.

Dir Dammen an Dir Hären, domat sinn ech beim Projet de loi vun haut, dee jo scho vill beschriwwen a kommentéiert ginn ass a mat deem mer et viraussiichtlech fäerdegbrénge wäerten, d'Tendenz no ënnen hin ze acceleréieren an e maximalen Effet fir Métt Januar ze erreechen. Dat ass eist Zil, wuel wëssend, datt den Impakt vum Moosnamepak sech eréischt no zéng bis 14 Deeg an Zuele wäert nidderschloen.

Um Niveau vun de Spidolsbetter dauert et warscheinlech nach e weineg méi laang, bis eng däitlech Erlichterung erkennbar gëtt, dëst aus deem einfache Grund, datt d'Iwwerweisung vun infizéierte Mënschen an e Spidol net direkt no der Ustiechung stattfënt, mee och well déi betrafte Patienten eng länger Zäit am Spidol musse bleiwen. An do musse mer och un d'Personal denken, wat längst op de Felge fiert.

Här President, d'Zil kann et allerdéngs net sinn, bei der ugepeilter Januar-Etapp stoen ze bleiwen, an och dat betounen ech ëmmer op en Neits. Mir musse méi wäit denken, well et ass jo kloer, datt de Virus eis och nom Januar nach wäert begleeden an datt d'Rettung duerch den Impfstoff nach Méint wäert op sech waarde loossen, jiddefalls wann et drëms geet, flächendeckend an déi ganz Bevëlkerung ze impfen.

Spéitstens do kommen ech dann zu deem schéine Wuert „Laangzäitstrategie“, wat ech scho méi oft op dëser Plaz ernimmt hunn a wat ech ëmmer op en Neits als wichteg duerstellen. An duerfir soen ech am Numm vun der grénger Fraktioun och der Regierung ausdrécklech Merci, datt se sech dozou bekannt huet, mat op dee Wee ze goen an esou eng Strategie op d'Been ze stellen.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - D'Zil muss et hei sinn, eng Situatioun ze schafen, an där de Virus zwar net verschwonnen ass, mee déi et erlaabt, datt d'Gesellschaft net méi vun engem Deel-Lockdown an deen anere schliddert. Mir sinn eis bewosst, datt d'Regierung, an och mir selwer, esou eng Strategie net aus dem Stee schloe kënnen. Dat ass eng komplizéiert Aarbecht: Do musse vill Parametere consideréiert ginn, et musse vill Elementer an Ofweigungen an d'Aarbecht afléissen, an dat net nëmmen am Santésecteur, mee secteuriwwergräifend.

Mir sinn awer iwwerzeegt, datt et sech lount, op dee Wee ze goen, a mir sinn och bereet, dee Wee ze begleeden. Esou eng Approche ass net nëmme fir d'Gesellschaft méi verlässlech a mat manner Iwwerraschunge verbonnen, mee och fir d'Wirtschaft an all déi aner Secteuren, déi mer jo kennen.

Generell geet et drëm, all sozial an ekonomesch verträglech Mëttele auszuschöpfen, ouni de Gesondheetsschutz opzeginn. Dozou gehéiert natierlech prioritär de Schutz vun de vulnerabele Persounen, den an der Lescht zu Lëtzebuerg wierklech weidergedriwwen ginn ass.

Nach eng Kéier: Et soll net mat Isolatioun gläichgestallt ginn, wann ee vu Schutz vu vulnerabele Persounen schwätzt. Ech mengen domat Léisungen, déi fir eng länger Zäit fir jiddweree liefbar sinn a fir déi de Staat, d'Gemengen oder d'Haiser déi néideg Mëttele mussen zur Verfügung stellen, esou zum Beispill fir d'Verdeelung vun FFP2-Masken un eeler Leit an d'Applikatioun vu Schnelltester a vulnerabele Milieuen.

Wat mir déi Moosnamen a Schutzkonzepter am Flegeselector an iwwerhaupt am Secteur vun den eelere Mënschen a vulnerabele Leit weinst enger

Covidkrankung (veuillez lire: a vulnerabele Leit méi konsequent virundreiwen, wat manner Leit weinst enger Covidkrankung) am Spidol behandelt musse ginn a laang am Spidol musse bleiwen; da komme mer e Stéck weider.

De Vaccin wäert an där Hisiicht eng grouss Hëllef sinn, natierlech ënnert der Konditioun, datt Lëtzebuerg genuch Quantitéiten zur Verfügung huet. Dofir ass et wichteg, alles drunzesetzen, fir déi gebrauchte Quantitéiten esou fréi wéi méiglech ze beschafen. Se si schonn zu engem Deel ënnerwee a mir hoffen, datt nach eng gutt Quantitéit nokënn't.

D'Zil ass a bleift et, e gesond Mooss un Normalitéit zrëckzegewannen, an dozou gehéieren nun emol d'Kontakter ënnert de Mënschen a villes aneres méi, wat mer alleguer brauche fir ze liewen, inklusiv Sport, Kultur a Fräizäit. Dat ass esou néideg wéi d'Loft fir ze ootmen.

Dir Dammen an Dir Hären, als Gréng si mir iwwerzeegt, datt mir deem Zil mat dësem Projet de loi méi no kommen. En erlaabt nämlech, eng besser Ausgangspositioun ze schafen am Hibleck op eng Strategie, déi eis manner deelt a manner wéideet wéi dëse Projet de loi.

A mir si frou, datt d'Regierung keng öffentlech Gelder an de Sand setzt, fir eng Tracingapp ze finanzéieren, déi bewisenermoossen an anere Länner näischt bruecht huet an déi d'Gesellschaft virun allem an zwee deelt: an zwar an déi Leit, déi vun enger App geschützt ginn, an an déi aner, déi net déi néideg Moyene kënnen opbrénge, fir sech en deieren Handy ze leeschten.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Domat wéilt ech dem Rapporteur Mars Di Bartolomeo eng siwente Kéier, wann ech mech net ieren, Merci soe fir säi Rapport vun engem Covidgesetz - et ass dee siwente mëttlerweil -, an awer natierlech och deem ganz kompetente Personal vun der Chamber, dat ech net vergiesse wëll, well et huet massiv dozou bäigedroen, datt dëse Projet de loi zurzäit an dréchen Dicher konnt kommen.

An domat ginn ech den Accord vun der grénger Fraktioun. Merci.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Madamm Lorsché. An d'Wuert huet elo den honorabelen Här Jeff Engelen. Här Engelen, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Jeff Engelen (ADR).** - Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir unzefänken en härezeche Merci dem Rapporteur, dem Här Mars Di Bartolomeo, fir säi schrëftlechen a mündleche Rapport.

An engem Artikel, deen ech dëser Deeg iwwert d'Covidkris gelies hunn, stoung de schéinen Ausdruck „legislativ Hyperaktivitéit“ fir dat ze beschreiwen, wat d'Regierung mécht. Kaum hu mer ee Covidgesetz hei an der Chamber gestëmmt, da kënn't schonn dat nächst. Dëse Gesetzesprojet ass schonn déi sechst Ofännerung vum Pandemiegesezt an nëmme e puer Méint. Mir hunn emol keng Zäit fir ze kucken, ob d'Moosnamen, déi mer grad geholl hunn, gewierkt hunn. Permanent änneren d'Reegelen. Wéi soen d'Fransousen: Ordre, contre-ordre, désordre! Bei eis hei zu Lëtzebuerg heescht dësen Duerjerne ganz einfach Gambia.

(**Exclamations et hilarité**)

Dës Hektik vermëttelt net den Androck ...

(**Brouhaha général et interruption**)

... vun enger Regierung, déi mat Rou an Iwwerleeung an enger schwieriger Situatioun handelt.

(**Interruption par M. Mars Di Bartolomeo**)

D'Zuele vun de positiven Tester gi wuel liicht erof an de Reproduktiounstaux läit bei ronn 0,8 %, d'Situatioun an de Kliniken entspaant sech, wann och ganz lues. D'Noutwendegkeet vun neie Moosnamen ass also aus medezinnescher Siicht alles anescht wéi evident.

Dat lescht Gesetz vum Covid hate mer de 15. Dezember hei gestëmmt, an net méi spët wéi dräi Deeg duerno hat de Regierungsrot nei Moosnamen an Aussichts gestallt. An dobäi gouf ëmmer gesot, et sollt ee mol 14 Deeg waarde fir ze kucken, wat déi aner Moosnamen alles bruecht hunn. Mir hätten dat, wat mer haut deelweis stëmmen, och kënnen de 15. Dezember mat integréieren.

Fir déi aschneidend Decisioune kann d'Regierung sech dacks emol net op faktuell Grondlage stäipen. D'Madamm Gesondheetsminister sot ronn: „Déi nei Mesurë baséieren net op konkrete Chifferen. D'Hallschent vun den infizéierte Leit wëssen net, wou si sech mam Virus ugestach hunn.“ Anescht ausgedréckt: D'Regierung spillt hei deels blanne Manöver op d'Käschte vun der Gesellschaft, vun eiser Fräiheet an zu Laaschte vun eiser Economie.

D'ADR ass jiddefalls net mat deenen neie Moosnamen averstanen. Mir haten hei och scho viru

Kuerzem eng Motioun deponéiert, datt d'Geschäfte sollen opbleiwen. Hei huet sech jo gewisen, datt et bis elo net zu Infektiounsclustere an de Geschäfte selwer koum. Dat war och eis Positioun zum Horeca-Secteur: Si solle kënne ophunn, well si sech un all d'Spillreegele gehalen hunn, an de Cluster war och net do.

Fir Entrepreneuren am Commerce an anere Secteuren ass et awer ganz wichteg, datt de Failliten an den Entloossunge sou séier wéi méiglech scho preventiv entgéintgewierkt gëtt. Duerfir maache mer en dréngenden Opuuf un d'Regierung, fir gewësse wichteg Fuerderungen ëmzesetzen. Deemno sollen och schonn Entreprisë vun de staatlechen Hëllef kënne profitéieren, déi 30 % vun hirem Chiffre d'affaires hunn. Dës Hëllef muss fir all Betrib gëllen an och mat der Aide de relance cumulabel sinn.

Mir erënneren och un eis Fuerderung, fir de Chômage partiel bis zu engem Plaffong vun 250 % vum unqualifizierte Mindestloun vun 80 % op 100 % ze hiewen. Et ass och onverantwortlech, de Sportsektor, deen an internationale Kompetitiounen spillt, lamzeleeën, eppes, wat soss kee Land an Europa mécht. Och hei ginn Existenz vernicht an d'Betriben an d'Failliten gedriwwen.

An Dir wësst, datt mir als ADR grondsätzlech der Iwwerzeegung sinn, datt de Staat sech net dierf an d'Privatsphäre vun de Leit amësch. Zum Beispill: Ech dierf wuel eng Koppel - wat och net inkohärent ass - bei mech aluede fir z'essen, zwou Persounen, mee nom lessen dierfen déi emol net matenee spadséieren goen oder mam Hond zesumme goen. Ech mengen, do muss een de Leit dat awer emol erklären. Do ass keng Logik dran!

Mir denken net, datt eng Ausgangsspar zu enger fräier Gesellschaft passt. A wa mer scho géint eng Ausgangsspar waren, déi um eelef Auer ugefaangen huet, da kënn Der lech bestëmmt virstellen, wat mer vun enger halen, déi schonn um néng Auer ufänkt. D'Regierung behandelt d'Lëtzebuerger hei an eisen Ae wéi kleng Kanner: Um néng Auer gläich no der leschter Pressekonferenz vun der Regierung vun deem Dag, kann ee soe - musse si an d'Bett.

(Interruption)

Si mussen net schlofen, dat ass richtig!

(Hilarité)

Déi sozial an déi ekonomesch Konsequenze vun all deenen neie Moosname muss een och bedenken. An enger scho méi wéi ugespaanter Finanzsituation vun Staat muss all Neibelaaschtung fir eis Economie besonnesch kritesch gekuckt ginn.

Wat fuerdere mir als ADR? Éischters hätt mir gären, datt d'LSAP-Spidolsreform vum 7. Februar 2018 direkt ofgeännert gëtt. D'ADR huet dozou eng Proposition de loi gemaach, déi eiser Meenung no misst eng absolutt Prioritéit kréien. D'Madamm Minister Lenert hat de 16. Dezember op eng Question parlementaire hi selwer zouginn, datt d'Gesamtunzel vun de Spidolsbetter tëscht 2011 an 2019 erofgaangen ass: „2.716 Spidolsbetter am Joer 2011 an 2.569 Spidolsbetter am Joer 2019.“ D'Zuel vun de Spidolsbetter ass wuelgemierkt net nëmme par rapport zu der Populatioun, mee och an absoluten Zuelen erofgaangen. Dat selwecht seet och de Statec. D'ADR wëll dës Situation sou séier wéi méiglech änneren.

D'ADR insistéiert och drop, datt dat zukünfteg Militärspidol genuch Personal a Material kann zur Verfügung stellen, fir dem Gesondheessektor bei Krisen, Pandemien, Attentaten oder Konflikter effikass a kuerzfristeg zur Säit ze stoen an en ze verstärken. D'ADR hat scho laang gefrot, datt d'Regierung der Chamber soll e Konzept fir esou e Spidol virstellen; wat eis awer elo fir Ufank 2021 versprach gouf.

Mir haten eis och gefrot an an deem Sënn eng Question parlementaire gestallt, wat mat deene positiv geteste Persounen a stationärer psychiatrescher Behandlung geschitt. Och hei erwaarde mer eis Äntwerte vun der Regierung.

Zweetens verlaange mer, datt d'Regierung endlech e Konzept virleet, fir déi eeler Leit beschtméiglech besser ze schützen. Wat d'Infektiounen an de Strukturen fir eeler Leit ugeet, doriwwer kommunizéiert déi zoustänneg Ministesch net. Dobäi ass bal all drët Coviddoudegen aus engem Alters- oder Fleegeheim an et ass net gewosst, wéi héich hiren Undeel un deenen ass, déi an de Kliniken versterwe sinn.

Et ass esou, datt d'Heemer sech deels selwer iwwerlooss bleiwen, an den zoustänneg Ministère huet bis elo nach kee kloert Konzept ausgeschafft a schafft och an deem Sënn net mat der Santé zesummen.

D'Regierung ass net present, si ass ineffizient a si bleift passiv! Mir sinn entsat, wa mer gesinn, datt et de Sektor selwer ass, deen, an der Form zwar vun engem Dräistufepiang vun der COPAS, déi Konzepter ausschafft a virleet, déi da vun der Regierung akzeptéiert ginn. Mir soen der COPAS

Merci duerfir, datt si déi Initiativ a Verantwortung weist, un där et der Regierung feelt.

A kengem Sektor huet d'Regierung méi versot wéi beim Schutz vun eisen eelere Matbirger, déi an engem Heem liewen, a grad hei an deem Sektor hätt missen dee gréissten Effort gemaach ginn.

Ech gesinn, Här President, meng Zäit leeft e besen of. Duerfir iwwersprangen ech elo deen een oder deen anere Punkt.

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).**- Da kréie mer manner Frechheete gemaach.

■ **M. Jeff Engelen (ADR).**- Mir verlaangen drëtens, ...

(Interruption)

... datt am ëffentlechen Transport méi Ustrengunge gemaach ginn. Ech denken do, zum Beispill ...

(Interruption)

... un d'Suppressioun vun deene ronn 1.700 Buslinnen, déi elo hei an der Stad gemaach goufen, fir den Tram ze ersetzen oder auszegläichen (veuillez lire: well den Tram déi ersetzt respektiv dat ausgläiche soll.) Grad dës Suppressioun huet derzou gefouert, datt mer elo d'Leit zwéngen, all an den Tram eranzeklammen.

Hätte mer hei e Parallelismus agefouert, wéinstens an de Spëttestonnen, dann hätt mer eng aner Infektiounsrat gehat oder deem entgéintgewierkt. Dat ass irresponsabel an dëse Covidzäiten! Dat geet dann op de Konto vum gréngen Transportminister François Bausch, deen ëmmer seet, en hätt keng Alternativen. Hei hätt en der gehat an en huet se net geholl.

(Interruption par M. Mars Di Bartolomeo)

Wat d'Situation an de Schoulen ugeet, also op där Plaz, wou ee sech dem Här Minister Meisch no net kann ustechen, begrësse mer, datt endlech op den Homeschooling zrëckgegraff gëtt. Awer mir kritiséieren, datt den Här Meisch nach ëmmer mengt, hie bräicht sech net mat sengen Enseignanten ofzeschwätzen. Wat zum Beispill och den OGB-L ganz schaarf kritiséiert.

Vun dësem heescht et souguer, datt den Dialog total feelt an d'Diktat duerch de Fait accompli d'Reegel ass. Opbruecht war viru Kuerzem och d'Léierpersonal aus dem psychosoziale Beräich, dat sech gefrot hat, ob esou e Schoulminister nach ze droen wier, a souguer e Brëif un d'Chamber adresséiert huet fir ze froen, ob de Geck mat hinne gemaach géif ginn.

Den Dialog an déi Transparenz, déi d'DP fir sech an Usproch hält, feele komescherweis grad do, wou d'DP d'politesch Verantwortung dréit.

Här President, ech hätt nach e puer Saachen hei, mee ech kommen dann elo zum Schluss, well ech gesinn, meng Zäit ass e besseren iwwerschratt.

■ **M. André Bauler (DP).**- D'Riedezäit.

■ **M. Jeff Engelen (ADR).**- Meng Riedezäit. Voilà, Här Bauler. Villmools merci.

(Brouhaha)

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).**- Déi laang Pausen ...

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Här Bauler, elo hutt Der den Här Engelen ganz duerjerneebruecht.

(Hilarité)

■ **M. André Bauler (DP).**- Entschëllegt. Ech war mer däre net bewosst!

■ **M. Jeff Engelen (ADR).**- Zum Schluss ..., also zu den Impfungen äusseren ech mech net, well do hu mer eng Heure d'actualité ugefrot an duerfir wëll ech aus Zäitgrënn net drop agoen. Ech hunn elo e puer Saachen iwwersprongen, mee dat kënne mer da bei enger nächster Geleeënheet nohuelen.

Mee am schlëmmsten - an da kéim ech zum Schluss - war an den Ae vun der ADR, datt d'Regierung urspringlech mat dësem Gesetz och déi ganz Fonction publique wollt zu Denunzianten degradéieren.

Här President, wéi déif ass dës Regierung gefallt? Gott sei Dank huet d'Reaktioun vun der Opposition, der breeder Effentlechkeet, vu Gewerkschaften an aneren derzou gefouert, datt dës Iddi nees séier fale gelooss gouf. Mee d'Tatsach bleift: Gambia wollt op ekeleg Methoden zrëckgräifen, wéi se soss praktesch nëmme an Diktaturen existéieren. An dat ënner engem liberale Staatsminister!

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Jeff Engelen (ADR).**- Et gëtt an dësem Land definitiv Zäit fir e politesche Wiessel! D'ADR stëmmt dann natierlech selbstverständlech géint dëst Gesetz.

Ech hätt awer nach eng Motioun, an zwar zu den FFP2-Masken, wou am Fong geholl vu ville Leit consideréiert gëtt oder programmiert gëtt, fir déi unzeschaffen. Et wier e bessere Schutz fir d'Leit. Ech géif an deem Sënn eng Motioun deponéieren,

fir datt d'Regierung an d'Land sollen deem entgéintkommen.

Ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Motion 3

D'Chamber vun den Deputéierte stellt fest,

- datt vu verschiddene Secteuren - ë. a. vun Deeler vum Schoul- a Gesondheessektor wéi och vun der Dokteschassociatioun AMMD - FFP2-Maske fir e bessere Schutz géint de Covid-19-Virus gefuerdert ginn,

- datt d'FFP2-Masken nach net a grousser Zuel do sinn,

- datt d'Beschafe vun der néideger Unzuel un FFP2-Maske fir d'Bierger mat substantielle Méikaschte verbonnen ass,

fuerdert d'Regierung op,

- sech elo séier ëm d'Beschafe vun der fir d'Gesamt-populatioun néideger Unzuel un FFP2-Masken ze këmmen, déi de Bierger gratis sollen zur Verfügung gestallt ginn.

(s.) Jeff Engelen.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Engelen.

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).**- Här President?

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Den Här Rapporteur freet d'Wuert.

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur.**- Här President, normalerweis hätt ech elo net dorop reagiert. Mee ech wëll der Wourecht halber awer drop hiweisen, dass den Artikel 16ter net eleng duerch eng Opposition erausgeholl ginn ass, mee duerch déi exzellente Zesummenaarbecht, déi mer an der Kommissioun haten, ...

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur.**- ... déi exzellente Gespréicher, déi mer niewent der Kommissioun haten, dat Gehéier, dat mer och fonnt hu bei der Regierung, an och dee gudden Avis vum Conseil d'État. Et ass also net esou, dass hei eng Majoritéit en Denunziantestaat wollt aféieren, mee dass et ...

(Interruptions)

Och wann Dir dat nach zéngmol behaupt, ass et nach wie vor Quatsch, wëll ech lech soen! Absolutte Quatsch! Well hei huet eng Kommissioun an Unanimitéit - an Unanimitéit! - op d'Proposition vum President hin direkt am Ufank vun der Sëtzung decidéiert, fir déi doten Dispositionen erauszuhuelen. A wann Der eppes anescht behaupt, da litt Der!

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Dir hätt et ni dierfen draschreien, Här Di Bartolomeo!

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Nimools!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Här Di Bartolomeo, fir déi do Preziosiounen. Ech mengen, et ass dem Rapporteur seng Missioun opgrond vum Artikel 70, fir eebe säi Rapport esou ze maachen: « Ses propos reflètent les discussions et les décisions de la commission. »

■ **Une voix.**- Richtig!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Dat huet de Rapporteur gemaach an dovu ginn ech Akt.

■ **Une voix.**- Dat muss alles am ...

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur.**- Merci, Här President.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Den Här Engelen freet nach d'Wuert.

■ **M. Jeff Engelen (ADR).**- Ech wëll just hei zousätzlech bemerken, datt dat richtig ass, datt mer an der Chamber Eestëmmegkeet haten, an dat war och en éischte Punkt. Mee ech wëll awer emol soen - an ech mengen, dat ka jiddereen nokucken an der geschriwwener wéi an der geschwaten an an der gekuckter Press -, datt awer d'Wellen héich gaange sinn, well dee Passus iwwerhaupt emol am Gesetz stoung! Ech mengen, et geet dorëm! An ech mengen, duerno ze soen: „Mir hunn et all mateneen erausgeholl“ - awer nëmme opgrond vum Drock vun de Medien, riets a lénsks!

■ **Une voix.**- Voilà!

■ **M. Jeff Engelen (ADR).**- An ech mengen, ech wëll dat hei ...

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).**- Och dat ass net wouer!

■ **Une voix.**- Dach! Wien huet et dann drageschriwwen?

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Sou, ech mengen, mir ginn elo d'Wuert un den nächsten ageschriwwene Riedner. Dat ass den honorabelen Här Marc Baum. Här Marc Baum, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Marc Baum (déi Lénk).**- Merci, Här President. Vläch fanne mer iergendwann eng Kéier den

Enigma eraus, wien dee Passus dann an den urspringlechen Text dragesat huet. Mee bon, dat huet sech jo dann awer elo glécklecherweis a Wuelgefallen opgeléist.

Här President, mir befannen eis zënter méi oder manner dem 1. Oktober an der zweeter Well. Déi zweet Well, déi jiddweree gefaart huet, déi ugekënnegt war, déi vläch Verschiddener och net wollte wouerhuelen oder gehofft hunn, datt se eis erspuert géif bleiwen, ass do. A si wierkt zënter, wéi gesot, Ufank Oktober. Si huet zu Lëtzebuerg weesentlech méi schlëmm Ravagë gemaach wéi déi éischt Well. Aleng vum 1. Oktober bis Stand gëschter sinn 333 Leit mat oder um Covid gestuerwen, par rapport zu 125 Leit an der éischter Well bis eeben den 1. Oktober.

Duerfir, fir dat anzuschätzen, wat mer dann hei votéiere sollen, wat awer dat wäitgoendst Gesetz ass innerhalb vun där zweeter Well, muss een awer, mengen ech, kënne d'Retrospektiv maachen, wéi d'Regierung dann zënter dem 1., oder soe mer, dem 10. Oktober gehandelt huet.

Den 10. Oktober ass dee Moment, wann een d'Courbë kuckt, wou ee gesäit: Do fänkt et un, exponentiell an d'Luucht ze goen. D'Regierung huet dat och gesinn an de 17. Oktober eng Pressekonferenz gemaach, wou se deklaréiert huet, datt se géif weider ofwaarden, net handeln. Wann ech mech richtig erënneren, huet d'Madamm Minister e Bild gebraucht am Sënn: Wann et nuets fréiert, muss een net direkt alleguer d'Stroosse spären. D'Regierung huet also ofgewart dee Moment.

Den 29. Oktober, do ware mer ganz kuerz virum Pic vun där zweeter Well. Dunn hu mer dann hei an der Chamber - oder d'Majoritéit - déi éischt Mesurë votéiert, déi dora bestanen hunn, fir eng Begrenzung am Horeca-Beräich anzeféieren.

Et ass net richtig, wéi den Här Engel gesot huet, datt dee Moment kee Mënsch vun engem Lockdown geschwat huet. Well mir hunn dee Moment gesot, datt et méi kohärent wier, den Horeca elo ganz zouzemaachen. Mir hunn dovunner geschwat, fir e partielle Lockdown ze maachen zu deem Zäitpunkt, wou effektiv de Pic vun der Well erreecht ginn ass. Well dat wier nämlech e Wellebriecher gewiescht.

Véier Wochen drop, de 25. November, sti mer alt erëm eng Kéier hei an diskutéieren dann iwwert déi Propos, nämlech d'Schlëssung vum Horeca-Beräich. De 15. Dezember, virun enger gudder Woch, si mer dann erëm eng Kéier hei an do huele mer dann éischter kleng Ännerunge vir: datt an de Grande-surface muss e Protocole sanitaire age-riicht ginn. Dat war, mengen ech, eng vun deenen Haaptmesuren, déi do geholl gi sinn.

An elo? Elo ass et esou, datt ech de 15. Dezember, wéi ech nach eng Kéier widderholl hunn, datt mer e Lockdown brächten, gesot kritt hu vum Premierminister, hie wier schockéiert - „schockéiert!“, mir kennen dat jo, wéi e schwätzt, e widderhëlt dann ëmmer d'Wierder zweemol -, „schockéiert“, wéi liichtfanke Grondrechter a Fräiheeten hei vun eenzelnen Deputéierten iwwer Bord gehäit géife ginn!

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Marc Baum (déi Lénk).**- An engem Duktus vun der Entrüstung, esou wéi mer eise Kommunikatiounsexpert kennen.

Bon, ech war schockéiert iwwert déi Ausso. An ech stelle fest: Eng Woch méi spéit sti mer hei, de Couvre-feu, wat eng extreem incisiv a liberticide Mesure ass, gëtt no vir verréckelt. An dee Schockmoment vum Här Premierminister schéngt e wirklech zwee Deeg drop dann awer iwwerwonnen ze hunn an e schéngt genau dat ze maachen, nämlech Grondrechter iwwer Bord ze geheien.

Dat, wat mir gefuerdert hunn, war net, d'Grondrechter iwwer Bord ze geheien, mee kloer Reegelen anzeféieren, zu deenen och e Lockdown gehéiert hätt! Wat manner liberticide gewiescht wier wéi de Couvre-feu.

Dat heescht, wann een dann awer och kuckt, wéi d'Entwécklung vun den Zuelen ass: De Pic hate mer erreecht Enn Oktober, Ufank November. Zënter deem huet et sech ongeféier véier Woche laang stabiliséiert op engem ganz, ganz héijen Niveau, incomparabel mat anere Länner an Europa, an dann ass et ganz lues erofgaange bis Mëtt Dezember. An elo, déi lescht Woch, geet et rasant erof. Déi éischte Kéier, glécklecherweis, wou d'Zuele rasant erofginn!

An elo, zu dësem Moment, wou mer déi éischte Kéier wirklech kënne Hoffnung schépfen, elo kommen déi Mesuren, déi eigentlech hätt missen de Wellebriecher sinn zu där Zäit, wéi d'Well am héchste war, nämlech Enn Oktober, Ufank November.

Duerfir ass fir mech déi Ausso falsch, datt déi Mesurë vun der Regierung d'Well gebrach hätten. D'Regierung ass mat dëse Mesuren op der Well gesurft! Si huet se net gebrach, mee si huet se suivéiert! Duerfir ass et och richtig, wat d'Madamm Lorsché gesot huet. Et geet nämlech drëm, déi Well elo ze acceleréieren, oder déi Tendenz ze acceleréieren. Et geet net drëm, géint

se virzegoen. Dat ass nämlech och dat, wéi een déi lescht zwee Méint Regierungspolitik resuméiere kann: D'Regierung huet ze spéit reagéiert, mat deene falsche Mesuren.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Elo hu mer hei nei Mesurë virleien. An ech fänke mat där eenzeger un, mat där ech wierklech averstane sinn, well mir se och selwer gefrot hunn, nämlech d'Schléissung vun den net essenzielle Geschäfte. Dat ass eng grouss Mesure, et ass eng wäitgeeënd Mesure, mee dat ass eng, déi eis och no wëssenschaftlechen Erkenntnisser wierklech kloer erschéngt.

Wat eis guer net kloer erschéngt an och schonn Enn Oktober net kloer erschéngt huet, dat war de Couvre-feu. An dunh hu mer versprach kritt: „Ma, ech presentéieren lech eng Etüd, aus där geet ganz kloer ervir, datt dee Couvre-feu eng immens effikass Mesure ass.“

(*Interruption*)

Wéi gebaant hu mer drop gewaart, fir déi Etüd ze kréien. Mir hunn och eng Etüd kritt. Do stoungen och ganz vill interessant Saachen dran, op déi ech nach agoe wäert, mee et stoung awer näischt iwwert de Couvre-feu an d'Effikassitéit vum Couvre-feu dran.

Bis elo gëtt et menges Wëssens just eng eenzeg Etüd doriwwer, déi immens ëmstridden ass, nämlech iwwert de Couvre-feu an der Guyane. Do ass de Couvre-feu vu 5 bis 5 gaangen, datt heescht, zwielf Stonnen den Dag, wou d'Leit wierklech just nach schaffe gaange sinn an duerno hu mussen doheem sinn an net méi hunn därfe virun d'Dier goen.

Also, et gëtt keng wëssenschaftlech Erkenntnis dovunner. Wat awer sécher ass, dat ass, datt et ext-reem liberticide ass. An et ass eppes, wat an d'all-deeglecht Liewe vun de Leit extrem staark agräift, well d'Leit elo doheem agespaart bleiwen. Wat dat fir Konsequenzen huet op d'Violence domestique elo an dëser Zäit, wëll ech mer iwwerhaupt net ausmolen.

Och de Staatsrot huet dat dote ganz staark a Fro gestallt. An net nëmmen de Staatsrot, mee esou ongeféier jiddwer Avis, deen ech dozou gelies hunn. Dofir si mer do dergéint.

Wat och elo nei ass, an dat geet esou iwwer zwou, dräi Mesuren eriwuer, datt ass deen neie repressiven an autoritäre Staat, deen dora besteet, datt Amendé verduebelt ginn, deen dora besteet, datt Avertissement-taxéë verduebelt ginn, mee awer d'Amenden, d'Peine-de-polices, déi bis elo zwëschent 100 a 500 Euro waren, ginn op zwëschent 500 an 1.000 Euro an d'Luucht gesat!

Domadder verbonnen am ursprüngelechen Text dee berüümt Artikel 16ter, datt elo och sollte Staatsfonctionnaires a -saliéien derzou opgeruff ginn, Contraventione mussen ze denoncéieren. Eppes, wat mer zu Lëtzebuerg net kennen a wat e Prezendenzfall an eise Justizsystem geschafen hätt. Et sinn net nëmmen d'Opposition oder Majoritéitsverrieder, déi dat da glécklecherweis net gutt fonnt hunn, mee et ass och de Staatsrot gewiescht, de Barreau, et ass d'Mënschrechtskommission gewiescht et cetera, an natierlech déi grouss Effentlecheet. Ee Gléck: Dat ass erausgehol ginn.

Mee nawell gesäit een awer d'Intention, déi do derhannertsteet, nämlech méi repressiv ze ginn, fir kënne géint d'Netanhale vu Bestëmmunge virzegoen. Ech ginn dorop elo nach an. An ech mengen net, datt et dann domadder gedoen ass, einfach d'Zuele vun den Amenden an d'Luucht ze setzen. D'Fro ass: Sinn déi Reegelen, déi mer hunn, iwwerpréifbar? Kann d'Police se iwwerpréiwen? A kann d'Police iwwerhaupt Protokoller dozou ausstellen?

An do kommen ech elo erëm op mäin allerléifste Sujet, an ech sinn do e bëssen en einsamer Rufer in der Wüste: déi Regel, datt bei engem Rassemblement vun iwwer véier Leit d'Leit mussen e Mask unhunn an zwee Meter Ofstand halen. Dann hoffen ech, datt elo mat deenen neien Amendé vun 300 Euro d'Regierung oder d'Police sech einfach emol d'Zeitungen duerchkucke vun deene leschten zwee, dräi Deeg, well do gëtt et mindestens dräi Ministeren, déi da missten eng Amende kréien, déi op Fotoe sinn. An ech mengen, datt d'Poséiere fir eng Foto e Rassemblement ass no Ärer Regel, soudatt zumindest dräi Ministeren da missten eng Amende kréien.

Also ech hunn ëmmer géint déi dote Regel geschwat, well si ass net anzehalen! Si ass a ganz ville Situationen net anzehalen an Dir haalt se selwer net an. Mee da schreift keng Reegelen dran, déi een net anhale kann!

Dat selwecht elo - de Claude Wiseler ass schonn zu Recht drop agaangen, ech brauch et net méi ze maachen -, d'Fro vun den Aktivité-récréativen, datt dat elo zwee Leit sinn. Dat mécht och iwwerhaupt kee Sënn. Wann ech elo Stiefesdag bei meng Elteren heemgi mat menger Frëndin, da si mer zu véier. Dat ass jo alles da richteg an erlaabt. Dann därfe mer eppes net maachen: nämlech de geschlossene Raum verlossen an trëppele goen. Dat ass dach

aus sanitärer Siicht de Contraire vun deem, wat mer eigentlech wëilten!

A wann ech dann héieren, datt den Alkoholverbuet, dee jo aus deem sougenannte Glüwäinhopping entstanen ass, elo da generaliséiert gëtt op all „lieux accessibles au public“, da muss ee sech awer d'Fro stellen, ob mer mat deene Reegelen, déi mer am Moment hunn, net scho genau dat do ënnerbanne kënnen, all déi Beispiller, déi genannt gi sinn. Dofir hu mer genuch Instrumenter. Et ass nämlech verbueden, datt e Bistro bannena respektiv op der Terrass verkeeft. Et ass verbueden, Rassemblementer ouni Mask - dat heescht, wann d'Leit drénken - iwwer véier Leit ze maachen. Dat wär alles méiglech. Et muss een et just applizéieren.

Op dee Wee gi mer net, mee mir ginn op de Wee vun enger allgemenger Regel: Dat heescht, d'Stater Schickeria, oder soe mer emol esou, d'Me-faute vun der Stater Schickeria féieren dann derzou, datt elo am ganze Land kee Mënsch méi op iergendengem Lieu accessible au public därff Alkohol konsuméieren.

Hei ass eng „Mon Chéri“, déi hunn ech heivir aus dem Bar vun der Chamber. Ech wäert se dem Premier herno schenken. Dir wësst, hie läit mer ganz um Häerz.

(*Hilarité*)

Mee dat ass verbueden!

(*Hilarité*)

Et ass verbueden ab elo, eng „Mon Chéri“ an engem effentlech zougängleche Raum ze consuméieren. An dat, wat d'Regierungspolitik och nees erëmispigelt: Responsabel dofir ass net deen, deen d'„Mon Chéri“ dohinnerleet, an dësem Fall d'Chambersverwaltung, de Generalsekretär respektiv de President, nee, responsabel gëtt dee gemaach, deen dat, wat do läit, consomméiert! Dat ass d'Logik vun deenen heite Reglementer! An dat geet net. Ech fannen dat net richteg.

E weidere Punkt - ech sprangen elo ganz séier -: d'Datespäicherung, d'Durée ass ze laang an d'Quantitéit vun deem, wat recherchéiert gëtt, ass och ze vill extensiv.

Homeschooling: De Minimum, wat ee sech hätt kënnen erwaarde beim Homeschooling no där Erfahrung, déi da gemaach ginn ass, wier, datt een eng Evaluation doriwwer gemaach hätt. Et sinn nämlech Saache gutt gelaf mam Homeschooling an et si Saachen net gutt gelaf! Mee ech hunn d'Gefill, datt mer elo erëm bei null ufänken, wéi wann näischt gewiescht wier! Dat kann et dach net sinn! An do gesäit een alt erëm eng Kéier, datt d'Regierung hir Hausaufgaben net gemaach huet.

D'Handele vun der Regierung war weeder séier nach effikass. D'Schold gëtt reng individualiséiert, jiddwerengem Eenzelen op d'Schëller geluecht. An et gëtt net gekuckt, wat een eventuell kollektiv kéint maachen.

Dat ass dat, wat an dësem Gesetz feelt! Nämlech déi Etüden, déi mer presentéiert kritt hunn, weisen: Déi zweet Ustiechungsquell nieft dem Privaten ass d'Aarbecht! Wou sinn dann an deem Text hei Reegelen fir d'Aarbecht?! Ausser ganz allgemenge Reegelen.

Doheem gëtt et méi streng Reegelen wéi op der Aarbecht! Mee d'Aarbecht ass dach en Domän, deen ass régi par la loi! Esou seet et eis Verfassung. Firwat maache mer do näischt?! Firwat muss net all Employeur ab enger gewëssener Zuel Mataarbechter net och e Protocole sanitaire opstellen, wou e seet, wéi e seng Leit schützt? Da kéinte mer effikass géint Neinfektione virgoen! Well dat ass d'Erkenntnis vun der Wëssenschaft, souwuel vun där Etüd, där franséischer, déi mer presentéiert kritt hunn, wéi och vun där vum Luxembourg Institute of Health.

■ **M. David Wagner** (*déi Lénk*).- Très bien!

■ **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Wat och nach eng Kéier dra feelt, ass de Rôle vun de Gemengen. Och dat schéngt wierklech en Dada vu mir ze sinn! Zënter dem Napoleon gehéiert d'Hygiène zu de Kärkompetenze vun de Gemengen. An do gëtt meeschtens drënner verstanen: Waasserversuergung an och Waasserentsuergung, Müllentsuergung et cetera. Mee déi sanitär Kris, déi mir hei hunn, déi gehéiert och an d'Kärkompetenze vun de Gemengen. An do geschitt näischt! Do geschitt einfach näischt! An ech verstinn dat net! Ech verstinn dat net, wéi een e Krisenmanagement ka maachen a guer net d'Gemengen op deem Niveau, wou se missten agéieren, mat an d'Boot hält, soudatt d'Gemenge wierklech e seriö ze huendele Partner an deem Ganze wieren.

Ech kéint elo Beispiller opzielen, wat ech genau dorënner verstinn - vläicht ginn ech herno drop ugeschwat an dann hunn ech d'Méiglechkeet, mol kucken!

Meng Konklusioun, Här President: D'Regierung ass net preparéiert, d'Regierung huet ze spéit reagéiert an elo op eemol schéisst se an all Richtung a virun allem wäit iwwert d'Zil eraus. Si depasséiert de Krittär vun der Proportionalitéit, dee bei esou ganz graven a wichtige Gesetzer misst sinn.

An d'Regierung huet nach eppes aneres gemaach, wat vill méi schlëmm ass: Ech mengen, d'Regierung huet d'Vertraue verluer. Si huet d'Vertraue verluer vun de Leit, well déi Aktiounen an och den Timing vun den Aktiounen vun der Regierung net méi novollzéibar sinn. An dat ass ganz geféierlech, well wa Leit Aktiounen vun der Regierung op eemol als willkürlech empfangen, well se se net méi novollzéie kënnen, da riskéiere mer, datt déi Reegelen, déi mer eis als Gesellschaft ginn, vun ëmmer manner Leit akzeptéiert ginn.

An dat ass déi eigentlech Perspektivlosegkeet vun dësem Text. An ech froe mech wierklech, wann de 4. Januar d'Regierung en neien Text muss presentéieren, opgrond vu wéi enge Krittik se dat da maache wëllt. Dat ass mir schleierhaft. A soulaang dat schleierhaft ass, fäerten ech, datt dat alles just e Schoss an den Uewe gëtt.

Merci.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Marc Baum. Leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen: „Fir ze wëssen, ob eng Mesure gräift oder net, brauch et mindestens 14 Deeg an eigentlech souguer éischter dräi Wochen.“ Wiem dat Zitat bekannt virkënt, ma deen ass net eleng, datt ass en Zitat, wat mer vu Regierungssäit déi lescht Wochen a Méint ëmmer erëm héieren hunn, wann et ëm nei Mesurë goug, ëm d'Ofschafe vu Mesuren, ëm d'Aféierung vu Mesuren.

Ab haut gëllt dës Regel net méi! Eréischt d'lescht Woch gouf heibannen iwwer eng Adaptation vum Covidgesetz gestëmmt an haut si mer nees hei. Et gëtt also net emol méi ofgewart, wat déi neist Mesurë fir en Impakt hunn, éier nogeschoss gëtt. An ech verstinn dat. Wann een nämlech bewusst derlaanschtgeschoss huet, da muss een och net bis bei d'Zilscheif lafe fir ze kucken, ob ee getraff huet.

Et konnt weeder nogewise ginn, datt de Couvre-feu iergende signifikanten Impakt op d'Infektionsgeschehen zu Lëtzebuerg hat, nach datt d'Aschränkung fir den Horeca iergendeppes Fundamentales un der Unzuel vun eisen Neinfektione geännert hätt. An datt d'Regierung net mengt, datt se mat den Dispositionen vun der leschter Woch, fir Hygiëneskonzepter fir grouss Geschäfte anzeféieren, Beem aus-rappe kéint, kann ech mer denken.

Et gouf gewaart, bis de Black Friday laanscht war, bis d'Leit all hir Chrëschtkaddoe kaf haten a bis d'Schoul- an d'Gesondheetspersonal esou wäit u seng Grenze kouw, datt et Problemer gouf, fir all d'Tachen nach ze assuréieren.

Mee elo, wou d'Schoulvakanz ugeet, d'Feierdeeg do sinn a vill Leit souwisou Congé geholl hunn, fir bei sech doheem, bei hirer Famill ze sinn, elo gëtt duerchgegraff. Et soll jo kee soen, et hätt een näischt gemaach. Fakt ass awer: Dës Mesurë komme vill ze spéit a sinn d'Resultat vun enger Politik, déi alles aneres wéi previsibel war.

D'Regierung seet gären: „Wann de Virus eis eppes geléiert huet, dann, datt en eis ëmmer nees iwwerrasche kann. Mir wëssen ni, wat kënn, a mussen da spontan reagéieren“, et cetera, et cetera. Ech mengen, Dir verstitt, wat ech mengen. Mee dës Virus dominéiert eist Liewen dach net eréischt säit gëschter!

(*Interruption*)

Vun engem richteg Lockdown bis hin zu ganz ville Fräiheete mat just e puer punktuelle Restriktionen hu mer an de leschte Méint déi verschiddenst Zenarien duerchgespillt. Wat hält eis elo dovun of, en anstännege Stufeplang auszuschaffen, dee kloer festleet, wéini wéi eng Mesuren opgrond vu wéi engen Zuelen declenchéiert musse ginn?

D'Unzuel un Infektionen an der Populatioun, den Taux de reproduction an d'Auslaaschtung vum Gesondheetsystem sinn Indicateuren, mat deene mer d'Verbreedung vum Virus verfolge kënnen. Firwat reagéiere mer da just aus dem Bauch eraus a baséieren eis Decisiounen net op genee dës Zuelen?

Insgesamt hunn ech hei nämlech d'Gefill, datt d'Regierung de Bezug zu wëssenschaftlech fundéierten Decisiounen an de vergaangene Méint ëmmer méi opginn huet.

Weeder zum Couvre-feu nach zu de Mesurë fir den Horeca-Secteur an den Einzelhandel konnt eis an der Gesondheetskommission eng anstänneg Argumentation presentéiert ginn. Einfach e puer Etüden erauszepicken, déi engem geleeë kommen, well d'Resultater der eegener Iwwerzeegung entsprechen, ass keng anstänneg wëssenschaftlech Recherche an domat keng Basis fir wichteg politesch Entscheedungen. An dat scho guer net, wann dann och nach absurd Fallbeispiller benotzt ginn, aus deenen d'Resultater sech net einfach op Lëtzebuerg iwwerdroe loossen, wéi dat beispillsweis de

Fall war bei der Etüd iwwert d'franséisch Guyane, déi eis viru Kuerzem fir d'drëtt virgeluecht gouf. An och d'CONCOR-Studie, déi schonn erwäant gouf, huet sech u sech op eng anekdotesch Evidenz baséiert an net op eng propper wëssenschaftlech Recherche.

Wann e Student op der Uni eng Aarbecht géif ofginn, an där e seng Thees wëssenschaftlech esou géif ënnermauern, wéi d'Regierung hir Covid-mesurë rechtfertegt, ma dann, léif Kolleeginnen a Kolleegen, da géif e riicht duerchfalen!

Wa mer net endlech ufänken, eng Politik ze maachen, déi faktebaséiert an novollzéibar ass, dann därfe mer eis net wonneren, wann d'Leit ufänken d'Flemm ze kréien a sech net méi un d'Mesuren halen.

Ech sot et schonn d'lescht Woch an ech muss et leider haut nach eemol soen: Keen hält sech gären u Mesuren, déi en net versteet. Huele mer d'Adaptation vun der Auerzäit fir de Couvre-feu! Kee weess, wat dës Restriktion bis elo bruecht huet, a kee weess, firwat se soll verschäerft ginn. Souguer de Conseil d'État freet sech, wat ee mat dëser neier Disposition wëllt gewannen, wa gläichzäiteg nach eng ganz Rei aner restriktiv Mesurë geholl ginn. Kee versteet et. Trotzdeem soll sech dru gehale ginn.

Wann dat der Regierung hir Politik ass, dann hu mer hei am Land nach vill méi e grouse Problem, wéi ech geduecht hunn.

Ech fir mäin Deel wëilt léiwer an engem Staat wunnen, an deem d'Leit a politesch Entscheedungen abezu ginn a wou et ënnerstëtzt gëtt, datt d'Bierger sech hir eege kritisches Gedanke maachen. Mee dës Regierung decidéiert léiwer eleng. Ze vill Géigewand ass do net erwünscht.

Do sollt ech mech wuel och net wonneren, datt d'Regierung souguer probéiert huet, en Abschnitt iwwer eng Obligation zur Denunziation an dësem Text ënnerzebréngen, mee ech muss soen: Ech war trotzdeem schockéiert! Ech kéint et elo maache wéi de Marc Baum virdu sot a „schockéiert“ nach e puermol widderhuelen, mee et war wierklech eng komesch Disposition.

Wéi sote se schonn um Enn vum 19. Jorhonnert - an iwwregens war dat d'Zäit an Däitschland vun de sougenannte „Sozialistengesetzer“, wéi se ganz Parteien wollte verbidden a wou eebe grad Dispositionen zum Denunziantentum sech an de Gesetzer an Däitschland erëmfontt hunn? Do sote se an enger sozialistischer Zeitung: „Verpestet ist ein ganzes Land, wo schleicht herum der Denunziant.“

Selbstverständlech sollen d'Leit sech un d'Quartanen an d'Solementer halen! An et ass och wichtig, datt et Strofe gëtt fir déi Leit, déi géint d'Gesetz verstoussen! Mee dat ass eng Saach fir d'Police an d'Justiz an net fir all eenzelne Staatsbeamten an -employé!

Ech ka mech erënneren, datt de Premier an enger Pressekonferenz, an där et ëm d'maximal Unzuel u Visiteuren, déi ee während der Covidkris empfangen därff, gaangen ass, ganz daitlech gesot huet, hie wëlt net an enger Gesellschaft liewen, an där Nopere sech géigesäiteg verröde géifen.

Ma, Beamten a Staatsemployéë sinn dach och Noperen! Oder hätt dat net gegollt fir Noperen? Sou ganz sinn ech aus där Disposition souwisou net schlau ginn.

Ech freeë mech dofir, datt dës Denunziationsdisposition nach gëschter aus dem Gesetz gestrach konnt ginn, wëll awer ze bedenke ginn, wéi wäit d'Regierung hei bereet gewiescht wär ze goen, fir hir inkohärent Mesuren duerchzusetzen.

Wann et der Regierung net méi geléngt, datt sech d'Leit un d'Mesuren halen, da läit dat dorun, datt d'Leit d'Mesuren net verstinn. Wat et da brauch, ass eng besser Politik a Kommunikatioun, an net d'Aféierung vun enger autoritärer Denunziationskultur.

Fir trotz der inkohärenter Politik aus de vergaangene Wochen der Situation elo nach Här ze ginn, wäerten eng ganz Rei Commercen hir Dieren no de Chrëschtdeeg fir eng Zäichen zoumaache mussen. Just nach Wueren a Servicier, déi als essenziell agestuuft ginn, wäerte kënnen ugebuede ginn. An och d'Galerien an d'Muséeë mussen zäitweilleg zoumaachen.

Wat et fir eng Gesellschaft heescht, wa Muséeën, Theateren a Galerien zougemaach kënnen ginn, während de Verkaf vun Tubak an E-Zigaretten als essenziell an domadder als onverzichtbar fir de gudden Fonctionnement vun der Gesellschaft agestuuft muss ginn, wëll ech dobäi guer net weider verdéiwen, grad an Zäite vun enger Longekrankheet!

Villméi wëll ech hei kuerz op d'Fro agoen, firwat elo och ganz vill kleng Commercen, déi an de vergaangene Méint exemplaresch all d'Hygiënesmesuren agehalen hunn, mussen zoumaachen. Ganz vill Patronen hu vill Suen investéiert an Trennwänn, Desinfektionsmëttel a Masken, hunn d'Unzuel vun hire Clientë limitéiert an esou en Hygiëneskonzept

opgestallt, wat funktionéiert a wat bis viru Kuerzem an de Grande-surfacen einfach net do war! Mee dat ass elo ganz egal: Si mussen awer zoumaachen, ob hire Commerce eng reell Gefor duerstellt oder net.

Dat treëft dës Leit schwéier. An dat virun allem, well se sech no der Gesetzesännerung vun der leschter Woch net erwaart haben, datt sech d'gesetzlech Dispositionen esou séier nees géifen änneren. D'Wirtschaft brauch Planungssécherheet. An dofir brauche mir, wéi ech et jo schonns sot, e Stufeplang, deen och de Geschäftsleit eng Orientierungshëllef ass.

Well dësse Lockdown vill Betriber onvireet getraff huet, begrëisse mir et, datt mer mat dësem Gesetz awer och gläichzäiteg Mesurë fir gewëssen Aidë getraff hunn. An, Här President, ech wëll awer an deem Kontext nach eng Kéier drun erënneren, datt mir der Meenung sinn, datt de Seuil vu 40 % bei der Aide fir d'Coûts non couverts op 30 % misst erofgesat ginn, fir eise Betriber duerch dës Kris ze hëllefen.

Dëst Gesetz enthält awer net nëmmen nei Dispositionen am Kampf géint d'Ausbreedung vum Virus, mee reegelt och, wéi eng Date bei den ustoenden Impfungen erhuewen a gespäichert solle ginn. Besonnesch spektakulär dobäi ass de Fait, datt vun all Persoun, déi sech impfe léisst, während 20 Joer solle perséinlech Date gespäichert ginn „dans une optique de protection des personnes vaccinées sur le long terme“! Dobäi ass et alles anescht wéi kloer, datt et hei wierklech ëm de Schutz vun deene geet, déi geimpft goufen!

Sollt sech erausstellen, datt gewësse Symptomer bei geimpfte Persounen eréischt no 15 oder 20 Joer optrieden, da kéint dat e Grond sinn, fir zu deem Zäitpunkt d'Impfungen anzustellen oder den Impfstoff ze änneren. Mee dës nei Erkenntnis géif deene Persounen, déi jo scho geimpft goufen, häerzlech weéng hëllefen! Mir stinn hei also vill-méi enger Situatioun géintwärt, an där et drëms geet, d'Rechter vun enger Grupp vu Mënschen zum Notze vun aneren anzëschränken. Mir beschneiden d'Recht op Privatsphäre an Dateschutz vun deenen, déi geimpft ginn, fir d'Wuel vun deenen, déi nach net geimpft sinn a wësse wëllen, wéi den Impfstoff laangfristeg wierkt. Esou eppes ass aus eethescher Perspektiv net ouni Weideres ze rechtfertigen! An hei muss een oppassen, datt d'Mënschen net zu blousse Mëttele fir d'Erreeche vun engem Zweck degradéiert ginn.

Mee souguer wa mer kuerz unhuelen, datt et zum Wuel vun allen am beschte wier, datt d'Daten 20 Joer ze späichere wäeren - an ech hu meng Zweifel, datt dat d'Resultat vun enger anstänneger rechtlicher an eethescher Analys wier -, hätt mer e weidere grouse Problem: Mir kéinte mat dësen Informatiounen eleng guer näischt ufänken. Nëmme wann och gewosst wär, wat fir Symptomer an de kommenden 20 Joer no der Impfung bei de Leit optrieden a wat fir medezinnesch Antecedente se haben, kéint iwwerpréift ginn, ob eng Korrelatioun - dat ass net onbedéngt eng Causatioun! - tëschent dem Impfstoff a gewëssene spéidere Symptomer besteet.

Da schwätze mer awer net méi dovun, just d'Date vun der Impfung zentraliséiert ze späicheren, mee och sämtlech medezinnesch Informatiounen. A wa mer dat bis op en Enn denken, da mierkt een, datt hei vläicht e bëssen ze schnell geschoss gouf. Dat wär nämlech eng ganz nei Liga vu staatlecher Datensammelwut! An ech hoffen, datt d'Regierung net envisagéiert, dës weidere Schrëtt an d'Richtung vum glesene Bierger ze goen!

Wa se dat awer net mécht, da mécht et och kee Sënn, perséinlech Informatiounen vu geimpfte Leit eréischt no 20 Joer ze anonymiséieren. Dann huet dës Dispositioun an dësem Gesetz einfach näischt ze sichen!

An da schloen ech awer nach an eng lescht Kerb fir haut, an dat ass d'Inkohärenz vun dëse Mesuren. D'Kolleginnen an d'Kollegen hunn dat nämlech scho gesot: Et ass dach net kohärent, datt een zwee Leit doheem dierf hunn, mat zwee Leit an engem egal wéi grouse Raum dierf openeenhooken, bis véier Leit géllt och keng Maskefflicht, an dann, wann ech da vläicht frësch Loft wëll huelen, da muss mer eis trennen, da muss ech zwee Meter vun deem aneren Ofstand halen, ech brauch eventuell eng Mask, ...

(Brouhaha)

... dat ass net kohärent!

An ech sot et virun: Wann d'Reegelen net kohärent sinn, wann d'Leit d'Reegelen net novollzéie kënnen, wann d'Leit kee Vertrauen an d'Reegelen hunn, dann ass et schwéier, fir sech drun ze halen. A genau dat brauche mer am Moment: sou vill wéi méiglech Leit, déi sech un d'Reegelen halen! Sou vill wéi méiglech Leit, déi hir sozial Kontakter erofschrauwen, och wann et schwéierfällt. Sou vill wéi méiglech Leit, déi hir Mask unhalen, och wann et onbequeem ass. A gleeft mer, et ass net bequeem, mat enger Mask hei eng Ried ze

halen, mee ech maachen et, well ech, wann ech mech e bëssen opreegen, soss eng Gefor fir den Här Graas kéint sinn.

(Exclamations)

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*. - Da reegt lech net op!

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*). - A, Här Bettel, wann et esou einfach wär am Moment, sech net opzereegen!

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*. - Ech weess, vu wat Der schwätzt.

(Interruption)

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*). - Deementspriedend kommen ech just zum Schluss. Et ass wichteg, datt mer eis alleguerten un déi Reegelen halen, déi do sinn - och wann ech déi nei Verstärkung vun de Reegelen net wäert matdroen. D'Piraten kënnen esou liberticide Moossnamen einfach net ënnerstëtzen.

Ech soen lech Merci.

■ **M. Marc Goergen** (*Piraten*). - Ganz gutt!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*. - Merci villmools, Här Clement. D'Regierung huet d'Wuert, den Här Premier- a Staatsminister Xavier Bettel.

Prises de position du Gouvernement

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*. - Merci, Här President. Ech wëll fir d'éischt hei ufänken, dem Här Mars Di Bartolomeo Merci ze soen. Ech weess, ech hat dat d'leschte Kéier vergiess, dofir, Här Di Bartolomeo, dann en duebele Merci fir de Rapport, deen Der gemaach hutt.

An erlaabt mer dee Merci awer och un lech alleguerten, Här President, an un lech stellvertretend fir déi ganz Institutioun! Et ass net evident, dass een op engem 24. Dezember op eng Chamber ziele kann, op eng Institutioun, déi sech dann eeben arrangéiert huet, well, esou wéi mer et gesot hunn, den État de crise net méi déi eenzeg Äntwert ass, fir op dës Kris kënnen ze reagéieren, mee eng Institutioun wéi d'Chamber fonctionéiere kann, egal wéini et ass. An Dir beweist et och heimadder. An dowéinsten wëll ech lech wierklech am Numm vun ons alleguerte Merci soe fir déi responsabel Haltung an och d'Verständnis vun all den Deputéierten, déi elo hei sinn, fir kënnen eng Institutioun och fonctionéieren ze loossen.

Här President, ech wëll hei fir d'éischt ufänken, andeem ech lech soen, dass ech net verstinn, dass verschidde Leit soen, dass d'Leit net verstinn. Wann d'Leit net verstanen hätten, wat d'Mesurë sollte sinn, hätt mer net déi Resultater, déi mer haut hunn!

■ **Plusieurs voix**. - Très bien!

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*. - Déi Resultater, déi mer haut hunn, sinn de Beweis, dass och déi Mesuren, déi mer zesummen decidéiert hunn hei als Majoritéit, déi sinn, déi gegräff hunn. Mir hunn d'Zuelen, a wann ech d'Zuele vun der Moyenne zum Beispill vun den Infektiounen kucken - well hei gesot ginn ass, jo, et wier näischt gewiescht oder et wier weéng gewiescht oder et wieren déi falsch Mesuren, si hätten net gegräff -, wann ech elo zum Beispill just déi éischt dräi Deeg kucken, well mir sinn elo do, ech kann de Bilan maache vun deenen éischten dräi Deeg, do hate mer an der Woch vum 30. November 589 Fäll, an der Woch vum 7. Dezember 532 Fäll, an der Woch vum 14. Dezember 438 Fäll. Mir sinn am Moment an dëser Woch, op deenen dräi éischten Deeg, an enger Moyenne vun 296.

Dat heescht, vum 30. November bis haut ass dat d'Hallschent! Andeems d'Tester an d'Luucht gaange sinn! Well d'Tester, déi Woch vum 30. November woren dat der 13.000. Mir sinn elo bei den Tester op enger Moyenne - an och pro Dag, an deenen dräi éischten Deeg - vu 14.707. Dat heescht, mir gesinn trotz Tester, déi an d'Luucht ginn, dass mer Zuelen hunn, déi erofginn!

An am plaz dass mer eis all driwwer freeën, dass déi Mesuren awer gegräff hunn, dass d'Leit se och akzeptéiert hunn, dass d'Leit och alleguerte probéieren, en Effort ze maachen, gëtt hei gesot: „Et huet keen eppes verstanen!“ - „Si sinn net kloer an et hëllef näischt.“ Ech fannen, dass déi Sacrificen, déi d'Leit déi lescht Wochen a Méint gemaach hunn, déi Efforten, déi jiddwereen all Dag mécht, hei eng Unerkennung sollte kréien an net au contraire hei nach kritiséiert sollte ginn, wéi wann d'Leit näischt verstanen hätten!

■ **Plusieurs voix**. - Très bien!

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*. - Här President, mir gesinn och beim Taux de positivité pour tests sur ordonnance: Dee wor den 30. November op 11,28 %, ass de 14. Dezember op 6,95 % erofgaangen an ass elo déi dräi éischt Deeg op 5,09 % erofgaangen. Dat heescht, och den Taux de positivité, wou mer jo duerch de Large-Scale-Testing awer Tauxen hunn, wou een awer da ka froen: „Sinn déi vergläichbar mam Ausland oder net?“ ... An ech kann lech soen, dass mat engem

Taux vu 5,09 % mer gutt stinn! Gutt stinn am Moment! An et ass net, wéi verschidde Leit probéieren eis ze soen, dass mer wierklech „les derniers de classe“ si weltwäit a wierklech déi Schlechtst sinn.

Dat heescht, mir gesinn alleguerten och d'Zuelen an de Spideeler: An de Spideeler hate mer déi Woch vum 15. Dezember 235 Leit. Mir hunn der haut 192, op deenen Zuele vu gëschter. An et gesäit aus, wéi wann et nach erofgoe géif! Ob dat an der Zuel vun de Positiven ass oder vun der Occupatioun vun de Better. Dat heescht, dat sinn encourageant Norichten, déi eis virun allem Satisfaktioun ginn als Politiker, dass mer déi Mesurë geholl hunn, ouni ...

Well et huet och e Riedner gesot, an ech wëll elo, och wann den Här Wiseler laang gebraucht huet a senger Introduktioun - d'Konklusioun ass dat, wat zielt -, dofir, ech wëll elo net op alles agoen, wat d'CSV eis gesot huet, wat schlecht gemaach ginn ass. Wichteg ass, dass mer bewiesen, dass mer awer zesummenhalen an deem Moment an dass déi Mesuren, déi Verschäerfungen, déi elo geholl ginn, net aus Freed geholl ginn, fir keen aus Freed geholl ginn!

An erlaabt mer, dass ech d'ECDC zitéieren: “For the reasons described above, there is a threat for all EU/EEA and UK countries, irrespective of if they are in an epidemiological situation of serious concern or not, that there will be increases of Covid-19 infections and possible associated excess hospitalisations and deaths during or after the end-of-year festive season.”

In summary, the probability of infection with SARS-CoV-2 during the forthcoming end-of-year festive season is considered as very high both for the general population and the medically vulnerable individuals.”

Dat soe net mir, dat seet d'ECDC! An dofir si mer zur Konklusioun komm, och well mer gesinn, dass déi Mesuren, déi mer geholl hunn, wierken, dass mer an déi richtig Richtung ginn, awer wierklech net de Message dierfe ginn, dass mer eraus sinn aus der Kris. Net dass ee mengt, mir kéinten elo alles erëm méi relax maachen! An ech weess, ech hu scho Motiounen d'leschte Kéier hei gesi fir ze soen, et misst een nees dat eent oder dat anert opmaachen. Dat wier dat Falschst, wat mer kéinte maachen! A well mer en vue vun de Feierdeeg eeben och wëssen, dass e Risk do ass, dass et an d'Luucht geet, dofir decidéiere mer haut zesummen, dass mer d'Handbrems mussen zéien. Mir mussen d'Handbrems zéien, well mer wëllen evitéieren, dass am Januar déi Efforten, déi mer bis elo gemaach hunn, op eng Kéier alleguerten nees hifälleg sinn.

An dozou gehéiert och e Couvre-feu. An erlaabt mer, dass ech do op dee Punkt aginn, well hei jiddweree gemaach huet, wéi wann de Couvre-feu näischt géif déngen. Dat ass falsch! An et huet een Oppositionspolitiker gëschter an der Press gesot: „Jo, mee wann een elo vun eelef Auer net ... Scho virdru wor et fréi, mee wann een elo um néng Auer scho muss doheem sinn, da kann ee jo owes näischt méi maachen.“ Mee genau dat ass et, Här President! Am Moment wëlle mer, dass mer zwou Woche wierklech d'Handbrems zéien an dass mer d'Aktivitéiten, d'Interaktiounen am Fong tëschent de Bierger, esou kleng wéi méiglech halen.

A wa gesot gëtt, dass mir do isoléiert wieren, hei gesitt Der en Tablo.

(M. Xavier Bettel montre un graphique.)

Dir gesitt, et ass méi rout an orange drop wéi gréng! Dat huet näischt mat Regierungen ze dinn. Mee Dir gesitt op jidde Fall, dass an deene meeschte Länner Restriktiounen sinn, ob dat Couvre-feu sinn, déi souguer de Weekend sinn, a verschiddene Stied vu samschdes mëttes bis sonndes owes! A verschiddene Länner dierf een am Moment iwwerhaapt neterausgoen, ausser fir schaffen ze goen. Mee Dir dierf emol net virun d'Dier goen! Vun anere Couvre-feuen, déi 24 Stonnen op 24 sinn, hunn ech gelies, dann anerer, déi da méi spéit sinn, anerer méi fréi. Mee et soll een ophalen ze maachen, wéi wann de Couvre-feu net géif wierken! Mir wëssen, dass et eng streng Moosssnam ass. An dofir och deen Datum vum 10. Januar, well mer déi och wëlle limitéieren.

Dowéinsten, Här President, ech wëll elo net méi laang schwätzen, mee just soen, et ass elo dee Moment, wou mer eis net dierfe relâchéieren!

Mir fänke mat den Impfungen un. A fir d'Impfungen - Dir wësst jo, et sinn och eng Rëtsch vu Froe gestallt gi vum Här Wiseler iwwer d'Impfungen -, wäerte mer den 28. ufänken. Do sinn och d'Spideeler, de Corps, de Personnel médical fir den 28. an den 29. virgesinn. An am Fong, et ass och eng Question parlementaire - an dowéinsten, il faut rendre à l'auteur aussi ce qu'on lui doit - vum honorabelen Här Mischo gestallt gi justement: firwat mer net d'Spideeler direkt beliwieren a firwat mer d'Leit an de Centre de vaccination komme loossen. Dir musst wëssen, dass déi dote Leit och direkt schonn informatesch den zweete Rendez-vous kritt hunn - dat heescht, et ass alles informatesch organiséiert ginn - an dass och en entente mat de

Spideeler gesot ginn ass, mir géifen do bei där éischter Vague esou ufänken. An da wäert et den 30. och mam Personal aus den Altersheimer kënnen virugoen. Mëtt Januar wäerten dann och niewelaanscht mat Equipe-mobilen an den Altersheimer kënnen Leit geimpft ginn.

Ech freeë mech op all eenzelne Vaccin. Mir bréngen et haut scho fäerdeg, eng méi breet Majoritéit hei an deem Sall ze fannen, wann et drëms geet, wierklech déi Mesuren ze huelen, déi net agreabel sinn, mee déi néideg sinn, fir dat Schlëmmst kënnen ze verhënneren, andeems mer gesinn - nach eng Kéier -, dass et an déi richtig Richtung geet. Dat heescht, dee Reproche, dass d'Mesuren net gegräff hätten, ass falsch, virun allem vis-à-vis vun all deem, wat d'Leit gemaach hunn. Si wore richtig. Si woren ...

Well ech wëll och nach drun erënneren, Här President, hei si Leit, déi gesot hunn: „Dir hätt se scho misse méi laang huelen!“ Ech si frou - ech si frou! -, dass dës Regierung net virun dräi Méint schonn d'Land zougemaach huet! Ech si frou, dass an dësem Land d'Leit konnten nach plus ou moins, mat verschiddene Restriktiounen, awer elo nach e méi normaalt Liewen behalen, wéi wa se elo schonn total ageschränkt gi wieren. An et si verschidde Saache gesot ginn - „am Commerce alles zougemaach ginn“, „d'Leit kënnen gesinn“, „an de Schoule Restriktiounen an iwwerall Restriktiounen“ -, mee ech mengen, dass et wichteg ass als Politiker, och op d'Wo ze setzen dat eent an dat anert: d'Restriktiounen, d'Ekonomie, d'Psychologie, d'Santé an all déi Facteuren, déi een do hëlt, an dann eeben och déi richtig Konklusiounen ze zéien.

Ech wier just frou, Här President, wann elo déi Impfstategie ufänkt, déi Impfcampagne ufänkt, dass mer och heibannen et fäerdegbréngen, net Politique politicienne ze maachen, well d'Impfe wäert eng vun deenen eenzege Méiglechkeete sinn, fir och Licht an deem Tunnel hei ze gesinn an en Enn vun der Kris ze kréien. An et ass am Interêt vun ons alleguerten. Dofir hoffen ech, dass mer et bei där Fro alleguerte fäerdegbréngen, eis Responsabilitéit ze droen an de Bierger kloerzemaachen, dass virun der Dier ze manifestéieren an ze maachen, wéi wann de Covid-19 näischt wier, dee falsche Message ass.

Mee zesumme solidaresch, responsabel sinn an och do d'Impfung mat eranzhuelen, dat ass déi eenzeg Äntwert, déi mer als Gesellschaft kënnen hunn, aus Respekt och vis-à-vis net nëmme vun den eelere Leit oder vun deene Vulnerabelen, mee och vun deenen Dausenden an Dausende vu Leit, déi schaffen an déi keng Chrëschtdeeg wäerte celebréieren, well se sech ëm déi këmmere, déi am Moment och Hëllef brauchen.

Ech soen lech Merci.

■ **Plusieurs voix**. - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*. - Merci villmools dem Premier- a Staatsminister Xavier Bettel. An ech ginn d'Wuert weider un d'Madamm Gesondheitsministesch Paulette Lenert.

■ **Mme Paulette Lenert**, *Ministre de la Santé*. - Jo, gudd Mëtteg op dësem speziellen, ongewéinlechen Dag. A virop e ganz grouse Merci un lech alleguerte fir d'Disponibilitéit, fir den Asaz, déi gutt Zesummenaarbecht an engem ganz enken Timing, dee mer haben. E grouse Merci och - eng siwente Kéier, wéi mer héieren hunn - un eise Rapporteur, de Mars, deen hei alt erëm eng Kéier mat um Ball war an derfir gesuergt huet, dass mer dat beschtméiglech alles evakuéiert kritt hunn an deene wierklech kuerzen Delaien, déi mer haben.

Dir gesitt mech haut alleguerten net manner midd, awer sécherlech vill méi entspaant, wéi dat Mëtt November de Fall war. D'Situatioun an dëser Pandemie evoluéiert déi ganzen Zäit, vun Ufank un. A Mëtt November op jidde Fall wor ech net sécher, wat géif geschéien. Mir hu Mesurë geholl. Mir hu gehofft, dass déi géife wierken, dass et géif duergoen, mee et wor kengem kloer. Et war och onsen Experten net wierklech kloer. Mir waren an enger ganz ongewësser Situatioun. Et wor ganz desagreabel.

Säit zéng Deeg zeechent sech elo e ganz anert Bild of, en optimistescht Bild. Mir gesinn, dass alles, wat gemaach ginn ass, net ëmsoss war an dass et sécherlech och net esou falsch war, ponderéiert virzegoen. Mir gesinn, dass déi vill Efforten, déi gemaach gi sinn, gräifen. An dat ass eppes, wat soll ervirgestrach ginn, well et huet d'Leit ganz vill kascht. Jidder Eenzelnen huet dozou bäigedroen. Mir wëssen, wat de Präis ass vun deene Mesuren, déi mer huelen. An duerfir sinn ech haut wierklech zefridden, dass een dat endlich och wierklech gesäit, dass et gräifbar gëtt, dass net déi Frustratioun am Raum bleift, wat mer héieren hunn iwwert déi lescht Wochen: „Et daacht näischt!“, „Et geet net duer!“, „Et ass ze spéit!“. Abee, mir gesinn elo de Géigendeel. Mir gesinn op der Zäitschinn, dass d'Effete vun de Mesurë wierklech do sinn, esou wéi se och ze erwaarde sinn.

Et huet héchstwahrscheinlech e bësse méi laang gebraucht, och well et relativ héich wor. Et ass ganz

schnell an d'Luucht gaangen. Do ass jiddwereen iwwerrascht ginn. Mee elo gesi mer eppes, wat u sech erëm méi den Erwaardungen och vun den Experten entsprécht, dass ee wirklech eng Tendenz huet, déi amgaangen ass, sech ze bestätegen. Ech ginn net méi op d'Zuelen an, se sinn elo schonn e puermol genannt ginn. D'Neiinfekioune sinn erofgaangen, dës Woch och nach eng Kéier ëm 22 %.

Awer ganz wichteg ass, an ech géif dat gären ervirsträichen: Et gesäit een och endlech e Réckgang an de Spideeler. D'Admissiounen sinn op eng Woch gekuckt vun 193 op 144 zrëckgaangen. Dat heescht, och do fänkt deen differéierten Effet - wou et normal ass, dass en differéiert kënn - awer un, visibel ze ginn, an zwar relativ kloer. Dat ass eng Baisse vu 25 %. An dat gött Hoffnung, dass mer dat Zil, wat mer eis ginn hunn, dach wäerte kënnen erreechen zesummen.

D'Zuele sinn nach ëmmer héich. Mir leien och elo nach bei enger Moyenne, wann ech dat elo d'lescht Woch kucken, vun 300 an eppes Neiinfekiounen den Dag. Mir hu vill Doudeger. Mir sinn an enger Surmortalitéit am Moment. Do wëlle mer definitiv draus erauskommen. An dat kënnen mer nëmmen, wann à la base manner Neiinfizierter sinn, virun allem manner eeler Neiinfizierter sinn. Duerfir, och wann eis Indicateuren op Gréng am Moment weisen - mir gesinn, dass den Taux de positivité erofgeet; dat ass e gudden Indicateur fir déi Tendenz, déi mer hunn -, dat kéint bei enger selwechter Unzuel un Neiinfizierter genau de Géigendeel sinn! Et kéint ee mat enger selwechter Zuel an enger anerer Tendenz leien, wou et grad amgaangen ass eropzagoen. An duerfir kucke mer jo och all déi Indicateuren zesummen. Mee am Moment, glécklecherweis, an dat soll eis wirklech Hoffnung ginn, weist alles an déi richteg Richtung.

Eist Zil, dat ass a war nach ëmmer déi Entspannung an de Spideeler, déi mer eis wënschen, mëttelfristeg. Mir wëssen, dass et do net flott ass am Moment, dass eist Personal extreem gefuerdert ass. Mir wëssen och, dass mer vill Leit verléieren. Vill Leit hunn de Kampf géint dëse Virus net gepackt. Mir sinn an enger Surmortalitéit, déi mer esou net haten an där éischter Well. An alles dat ass eist Zil!

An ech sinn och ganz kloer gewiescht, mengen ech, iwwert déi lescht Wochen, dass dat d'Zil ass! Dat ass kloer artikuliert! Mir wëllen erëm an eng Situatioun kommen an de Spideeler, wou mer Normalitéit hunn, wou mer net mussen deprogramméieren, wou nieft dem Covidpatient och den normale Patient seng Plaz fënnt a ka behandelt ginn, esou wéi ee sech dat an der Dauer sollt kënnen erwaarden. Dat ass d'Zil. A fir dat Zil ze erreechen, hu mer e ganz opwändige Monitoring en place, deen eis erlaabt ze kucken, wéi d'Situatioun ass, ob se an déi richteg Richtung geet, ob se net an déi Richtung geet, ob et schnell genuch geet oder ob et net schnell genuch geet.

An haut ass de Moment, fir nach eng Kéier ze acceleréieren. „Firwat“, kënn Der froen, „et ass jo alles gutt, et geet erof?“ Ma mir wëllen op Nummer sécher goen. Mir sinn an enger Zäit, an engem Kontext, wou mer mat enger Villfalt u Risike konfrontéiert sinn. Net nëmmen de saisonale Risiko - mir si matten an der Grippezäit -, mee dernieft hu mer Feierdeeg, déi ufalen, wou mer wirklech vun allen Experte gesot kréien: „Sidd virsichteg! Relächéiert net! Haalt d'Leit bei der Staang! Déi Feierdeeg hunn e Risiko, dass et wirklech an esou enger Pandemie, op deem Niveau, wou mer iwwerall hei an Europa sinn, erëm zu enger neier Recrudescence kéint kommen.“

An da kënnst derbäi, an dat weist, wéi séier alles hei ännert: Wéi wann dat alles net genuch wär, hu mer och elo nach dann Informatiounen vun enger neier Souche, déi circuléiert, wou mer bis haut net wirklech wëssen, wat de Plus u Risiko ass, mee wou mer gewarnt gi vun de Behörden, wou mer gewarnt ginn, mir sollen elo wirklech virsichteg sinn, well verschidden Indicateuren do sinn. Et deit sech un, wéi wann dës nei Souche sech eventuell nach méi schnell kéint verbreed wéi déi aktuell, mat där mer et ze dinn hunn. An och dat ass erëm eng Kéier en neie Risiko, vun deem mer virun e puer Wochen definitiv nach näischt woussten, mee dee kënnst nach eng Kéier hei derbäi.

An alles dat mécht, all dës vill Inconnuë maachen, dass mer hei de Principe de précaution wëlle walte loossen, dass mer och wëllen aus deenen Erfarungen, déi mer gemaach hunn ... Mir gesinn, wat wirkt, mir wëssen, wat an eisem Pak dran ass. Mir kënnen net am Eenzelne soen, wat et ass, mee mir gesinn awer, dass déi Mesurë generell wirken. A si haten als Zilsetzung, déi sozial Kontakter erfroze kréien iwwer verschidde Moyenen, iwwer e Couvre-feu, esou wéi ganz vill aner Länner dat och maachen. Do huet kee Land eng wëssenschaftlech Basis. Mir hunn dat, wat mer hunn, an dat deele mer mat lech, déi Erkenntnisser. Kee Land huet hei déi perfekt wëssenschaftlech Basis, fir seng Mesuren ze fondéieren. A wa mer alleguerten op déi gewaart hätten, op déi Basis géife waarden, ma da wäre mer längst iwwerrannt vun deem Virus!

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Paulette Lenert, Ministre de la Santé.** - Dat konnt kee sech leeschten! Mir musse mat dësen Inconnuen ëmgoen am Moment.

Firwat also gi mer vun eelef Auer op néng Auer erof? Majo, well mer d'Iwwerzeegung hunn, dass déi Mesure eppes bruecht huet, dass se dozou bäigedroen huet, wéi de Xavier Bettel et gesot huet, dass eebe villes einfach net stattfënnt owes. Besuch doheem, wéi mer haut wëssen, dat ass eng vun den éischte Causen, wou d'Leit sech ustiechen. Dat geet ënner anerem aus där franséischer Etüd ervir, déi mer lech ginn hunn. Ganz vill Leit stieche sech einfach doheem a souguer am ganz klengen Krees un, bei lesse vun ënner fënnf Leit. Duerfir wësse mer, dass do wirklech e Risiko ass. An duerfir si mer och iwwerzeegt, dass, wa mer dat nach eng Kéier no vir schiben, dach awer eng ganz Rei Besuch net wäert stattfannen, justement well et manner attraktiv da wäert sinn, fir wirklech nach bei een heemzagoen, wann een um néng Auer scho muss doheem sinn.

Dat ass d'Zil dovun. Et geet net drëms, d'Leit ze kujenéieren. Et geet drëms, wirklech un alle Schrauwen ze dréien, fir wirklech dëse Message eriwuerzekréien, fir ze soen: „Et ass net de Moment, fir op Besuch ze goen. Et ass einfach de Moment fir doheemzebleiwen, sech méiglechst net ze mësche mat anere Leit.“ Dat göllt fir den Alldag an et göllt genausou och fir d'Feierdeeg.

Mir wëllen also eng Situatioun, déi sech stabiliséiert, déi mer besser kënnen geréieren. Wat mer manner ze geréieren hunn, wat mer méi effizient kënnen geréieren, wat mer méi kënnen op d'Leit agoen an eisem Tracing. Mir wëlle virun allem e vill manner héije Risiko vun enger Surmortalitéit. Dat ass dat, wat wirklech ervirzesträichen ass Enn des Joers. Dat, wat mer do gesinn, dat ass dat, wat mer wirklech net wëllen. Mir wëlle fort dovunner. An duerfir wëlle mer méi niddreg Zuelen, fir eng besser Gestuon, fir manner Leit ze verléieren, fir nees besser Soine kënnen an eise Spideeler ze offréieren.

Ob d'Mesuren duerginn oder net, ech kann lech et net mat Sécherheet soen. Wéi och schonn net während där éischter Well. Do ass och scho gesot ginn: „Et geet net duer.“ Ech ernënnere mech u Communiqué vum 12. Mäerz, wou gesot ginn ass: „Et geet net duer. D'Mesurë ginn net duer.“ Bon, et ass duergaangen. Et hätt och net kënnen duergoen! Dir hätt och kënnen Recht behalen. Kee wousst et mat Sécherheet. Mir hunn e Choix misse maachen, e ponderéierte Choix. A mir léiere mat all Schrëtt, dee mer maachen, aus deem, wat mer gemaach hunn, wou mer da kënnen analyséieren: Huet dat eppes bruecht? Huet et näischt bruecht? Huet et vill bruecht? Huet et weénege bruecht? Dat ass dat, wou mer dermat mussen eens ginn.

An och haut sti mer nees virun der Paradoxie vun der Preventioun. A mir wäerten och soubal net do erauskommen. Sinn eis Prognose vun engem verstärkte Risiko, wéi ech lech se elo duergestallt hunn, richteg an d'Mesuren, déi mer proposéieren, effikass, ma da wäert herno mat Sécherheet d'Fro kommen, ob se da wirklech néideg woren. Stellt et sech awer ëmgedrëit eraus, dass mer de Risiko vläicht ënnerschat hunn, ben dann, wann et dann zu enger onerwaarter Hausse kënnst, da wäert et och nees heeschen, esou wéi d'lescht Woch gesot ginn ass: „D'Mesurë ginn net duer.“ An: „Mir haten et gesot!“ An dat ass dann och net falschzemaachen.

Ech wënsche mer fir d'Feierdeeg jiddefalls manner retrospektiv Besserwësserei am Allgemengen, e méi rationalen Émgang mat der Ongewëssheet, well Ongewëssheet op ville Pläng, dat ass dat, wat dës Kris ausmécht, an dat wäert se och nach an deenen nächste Wochen a Méint ausmaachen. Och wa mer Dag fir Dag Neies gewuer ginn, d'Ongewëssheet wäert dat bleiwen, wat dominéiert. An duerfir ass et eis Erausforderung, esou gutt wéi méiglech mat dëser Ongewëssheet eens ze ginn, ëmzagoen, à la fois genuch ze maachen, awer och net ze vill ze fuerderen an dat Ganzt och nach méiglechst zum richtige Zäitpunkt.

Ech wënsche mer, dass mer alleguerten d'Motivatioun net verléieren. Et ass eng laang Streck gewiescht. Et bleift nach Streck iwwreg. Wéi vill Streck, dat wäerte mer och wëssen, wann mer letztendlech derduerch sinn. Dat kann een haut och net mat Sécherheet soen. Et ass eng Streck mat ganz villen Hürden. An och wann d'Zuelen erfoginn, da gött dat eis keng Gewëssheet, dass mer wirklech derduerch sinn. Et si vill Inconnuen am Raum. An et geet wirklech drëm, elo zesummenzestoen, nach weider zesummezestoen, nach weider Efforten ze maachen.

Ech géif och gären e puer Wuert zum „Denunziante-staat“ soen. Dat huet fir ganz vill Gespréich gesuergt. Et gött sech gefrot: Wie kouw domadder? Ech wëll betounen, ëm wat et hei geet.

Et geet am Fong geholl drëms, deene Leit, déi frustréiert sinn, well se sech un d'Mesuren halen - där gött et ganz vill, ech kréie ganz vill Messagen esou -, an och deene Beamten, déi hei schaffen all Dag, déi

am Kontakt si mat Leit, iergendwou eng Méiglechkeet ze ginn, och eppes ze ënnerrhuelen, wa se esou eppes feststellen. Wéi een dat elo mécht, dat ass eng schwiereg Fro, dat ass richteg. An déi Proposition, déi hei um Dësch louch, do ass et am Fong geholl gaangen ëm déi Méiglechkeet, oder net déi Méiglechkeet, déi Pflicht, déi besteet, och haut, fir all Beamten an dësem Land: Wann e Kenntnis kritt am Kader vu sengem professionellen Ëmfeld vun engem Delikt oder engem Crime, huet en d'Verpflichtung, dat matzedeele beim Parquet. An hei war d'Iwwerleeung fir ze soen: „Gutt, hei ass och eppes, wat mer net wëllen hunn an eiser Gesellschaft. Kann een dat net ausdeenen?“

Dat huet eng grondsätzlech Fro opgeworf vum Staatsrot, déi absolutt pertinent ass, well et natierlech eise System a Fro stellt an d'Kohärenz vun deem Ganzen. Well mir sinn hei ganz kloer am Kontext vun enger Contraventioun. Dat heescht, wann een, deen infizéiert ass an deen dat weess an deen eng Ordonnance huet fir doheemzebleiwen, sech net drun hält, dann ass dat e manner schweéiert Vergeëen, wéi wann een zum Beispill elo mat 1,5 % ënnerwee ass. Dat wär en Delikt, dat ass relativ kloer. Well et eng Contraventioun ass, verstinn ech absolutt d'Bedenke vum Staatsrot, fir do déi Dier net opzemaache fir dat obligatorescht Denoncéieren, wat vun all Beamte gefuerdert ass, iwwer säi Secret professionnel eraus - well ech betounen, dat ënnerscheet eis vun der Belsch zum Beispill -, fir dat net och nach weider op Contraventiounen, op méi kleng Delikter eeben, auszeweiden.

A fir och d'Fro ze beäntworten: Mir sinn nach ëmmer am Beräich vun der Contraventioun, och mat dem Avertissement taxé vun 300 Euro, wann d'Gesetz dat virgesäit - an hei ass dat gemaach. Et ass ausdrécklech qualifizéiert als eng Mesure de police, an asoufern fale mer an de Beräich vun de Contraventiounen, dat ass kloer. An asoufern ass d'Regierung och effektiv der Meenung, dass mer hei net sollen ausweiden a wirklech op de Wee goen, fir hei gläichzestellen zu engem Delikt.

Ech wëll lech si erklären, wat de praktischen Usaz war. Dat si Situatiounen, mat deenen eis Leit konfrontéiert sinn. Fir lech dat ze illustréieren: Wann elo am Contacttracing eis Leit, wéi se dat am Ufank, wou mer nach manner Infizierter haten, gemaach hunn, all puer Deeg uruffe fir ze kucken, wéi et de Leit geet, komme se a Situatiounen, wou se mierken: Et ass een net doheem. Eis éischt Prioritéit ass wirklech d'Opklärung, fir d'Leit wirklech ze iwwerzeegen, dass dat net dat richtegt Verhalen ass, hinnen nach eng Kéier ze erklären, firwat se e Risiko si fir déi aner Leit, well se ustiechend sinn, a se esou ze iwwerzeegen, dach doheemzebleiwen. Mir hunn och vill Mesuren en place, e Certificat d'incapacité de travail, deen dat soll erlichteren, dass d'Leit dat wirklech seriö huelen.

Wann et awer elo an dësem Gespréich erauskënnst, dass zum Beispill déi Persoun et net ausgehalen huet doheem, se ass geckeg ginn, wou se seet: „Ech packen dat net dobannen déi ganzen Zäit, ech si fësche gaangen.“ Et ass awer grad net d'Zäit, fir fëschen ze goen. Oder si huet net dee richtege Schäi gehat. Oder se huet net dat richtegt Netz gehat fir ze fëschen. Ben, dann huet de Beamten d'Verpflichtung, dat un de Parquet weiderzeginn, well dat ass en Delikt an deem Land hei. Do steet eng Prisongsstrof drop vun engem Dag oder vun engem Dag bis zu engem Mount. Dat sinn deliktuell Strofen. A wann e Beamten esou eppes gezielt kritt vun enger Persoun, muss en et weiderginn.

An et ass fir eis Leit um Terrain e bëssen onverständlech, dass, wa se eng Persoun hunn, déi, obwuel se et besser weess, obwuel se et schonn e puermol erkläert kritt huet, dach awer alles niéiert, wat mer maachen, an dat fir Humbug hält an de Leit erzielt: „Ma ech war jo awer just bis kuerz an de Cactus“ an „ech war just bis kuerz bei meng Kollege laanscht“, ma da kënnen se dat net weiderginn. An dat ass de Problem, dee mer hunn. Dat ass sécher net d'Reegel. Déi meescht Leit an deem Land hei, dovun sinn och iwwerzeegt, hale sech un d'Reegelen. Mee dat ass den Usaz gewiescht fir ze soen: Soll een dat net awer gläichzéien? Well déi selwecht Beamte mussen de Fëschereidelikt un de Parquet ginn, wa se dovun Kenntnis kréien, während d'Kenntnis, déi se hu vun eeben enger Persoun, déi sech net géif un den Isolement halen, dat ass eng Contraventioun. An do ass et hinne souguer verbueden, opgrond vun hirem Secret professionnel, dat da weiderzeginn.

Voilà, dat war elo e bësse laang. Mee ech si mer bewosst, dass dat ganz vill Froen opwerft an dass d'Leit sech och net onbedéngt bewosst sinn, wat mer hei als Verpflichtung hunn alleguerten als Staatsbeamten am Allgemengen. Dat ass e Kontext, dat war sécherlech näischt Neies. Au contraire, et war einfach geduecht, fir am Kontext vun dëser Pandemie eng besteeënd Praxis punktuell op eng Contraventioun auszeweiden. Mee letztendlech, mengen ech, ass et wirklech de bessere Wee, d'Contraventioun Contraventioun si loossen ze loossen.

Da géif ech vläicht och nach e Wuert soen zu der App; dat gött ëmmer erëm erwäant. Mir hunn haut och méi Informatiounen dozou. An enger Rei Länner, dat ass richteg, gött se oft erofgelueden. Wann et awer dann drëms geet ze kucken, wivill Leit se och wirklech benotzen, wivill Leit do hire positiven Test dran aginn, da gesäit et ganz, ganz anescht aus. Do ass et extreem enttäuschend leider. D'Erfarunge sinn do net gutt. A wann een nach weider kuckt, wivill vun deene Kontakter da wirklech zu enger anerer Kontaktidentifizierung gefouert hu bei de Behörden, dann ass et quasi näischt. Ech denken do un Däitschland.

Et ass och en Dossier, dee mer natierlech suivéieren. Mir sinn och am Echange. Mir froen och ëmmer, ob et do Modeller gött, déi vläicht méi effizient sinn. Mee Stand haut ass et vun eise Kenntnisser hier nach wie vor net ganz effikass.

Ech géif och gären derbäisoen, dass mer wirklech op d'Responsabiliséierung vun de Leit setzen. Eis geet et am Fong geholl drëm, wann eng Persoun positiv getest ass, dass se doheemleift, dass se sech un déi Ordonnancé vum Direkter hält an dass se guer net ënnerwee ass dobaussen, well da kann et och néierens piipen. Wann d'Leit sech dorunner halen a si bleiwen doheem, wa se positiv sinn, da wäert et och net piipse bei engem aneren, well een dee gekräizt huet. An et ass am Fong geholl dat, wat mer gär hätten, dass d'Leit doheemzebleiwen.

Et kënnst derbäi, dass et eng falsch Sécherheet gött, well wann et bis piipst, dann hat ech jo de Kontakt. Ech weess awer par contre guer net, wéi ee Kontakt dass dat war. War dat e Kontakt, wou jiddwereen eng FFP2-Mask unhat oder eng normal Mask unhat? Oder hate mer keng Mask un? Dat weess ech alles net. Duerfir ass dat mat immens vill Ongewëssheet dach bestückt.

Et kënnst och aus enger Zäit, dat muss ee wëssen, déi Efforte fir déi Appe sinn ugaangen zu engem Zäitpunkt, wou mer alleguerten e Mangel u Masken haten, wou dat guer net normal war, dass jiddwereen eng Mask unhat. Haut hunn d'Leit an der Reegel Masken un, soudass de Kontakt reng op Distanz net onbedéngt eppes iwwert de Risiko ausseet. Bref, et ass en Dossier, dee mer nach wie vor suivéieren. Bis elo hu mir net vill Iwwerzeegendes héieren, wou ee géif soen: „Dat do iwwerzeegt eis wirklech, och op dee Wee ze goen.“ Mir sinn iwwerzeegt, dass eise Lëtzebuerger Wee mat ganz villen Tester, mat anere Opwand, do besser Resultater dach awer bréngt.

Da vläicht nach eng Kéier e Wuert zu de leschte Wochen, mee et ass schonn oft gesot ginn: Den Effet vun de Mesuren ass do. E war fir d'éischt liicht, dunn huet e stagnéiert, elo geet et richteg erof. Ech freeë mech doriwwer. An ech si frou, dass mer nach eng Verstärkung elo proposéiert hunn. Et geet wirklech drëms, e maximalen Effet ze hunn, déi Risiken, déi eventuell op ons duerkommen, esou gutt wéi méiglech ze evitéieren, dass mer beschtméiglech preparéiert sinn, dass mer eng ganz gutt Basis hunn, fir d'neit Joer ze starten.

Ech wënsche mer, dass dat d'Leit optimistesches stëmme wäert, dass et hinne Courage gött, dass hir Efforten eppes daachen, dass se eis weiderhin och Vertraue ginn. Mir si beméit, och an Zukunft wirklech zäitno esou gutt wéi méiglech d'Situatioun anzuschätzen. Ech sinn duerfir och kee Frënd dovun, fir Pauschalen an de Raum ze setzen. Eng selwecht Zuel, deemno wéi se belicht ass, deemno wéi de Kontext ass, kann eng aner Tendenz ugin. Duerfir schaffe mer mat enger ganzer Rei Indicateuren. An ech sinn och frou, dass den Här Wiseler déi am Fong ganz korrekt hei resuméiert huet.

Dat sinn all déi Indicateuren, déi mer zesumme kucken. Et kënnst och d'Altersstruktur vun den Neiinfizierten derbäi. Dat erlaabt eis, zäitno wirklech Projektionen ze maachen, déi mer och gäre mat lech deelen. Sécherlech ass et mat Stress verbonden. Sécherlech wäert et och an Zukunft dozou féieren, well wann ee wëllt zäitno analyséieren, da bedeit dat, dass een e gewëssene Stress hannerdrun huet. Mir sinn op alle Fall gäre bereet, dësen Effort ze maache fir eist Land, fir wirklech eng beschtméiglech Basis ze hunn an eng beschtméiglech ponderéiert Decisioun kënnen ze proposéieren.

Ech géif profitéieren, fir mer letztendlech hei am Land den Dokter-Fauci-Effet ze wënschen. Ech weess net, ob Der dee matkritt hutt an der Press: An Amerika sinn 18 % méi jonk Leit, déi sech fir Gesondheetsberuffer interesséieren. Et wär schéin, wann dës Kris vläicht och esou e positiven Effet hätt! Ech mengen, dës Leit si wirklech zu Recht an de Vierdergrond komm. A wéi ech dat gelies hunn, huet dat mech och optimistesches gestëmmt. Ech hu geduecht: „Vläicht gött dat och en neit Liicht op d'Beruffer, déi vläicht ënnerschat waren, déi net dee richtege Stellwäert an der Gesellschaft hatten.“ Ech géif mech freeën, wann dat och hei de Fall wär. Dat bleift awer ofzewaarden.

Ech soen lech op jidde Fall alleguerte Merci a wier frou, wann dat Gesetz hei esou kéint gestëmmt ginn.

Chambre des Députés

Compte rendu officiel

Supplément commun aux quotidiens :

Luxemburger Wort, Tageblatt, Zeitung vum Lëtzebuenger Vollek

Contenu rédactionnel :

Service du compte rendu de la Chambre des Députés

Service des relations publiques de la Chambre des Députés

Tél. 466 966-1

Saisie de texte :

Espace Médias SA, Esch-sur-Alzette

Conception et mise en page :

Espace Médias SA, Esch-sur-Alzette

Concept et coordination générale :

brain&more, agence en communication, Luxembourg

Imprimeries :

Mediahuis Luxembourg SA

60, rue des Bruyères

L-1274 Howald

Editpress SA

Belval Plaza, 7, avenue du Rock'n'Roll

L-4361 Esch-sur-Alzette

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci villmools, Madamm Gesondheetsministesch. An da Parole après ministre, fir d'éischt fir den Här Clement an da fir den Här Kartheiser. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Sven Clement (*Piraten*)**.- Merci, Här President. D'Madamm Ministesch huet eppes ganz Wichteges a ganz Richteges gesot, datt et nämlech wichteg wär, datt d'Leit sech géifen un hir Mesure d'isolement an un hir Mesure de quarantaine halen. An ech kann hir do nëmme bäiflichten. Dat ass immens wichteg, fir dëse Virus an de Grëff ze kréien.

Ech wollt do awer, well se dat esou ervirgestrach huet, nach eng Kéier nohaken, wéi dat dann ass, wéi Leit sech da sollen un déi Mesuren halen, wa se den 20. Dezember eng Ordonnance kréien, datt se a Quarantän gesat gi vum 8. bis de 15. Dezember.

■ **Mme Martine Hansen (*CSV*)**.- Très bien!

■ **M. Sven Clement (*Piraten*)**.- Also, do hunn ech dann awer e bësse meng Problemer, wéi dat soll fonctionéieren. Ech hätt mech dat iwwregens och mam 16ter gefrot, wéi dat goe géif, wann ee seng Ordonnance kritt, nodeem u sech d'Quarantän schonn opgehewen ass, par défaut.

Deementspriechend vläicht do: Wéi si mer do mat den Delaien drun? Si mer do wierklech mëttlerweil bāi? Well dat heiten datéiert jo elo vu viru véier Deeg, dat ass net viru Méint. Wéi vill Retarden hu mer? An ass garantiert, datt een, deen an engem enke Kontakt war, seng Ordonnance de quarantaine dann och zäitno kritt? Well dat, wat ech hei gesinn hunn, déi Dokumenter, déi ech gesinn hunn, weisen eppes anescht. An dat mécht mir Suergen, wann d'Leit sech sollen un hir Quarantän oder un hiren Isolement halen.

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci, Här Clement. Da wier et um Här Kartheiser. An duerno den Här Claude Wiseler.

■ **M. Fernand Kartheiser (*ADR*)**.- Villmools merci. Ech wollt nach eng Kéier op déi Fro agoen, déi d'Madamm Minister och elo ugeschwat huet, dat ass déi vum Denunziantestaat. Ech mengen, just fir lech dat ze soen, mir hate virun e puer Wochen als ADR eng Question parlementaire gestallt un de Policeminister. Dat wor nämlech, well an enger Pressekonferenz vun der Police d'Leit opgefuerdert goufen, Verhalen ze signaléieren, wat net konform wär zu dëse Gesetzer. An dowéinst hu mer déi Fro gestallt an den Här Policeminister huet eis deen Abléck geäntwert: „Nee, d'Regierung wëllt keen Denunziantestaat.“

Haut kënn d'Madamm Minister, nodeem eeben elo déi Propositionen hei an dat Gesetz agefüügt ginn ass, datt eeben déi ganz Fonction publique sollt do kennen d'Faiten, „missen“ d'Faiten denoncéieren um Niveau vun enger Infraktioun, haut kënn si heihinner a seet, dat wär wéinst dem Frust vu verschiddene Leit. Jo, wa Leit e Frust hunn, da könne se jo nach ëmmer beim Parquet intervenéieren. Dofir brauche se kee Gesetz. Kee Mënsch verbitt engem, e Procureur unzeruffen a säi Leed ze kloen.

Dat hei ass eppes ganz anescht! Hei geet et drëm, déi ganz Fonction publique ze transforméieren an e Corps mat enger Obligation légale, fir Faiten ze denoncéieren! Dat ass eng Saach, éischstens, déi concernéiert all Member vun der Fonction publique en tant que tel, well et ass eng nei Obligiatioun, déi op eemol duerch esou e Gesetz soll agefouert

ginn. An et ass eng prinzipiell gesellschaftlech Fro: Wéi eng Roll huet d'Fonction publique? A wat ass deene Leit zouzemudden, déi do schaffen?

An dat doten ass eppes, dat wëllt d'Regierung praktesch hei vun engem Dag op deen aneren aféieren, ouni sech warscheinlech iwwerhaupt och emol mat dem Secteur consultéiert ze hunn. Mee et ass eng fundamental Fro! An eiser Iwwerzeegung als ADR no ass d'Fonction publique net do fir ze denoncéieren. Déi Faiten, déi grav sinn, wéi Crimmen an Deliten d'une gravité certaine, dat ass eng Diskussioun, déi ass hei an der Gesellschaft dacks gefouert ginn, a mir hunn do bis elo eng Reegelung gehat, déi allgemeng akzeptéiert war, dat heescht, datt déi schlëmm Vergeee géint eis Gesetzesuerdnung musse vun engem Beamten och rapportéiert ginn. Dat wor bis elo net an der Diskussioun. An ech froe mech, ob net eng vun de Konsequenze vun dëser Diskussioun, déi mer hei haten, kéint déi sinn, datt dat och elo a Fro gestallt gëtt.

Mee fundamental ass dat, wat mer hei gesinn an där Covidkris, an och dat, wat mer elo gesinn hunn am Hibleck op d'Membere vun der Fonction publique, déi Fro: Wéi séier kann eng Gesellschaft opgrond vun Iwwerleeungen, déi net bis zu Enn geduecht goufen, an en totalitäre Mechanismus erafalen? Dat ass d'Fro: Wéi séier kann een higoen an 30.000 oder méi Leit hei am Land enger Obligation légale ënnerzéien, fir aner Leit ze kontrolléieren? Dat ass e Fait gravissime! An et däerf net sinn - et däerf net sinn! -, datt de Rechtsstaat an eis demokratesch Fräiheeten en Affer vun dëser Kris sinn!

Kommt, mir konzentréieren eis op déi gesondheetspolitesch Aspekter a mir halen d'Fanger ewech vun all deem, wat d'Natur vun enger fräier Gesellschaft kéint nohalteg änneren! Ech soen lech Merci.

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci, Här Kartheiser. Da Parole après ministre fir den Här Claude Wiseler.

■ **M. Claude Wiseler (*CSV*)**.- Merci, Här President. Ech wëll soen, ech hunn der Madamm Lenert hir méi nuanciéiert Aart a Weis, fir un d'Zuelen erunzegoen, appréciéiert. Mee ech wëll awer ee Wuert soen iwwert déi Beschriewung vun den Zuelen, déi de Staatsminister virdu gemaach huet, well hien huet d'Situatioun zu Lëtzebuerg beschriwwen, wéi wann dat elo alles am Botter wär, wéi wann et am Gréng wär, wéi wann ons Zuele géifen erofgoen. A wéi e fäerdeg war, hunn ech mech gefrot: Firwat bréngt d'Regierung nach e Gesetz eran a firwat stëmme mir et mat?

(*Interruption*)

Déi Zuelen, och wa se erofginn, an domat hutt Der Recht, ...

(*Brouhaha*)

... mee momentan sti mer bei den deeglech confirméerte Fäll, op siwen Deeg gerechent, op eng Millioun héichgerechent, par rapport zu eisen Nopeschlänner nach ëmmer weesentlech méi schlecht, souwuel bei Neiinfektione wéi bei den deeglechen Doudesfäll. A genau dat ass de Grond, firwat mir och decidéiert hunn, et matzestëmmen. Well mer mengen, datt zousätzlech Moosssname musse kommen! Ech wollt dat just nach eng Kéier kloer an daitlech hei soen.

A mir sinn och der Meenung, datt ee ganz gutt muss oppassen, wann een déi haiteg Zuelen interpretéiert. Mir sinn awer an enger Vakanzenzäit, mir wëssen, datt säit enger ganzer Rei Deeg d'Aktivitéite méi lues ginn, wéinst de Moosssnamen op där enger Säit, mee op där anerer Säit, well souwisou an dësen Zäiten d'Aktivitéite méi lues ginn.

Ech erënnere mech drun, datt mer déi Diskussioun schonn de leschten November haten an där Woch, wou gesot ginn ass: „Mee hei geet alles méi lues, mir mussen elo Perspektiven hunn“, an no där Woch Vakanz huet dat Ganzt erëm ugefaangen. An dat ass nu wierklech d'Fro, wat am Januar geschitt. An dofir ass, mengen ech, an eisen Aen extreem vill Virsiicht gebueden.

Mee ech mengen, wann Dir sot, déi Moosssnamen hätt Der Gott sei Dank net scho virun dräi, véier, fënnef Woche geholl, well soss géife se jo esou laang daueren, dat ass awer e Rasonement, wat mer net kënnen novollzéien. Mir soen: „Wann Der virun enger ganzer Rei Wochen eng Rei aner Moosssname geholl hätt, da bräicht een haut vläicht net méi déi ze huelen, déi mer haut huelen.“ Dat ass e ganz aneren Equiliber vun de Moosssnamen. An et ass e ganz anert Erugoen och an der Zäit vun deene Moosssnamen, wat mer gär gehat hätten a wat mer proposéiert haten. An der Situatioun, wou mer haut dru sinn, mengen ech, ass keen anere Choix méi do.

An dann dat Lescht, wat ech wëll soen, dat ass nach eng Kéier iwwert déi Tracingapp. Den Här Clement huet d'Problematik vun de Quarantänen ugeschwat. Mir kommen hei haut absolut net no mat deene Geschichte vu Quarantänen. Den Tracing kritt déi Leit kontaktéiert, déi an en Isolement musse goen, well se positiv getest ginn, mee fir en

Tracing ronderëm ze maache vun all den anere Leit, déi am Kontakt waren, dat ass momentan mat deenen Zuelen, déi mer kennen, an der Praxis iwwerhaupt net méi esou méiglech, wéi et am Fong misst méiglech sinn. An dofir si mer eeben der Iwwerzeegung, datt eng Applikatioun sënnvoll wär.

An et ass awer och net esou, dat muss ech awer soen, Madamm Minister, wéi Dir dat besprach hutt: „Wann Der am Isolement neterausgitt, da kann et souwisou net piipen.“ Esou ass et jo net gemengt gewiescht! D'Tracingapp fonctionéiert esou, datt a sech Ären Telefon späichert, wien Der an deenen Deeg virdu gesinn hutt. A wann Der da positiv getest gitt, da kréien all déi Leit, déi Der virdu gesinn hutt, eng Noriicht, datt se a Kontakt ware mat engem, deen elo positiv getest ginn ass. Dofir mécht et extreem Sënn, esou eng App ze hunn.

Dir sot, et si falsch Experienzen, oder schlecht Experienzen an anere Länner gemaach ginn. Ech géif lech da just roden: Kuckt eng Kéier, wéi déi finnesch Politik momentan leeft, wéi déi hir ganz Surveillance ronderëm eng Applikatioun opgebaut hunn, a kuckt och hir Resultater, déi se hunn, a kuckt och, wéi si hir Politik ausdrécken, wéi se se beschreiwen a wéi se se decidéiert hunn, mat positive Resultater.

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci villmools, Här Wiseler. Da Parole après ministre nach fir den Här Di Bartolomeo an den Här Marc Baum. An da kritt d'Regierung d'Wuert zréck.

■ **M. Mars Di Bartolomeo (*LSAP*), *rapporteur***.- Merci, Här President. Ech hunn d'Impressioun, wéi wann den Här Kartheiser net matkritt hätt, dass deen Artikel, deen e ganz schaarf attackéiert, aus dem Gesetz erausgeholl ginn ass.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- An den Här Marc Baum, wannechgelift.

■ **M. Marc Baum (*déi Lénk*)**.- Jo, merci. Ech hat eigentlech eppes Änlechës wëlle soe wéi den Här Wiseler am Ufank: Mir sollen d'Zuelen awer net schérieden. An dat Gefill hat een awer ee Moment, zumindest beim Premierminister. Wann een d'Zuele vergläicht vun der ECDC - net ze verwiessele mat AC/DC -, da si mer nach ëmmer, nieft Litauen a Kroatien, Spëtzerreider bei den Neiinfektioneen an Europa. A mir wësse jo, datt dat Konsequenze wäert hunn op d'Spideeler. Dat heescht, et ass vill ze fréi, fir iergendwéi ze soen: „Dat huet alles gewierkt“, well mir sinn nach ëmmer wäit vir am europäesche Vergläich. Dat ass déi eng Remark.

Déi zweet Remark ass: Den Här Wiseler huet och a senger Interventioon ganz am Ufank zu Recht dann Indicateure genannt. An ech muss awer soen, et ass déi éischte Kéier, datt ech wierklech déi Indicateuren an där Opléschung esou héieren, och verbonne mat konkreeten Zuelen. Datt d'Zomm dovunner net eng bestëmmten Zuel ass, mee eng Ofweigung, ass evident. An dat ass och wichteg fir eis, well mir müssen déi Indicateure jeeweils kënnen analyséieren, fir d'Opportunitéit vu weidere Moosssnamen an déi eng oder an déi aner Richtung kënnen ze evaluéieren. An ech mengen, datt dat ganz wichteg ass, wat mer do maachen, an dat dat méi ass wéi déi vag Ausso: „Mir müssen d'Situatioun an de Spideeler an de Grëff kréien!“ Dat ass bis zu engem gewëssenen Deel awer quantifizierbar a mir sollen eis all déi Instrumenter ginn, an dat si vill Instrumenter, dat ass net eng Zuel.

An dann dat Lescht ass den Dokter-Fauci-Effekt, deen ech mer natierlech och wënschen, mee och dat geschitt just, wann et vun der Regierung begleet ass. Ech géif mer och wënschen, datt méi Leit sech an d'Gesondheetsberuffer aschreiwen, datt se sech derfir interesséieren an och déi Studie maachen. Mee da musse se awer och d'Méiglechkeet hunn, dat ze maachen. An dat bedeit och eng Revaloriséierung vun deene Beruffer an d'Aféierung vu Bachelor- a Masterstudiegäng.

Merci.

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci villmools, Här Marc Baum. An elo kritt d'Regierung d'Wuert zréck, den Här Premier- a Staatsminister Xavier Bettel.

■ **M. Xavier Bettel, *Premier Ministre, Ministre d'État***.- Här President, ech sinn direkt ugeschwat ginn op e puer Saachen. Déi éischt Saach ass: Et ass e Virus, dat heescht, et soll een net vergiessen, dass e Virus eng exponentiell Aart a Weis huet fir sech ze entwëckelen. Dat heescht, dass scho keng Exponentialitéit komm ass, war schonn eppes, wat komm ass, well Mesuré geholl gi sinn. Éischt Saach.

Zweet Saach ass, dass d'Zuelen erofginn. Ech hunn ni gesot, ... an ech wëll net d'Wierder hei am Mond verdréit kréien, ech hunn au contraire gesot, mir wieren net iwwert de Bierg an et wier elo dee falsche Moment, fir ze mengen oder dobaussen de Message ze ginn, mir hätten et gepackt. Ech sot de Contraire! Dowéinst, wann hei gesot gëtt, ech wier euphorisch an ech géif soen, et wär alles tipptopp an der Rei, ech géif soen: „Mir sinn iwwert de Bierg“, dat ass dat wierklech loin de là vu mengem Message!

Mee ech muss lech perséinlech soen, dass fir déi politesch Responsabel an der Regierung deen Trend, dee sech verstärkt huet déi lescht Deeg an déi richteg Richtung, eis awer Satisfaktioun gëtt fir ze weisen, dass dat Ofweien an eeben déi Mesuren, déi geholl gi sinn, och hir Wirkungen hunn.

An ech ginn dem Här Wiseler ganz Recht, dass mer an enger Vakanzepérid sinn. Mee ech wëll hie just drun erënnere, dass e Virus fënnef Deeg brauch fir unzestiechen, dat heescht, den Impakt vun der Vakanz wësse mer érischt ab muer.

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci dem Här Premierminister. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Et ass gefrot ginn, den Artikel 48 vum Chambers-reglement geltend ze maachen an e Vote séparé iwwert den Artikel 1 ze maachen. Mir mussen dann eenzel iwwert dësen Artikel ofstëmmen. Da stellen ech d'Fro: Wien ass d'accord mat dem Artikel 1 vum Projet de loi? Dee soll mat Jo stëmmen.

Vote séparé sur l'article 1 du projet de loi 7738

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi e Vote par procuration wëllen ofginn.

Appel nominal (votes par procuration)

Domadder ergëtt dëse Vott mat 31 Jo-Stëmme géint 29 Nee-Stëmmen, dass den Artikel 1 vum Gesetz soll bäibehale ginn.

Ont voté oui : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par M. Aly Kaes), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen) ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Mir kéimen dann elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7738. Den Text steet am Document parlementaire 7738⁵.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7738 et dispense du second vote constitutionnel

De Vott fänkt un. Fir d'éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi wëllen e Vote par procuration ofginn.

Appel nominal (votes par procuration)

Domadder ass dëse Projet de loi mat 52 Jo-Stëmmen an 8 Nee-Stëmmen ugehall.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par M. Aly Kaes), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

Ont voté non : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Da komme mer zur Ofstëmmung iwwert d'Motiounen, déi am Kader vun dëser Diskussioun deposéiert gi sinn.

Motion 1

Fir d'éischt d'Motioun Nummer 1, déi vum Här Wiseler deposéiert ass ginn, wou et drëm geet, alle Schüler dat noutwendegt informatesch Material am Kader vum Homeschooling gratis zur Verfügung ze stellen. Ass nach een, deen d'Wuert wëllt zu där Motioun ergräifen? Den Här Gilles Baum, wannechgelift.

■ **M. Gilles Baum (DP).**- Merci fir d'Wuert, Här President. Mir hunn et, wéi Der gesot hutt, mat enger Motioun vun de Kollege vun der CSV ze din, wat d'Zur-Verfügung-Stelle vun informatischem Material ugeet.

Mir sinn am Fong hei e bëssen an engem „Kompetenzgerangel“, soen ech elo mol, well d'Bestelle vu Material am Fundamental steet jo ganz kloer ënert der Kompetenz vun de Gemengen. An ech weess och, dass ganz vill Gemengen an de leschte Jore ganz, ganz vill Efforte gemaach hunn, fir gutt opgestallt ze sinn, wat Tablette respektiv Computeren oder Laptoppen ugeet, an ech weess, dass an där Gemeng, wou ech am Gemengerot sinn, och all Joers e Posten am Budget ass, fir dat ze maachen. Also, ech géif mengen, dass eng Rei Gemenge gutt opgestallt sinn. Mee et gëtt awer och eng Rei Gemengen, déi sinn net gutt opgestallt oder sinn och vläicht guer net opgestallt, well hir Gemengeresponsabel dat doten déi lescht Joren op de Staat ofgewälzt hunn, an déi hu vläicht elo iwwerhaupt kee Material. Ech wëll lech soen, fir dat Kompetenzgerangel do e bëssen aus de Féiss ze kréien, ass e Projet de loi an der Education an der Ausschaffung.

Wéi gesot, ech krut déi Informatioun, dass d'Méiglechkeet géif bestoen, fir d'Gemengen ze depanéieren, an zwar iwwert déi 15 Direction-régionales, déi Tablette kënnen zur Verfügung stelle fir d'Elteren. Ech wëll awer och nach eng kéier ganz kloer drop hiweisen, dass et jo awer och eng ganz Rei Kanner gëtt, déi doheem kënnen op informatesch Material zrëckgräifen, déi also net bräichte gehollef ze kréien. Et geet effektiv just ëm déi Kanner, déi doheem keng Computeren, keng Laptoppen oder keng Tabletten hunn. A wéi gesot, do besteet d'Méiglechkeet, fir gehollef ze kréien iwwert d'Schoulen, an deene se sinn, respektiv d'Direction-régionales.

Wat elo de Lycée ugeet, do hunn ech d'Informatioun kritt, dass an de leschte Wochen a Méint 15.000 Laptoppe respektiv Tablette bestallt respektiv och schonn ausgeliwert gi sinn. Do wärem also dann och opgestallt, wéi gesot, just fir déi Kanner, déi net doheem esou en Instrument schonn hunn, en Tablet oder e Laptop respektiv e Computer. Vun dohier géif ech soen, dass zu deem Moment dës Motioun superfetatoire ass, an ech géif menger Fraktioun virschoen, dës Motioun net matzedroen.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Gilles Baum. Dann hat den Här David Wagner d'Wuert gefrot.

■ **M. David Wagner (déi Lénk).**- Jo, merci, Här President. Ech hu scho bal domadder gerechent, dass déi Motioun vun der CSV kéint als superfetatoire bezechent ginn. Et ass och interessant ze gesinn: Wann een à la limite eng Motioun schreift - dat gëllt fir jiddwereen, meeschtens ass et d'Opposition -, wou een eppes fuerdert, an duerno kritt ee gesot: „Mee d'Regierung mécht dat!“, dann huet dat vläicht och eppes domadder ze din, dass een et en amont net gewuer gëtt, dass d'Regierung wëlles hat, dat ze maachen. Et ass jo oft, dass dat esou geschitt. En plus hate mer haut de Moien um aacht Auer eng Educatiouskommissioun. Bon, mir waren all vläicht ..., et war e bësse fréi fir jidder-een, vläicht och fir den Här Meisch. Mee esou Informatiounen kéint een och kréien.

De Problem ass deen, ...

(Brouhaha)

... de Problem ass awer deen: Esou Fuerderunge missten Oppositionsdeputéierter guer net stellen, well wéi mer haut de Moien och an der Kommissioun déi Diskussioun hatten - an ech mengen, de Marc Baum huet virdrun eng exzellent Analys gemaach -, ass et net drëms gaangen, fir Besserwësserei ze bedreiwen, wéi dat virdru gesot gouf. Besserwësserei, dat ass ze soe ganz genau: „Hei, ech hätt et esou gemaach, ech géif et esou maachen!“, an esou weider. Mee wann een einfach nëmme freet am Virfeld, Méint am Viraus, a seet: „Hei, Regierung, et kéint sinn, dass vläicht eng zweet oder vläicht eng drëtt Well kënt oder esou weider, dass mer dann net aus deem Misär do erauskommen“, a wann ee seet, dass een e puer Méint hätt, fir e Bilan ze maache vun deem, wat funktionéiert huet oder net funktionéiert huet, an

datt ee sech dorobber sollt virbereeden, dat ass keng Besserwësserei! Dofir brauch een net super intelligent ze sinn, fir iwwerhaupt op déi Iddi ze kommen, dass ee sech kann op eppes virbereeden, wat een net esou gutt kennt.

An dat war jo och am Kontext vun der Schoul, well do geet et jo elo drëms, fir Tabletten, Computeren erauszeginn, natierlech och haaptsächlech un déi Schüler, déi net dorop kënnen zrëckgräifen.

Mee prinzipiell, mir hunn haut de Moien driwwer geschwat, dass am März, Abrëll et net kloer war an dass mer all iwwerrumpelt waren. An ech mengen, den Här Meisch krut dat emol net virgeworf. Dass ee muss iergendwéi eppes bastelen, aus dem Stee schloen, dass ass an der Rei! Mee dass een duerno, e puer Méint drop, nach ëmmer net kapabel ass, fir an der Schoul zum Beispill ze soen: Ma wat ass de Bilan vum Homeschooling? Wat kucke mer? Wat fir eng Schwieregkeeten hatten d'Enseignanten? Wou ass et gutt gaangen? Wou ass et schlecht gaangen? D'Schüler: Wat fir eng Kategorie vu Schüler hu Schwieregkeeten? Wat kann een nach fir Iddien hunn? Et kann ee vläicht souguer kucke goen, Leit astellen, fir e bësse méi um Terrain kucken ze goen, ob alles an der Rei ass, ob d'Schüler oder d'Elteren eppes brauchen an esou weider. Well et ass net jiddwereen, deen eng Mail ka maachen, et ass net jiddwereen, deen och déi Support-Helpline kann urufen an esou weider. Et brauch een humane Kontakt.

Ben, et si vill Saachen, déi een hätt kënnen maachen an déi d'Regierung hätt kënnen ënnerrhuelen. An de Problem ass deen: Et ass esou, dass einfach gesot gëtt, an den Här Meisch felicitéiert sech, dass vill Enseignanten Initiativen ergraff hunn a sech flexibel gewisen hunn.

(Interruption)

Jo, den Här Meisch ass net do; en hätt kënnen hei sinn. Dann ass et eebe Pech! Mee ech wollt just soen, ...

(Brouhaha)

... dass een do net einfach nëmmen domadder rechne kann, dass d'Enseignantë sech musse Saachen afale loossen, mee dass och e Ministère iergendeng kéier kéint e bësse planifizéieren.

Mee mir wäerten déi heite Motioun trotzdeem matstëmmen, och wa se superfetatoire ass. Dann ass et weinstens eng Sécherheet.

(Brouhaha)

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Wagner. An dann huet den Här Sven Clement d'Wuert gefrot.

■ **M. Sven Clement (Piraten).**- Merci, Här President. Ech muss de Kollege vun der CSV Merci soe fir déi Motioun, well ech mengen, dass se net superfetatoire ass. Ech mengen, dass eebe grad an deene leschte Méint et nach ëmmer verpasst gouf, fir déi sozial Ongläichheeten, déi et awer gëtt, grad wann et ëm d'Ekipement mat IT-Material geet, déi nach ëmmer bestinn, ze verbesseren.

Et ass e kleng Bemoll bei der Motioun, dass ass, dass se fuerdert „à mettre [...] gratuitement à disposition de tous les élèves scolarisés [...]“. Do feelt mir perséinlech d'sozial Selektivitéit. Ech sinn der Meenung, dass mer hei net engem mussen e Computer ginn, deen eventuell schonn zwee Computeren doheem huet oder en Handy huet. Ech mengen, dass mer do wierklech sollten eng Selektivitéit erakréien. Mee ech sinn awer och der Meenung, dass mer net kënnen einfach esou dervun ausgoen, dass all Schülerin a Schüler doheem ekipéiert ass. Et gëtt eng ganz Rëtsch Stéit, wou net fir all Kand en eegene Computer do ass. Si hunn eventuell alleguerten en Handy, e Smartphone, jo. Si kënnen sech an den Teams aklinke fir nozelauschteren. Mee wien awer probéiert, op engem Handy mol eng kéier e längeren Text ze liesen, dee weess ganz séier, dass dat net flott ass.

Deementspriedend sollte mer eis hei definitiv derfir staarkmaachen, dass déi Kanner, déi et brauchen, dat néidegt Ekipement hunn, fir kënnen un der Schoul deelzehuelen. Et dierf net sinn, dass mer aus enger inklusiver Schoul eng exklusiv Schoul maachen doduerjer, dass se an den Homeschooling geet.

An dann denken ech, dass een hei Piste kéint fannen, fir dat zesumme mat den Office-socialen ze maachen, dat iwwert d'Schoule lafen ze loos-sen, well d'Enseignantë kennen hir Kanner an d'Enseignantë wëssen, wien de Besoin huet.

Dat gesot, wäerte mir déi Motioun hei sécher net als superfetatoire gesinn, well et gëtt nach ëmmer Kanner, déi net adequat ekipéiert sinn.

An da vläicht nach eng zweet Saach: Wéi ass et da mat den Internetkonnexiounen, ...

(Brouhaha)

... léif Kollegeinnen a Kollegen? Mir hu warscheinlech alleguerten eng anstänneg Internetkonnexioun. Mee et gëtt och hei zu Lëtzebuerg nach ëmmer Leit, déi vum Digital Divide benodelegt ginn, an do misst ee sech och staarkmaachen. Dat gëtt hei leider verpasst. Mee mir wäerten déi Motioun hei matstëmmen.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Clement. D'Madamm Hansen, wannechgelift.

■ **Mme Martine Hansen (CSV).**- Jo, ech wëll just nach eng kéier drop agoen, dass elo ee Projet de loi soll ënnerwee sinn. Also, mir hunn dat heite schonn am Mee gefrot gehat. A wann een du gären e Projet de loi gemaach hätt, da wär dee Projet de loi elo schonn do an dann hätte mer e scho kënnen stëmmen an dann hätt schonn all Kand dat noutwendegt Material zur Verfügung. Dat ass awer verpasst gi virun der grousser Vakanz, wou u sech déi Zäit hätt misse genotzt ginn, fir d'Rentrée scolaire virzebereeden.

An et ass dann och gesot ginn, mir wäeren hei an engem Kompetenzgerangel. Ech mengen, de Moien huet den Här Minister nach eng kéier gesot gehat, dass en d'CO₂-Ampelen elo awer géif iwwerrhuelen, och wann dat reng theoreetesch d'Gemenge misste maachen. An ech mengen, och hei solle mer soen: „All Gemeng an all Kand soll déi schlecht Chancen hunn!“ Also soll dat och vun der Regierung, vum Staat iwwerholl ginn an net op déi eenzel Gemengen ofgewälzt ginn.

Also, fir eis ass d'Motioun net superfetatoire a si soll ofgestëmmt ginn.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Madamm Hansen. A mir kënnen elo zum Vott vun dëser Motioun kommen.

Vote sur la motion 1

Fir d'éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi wëllen e Vote par procuration ofginn.

Appel nominal (votes par procuration)

Domadder ass dës Motioun bei 29 Jo-Stëmmen mat 31 Nee-Stëmmen ofgeleent.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par M. Aly Kaes), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen);

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen);

MM. Sven Clement et Marc Goergen;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ont voté non : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

Motion 2

Da kéime mer zur Motioun Nummer 2, déi vun der CSV deposéiert ginn ass a wou et drëm geet, fir d'Krittären, politescher a wëssenschaftlecher, ze kommunikéieren opgrond vun deene solle Modifikatiounen um Gesetz virgeholl ginn. Den Här Georges Engel freet d'Wuert.

■ **M. Georges Engel (LSAP).**- Merci, Här President. Mir hunn de 15. Dezember hei eng Motioun ugehall, déi och vun der CSV koum, wou et ëm déi global Strategie gaangen ass, wou mer, ech mengen, à l'unanimité heibanne gesot hunn, dass mer där Motioun géifen zoustëmmen.

Dat heiten ass eng Motioun, déi sech u sech han-nert déi ganz global Strategie areit. Si freet jo och hei nach eng kéier no Krittären, déi mer an där globaler Strategie missten erëmfannen. Hei ass also een Deel vun deem Plang, dee mer gefrot hunn a wou mer de 15. Dezember d'accord waren, fir déi Motioun ze ënnerstëtzen. Mir géifen och hei déi heite Motioun matënnerstëtzen. Ech géif proposéieren, dass mer déi Motioun hei sollte matënnerstëtzen.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Georges Engel. Kënnen mer iwwert dës Motioun à main levée ofstëmmen?

(Assentiment)

Vote sur la motion 2

Wie mat dëser Motioun d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Domadder ass dës Motioun eestëmmeg ugehall.

Motion 3

Da kéime mer zur Motioun Nummer 3, déi vun der ADR deposéiert ginn ass a wou et drëm geet, fir de Leit d'FFP2-Maske gratis zur Verfügung ze stellen. Wie wëllt nach d'Wuert zu dëser Motioun ergräifen? Den Här Georges Engel.

■ **M. Georges Engel (LSAP).**- Jo, merci, Här President. Bei där heiter Motioun géife mer proposéieren ... do géif ech emol menger Fraktiounen proposéieren, déi aner maache wéi se wëllen, dass se dës Motioun sollen ofleenen.

Et muss ee wëssen: FFP2-Masken hei fir d'gesamt Populatioun ze froen, ass en Non-sens. Et gëtt eng ganz Rei vun anere Méiglechkeete fir sech ze schützen. Et muss een et jo och ëmmer mat der Proportionalitéit kucken. Fir d'gesamt Populatioun ass dat heite fir eis net déi richtig Mesure. Dofir géife mer proposéieren, dës Motioun hei ofzeleenen.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Georges Engel. Da freet den Här Sven Clement d'Wuert.

■ **M. Sven Clement (Piraten).**- Merci, Här President. Ech wäert och zesumme mat mengem Kol-leeg, dem Marc Goergen, fir d'Piraten géint dës Motioun stëmmen, aus deem ganz einfache Grond, dass et falsch ass, wat hei drasteet.

D'AMMD huet eng Motioun un eis alleguerte geschéckt - dat ass kee Geheimnis, déi gouf och an der Press diskutéiert. Do steet dran, dass jidderee soll Masque-chirurgicale benotzen - dat ass dat, wat ech elo hei unhunn - an dass een eeben net méi soll e Buff oder selwer gebutte Masken undoen. Et steet awer net do, dass een FFP2-Maske soll undoen. A wie sech e bësse mam Secteur ausernee-setzt, dee weess, dass dat, fir eng FFP2-Maske richteg ze droen, net einfach nëmmen undoen ass, mee dass een do op eng ganz Rëtsch Saache soll oppassen.

Deementspriedend mécht et och kee Sënn, dass een einfach der breeder Populatioun seet: „Dot elo FFP2-Masken un!“ Mir sollten awer d'Leit weiderhi sensibiliséieren, fir d'Masken adequat ze benotzen. A mir sollte vläicht ophale mat der Mär, dass e Buff genau esou vill hëlleft wéi eng chirurgesch Mask.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Clement. Wa keng Wuertmeldung méi do ass, da kënnen mer zur Ofstëmmung iwwert dës Motioun kommen.

Vote sur la motion 3

Fir d'éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi wëllen e Vote par procuration ofginn.

Appel nominal (votes par procuration)

Domadder ass dës Motioun bei 25 Jo-Stëmmen, 33 Nee-Stëmmen an 2 Abstentiounen ofgeleent.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par M. Aly Kaes), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen);MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen).

Ont voté non : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Se sont abstenus : MM. Marc Baum et David Wagner.

6. Motion de M. Claude Wiseler au sujet de la situation dans le Haut-Karabakh

(Motion déposée en séance publique n° 26 du 19 décembre 2020 - à consulter en page 355 de ce compte rendu)

Mir kommen elo zur Motioun vum Här Claude Wiseler iwwert d'Situatioun am Biergkarabach an ech géif direkt dem Auteur vun der Motioun, dem Här Wiseler, d'Wuert ginn.